

OTDK-DOLGOZAT

2015

**FIATALKORI SZEMÉLYISÉGFEJLŐDÉS
ÉS AZ ALKOHOLFOGYASZTÁS**

**YOUTHFUL PERSONALITY DEVELOPMENT AND ALCOHOL
CONSUMPTION**

Kézirat lezárva: 2013. október 30.

TARTALOMJEGYZÉK

1. BEVEZETÉS	1
2. ÁLTALÁNOSÁGBAN AZ ALKOHOLRÓL/ALKOHOLIZMUSRÓL	3
2.1. AZ ALKOHOL HATÁSAI.....	3
2.1.1. <i>Az alkohol útja a szervezetben, avagy mit kezd a máj a szesszel?</i>	4
2.1.2. <i>Az alkohol jótékony hatásai és felhasználása</i>	6
2.2. ALKOHOLISTÁK, ALKOHOLIZMUS, KIALAKULÁSUK ÉS CSOPORTJAİK	7
2.2.1. <i>A kialakulás négy fázisa (Jellinek, 1985. szerint)</i>	9
2.3. TÖRTÉNELMI ÁTTEKINTÉS.....	10
2.4. MAGYARORSZÁGI HELYZETJELENTÉS	11
3. FOGYASZTÓI MAGATARTÁS AZ ALKOHOLFOGYASZTÁS TÜKRÉBEN.....	13
3.1. FOGYASZTÓI MAGATARTÁS	13
3.1.1. <i>A fogyasztói magatartást befolyásoló főbb tényezők</i>	13
3.1.2. <i>Alkoholfogyasztás Magyarországon és a környező országokban</i>	16
3.1.2.1. <i>A magyar lakosság szeszestital fogyasztása</i>	16
3.1.2.2. <i>A fiatalok alkoholfogyasztása</i>	17
3.2. A MÉDIA HATÁSA A FIATALKORI ALKOHOLFOGYASZTÁSRA.....	18
3.2.1. <i>Trend és divat</i>	19
4. A FIATALKORI SZEMÉLYISÉGFEJLŐDÉS ÚTJA AZ ALKOHOLFOGYASZTÁS	
TEKINTETÉBEN	21
4.1. A SZOCIALIZÁCIÓRÓL ÁLTALÁNOSÁGBAN	21
4.2. A CSALÁD FOGALMÁNAK MEGHATÁROZÁSA.....	23
4.3. A CSALÁD SZOCIALIZÁCIÓS FUNKCIÓI	26
4.3.1. GYERMEKKOR.....	26
4.3.1.1. <i>A másodlagos szocializáció gyermekkorban – Az óvoda</i>	28
4.3.2. <i>AZ IFJÚKOR</i>	29
5. A SZOCIALIZÁCIÓ ZAVARAI, A CSALÁD MEGBOMLÁSA.....	32
5.1. A DEVIANCIA KIALAKULÁSA – AZ ALKOHOLIZÁLÁS, MINT FÜGGŐSÉG.....	34
5.2. AZ ALKOHOLISTA SZÜLŐK GYERMEKEKRE GYAKOROLT HATÁSA	35
5.3. ALKOHOLISTASZÜLŐK – ALKOHOLISTA FIATAL?.....	36
6. PRIMER KUTATÁS - FÓKUSZCSOPORTOS INTERJÚ	40
6.1. KUTATÁSI TERV	40
6.2. A KUTATÁS EREDMÉNYEI.....	40
6.2.1. <i>Az alkohol megítélése</i>	41
6.2.2. <i>Az egyén és az alkohol</i>	44
6.2.3. <i>A család és az alkohol</i>	49
6.3. A FÓKUSZCSOPORTOS INTERJÚ KÖVETKEZTETÉSEI	54
7. PRIMER KUTATÁS - KÉRDŐÍVES MEGKÉRDEZÉS.....	58
7.1. KUTATÁSI TERV	58
7.1.1. <i>Kutatási probléma</i>	58
7.1.2. <i>Kutatási célok, hipotézisek</i>	58
7.1.3. <i>A kutatás módszere, eszköze</i>	58
7.1.4. <i>A kutatás körülményei</i>	58
7.2. KUTATÁSI EREDMÉNYEK.....	59
7.2.1. <i>A minta általános demográfiai jellemzői</i>	59
7.2.2. <i>Tárgyköri és a demográfiai kérdésekre adott válaszok összefüggései</i>	59
7.3. A STANDARD INTERJÚ KÖVETKEZTETÉSEI.....	75
8. ÖSSZEFOGLALÁS	77
IRODALOMJEGYZÉK.....	79
MELLÉKLETEK.....	I

1. MELLÉKLET: AZ ALKOHOL RÖVID ÉS HOSSZÚTÁVÚ HATÁSAI	II
2. MELLÉKLET: MÁJCIRÓZIS	III
3. MELLÉKLET: ALKOHOL FÁZISAI	IV
4. MELLÉKLET: TÖRTÉNELMI ÁTTEKINTÉS	IV
5. MELLÉKLET: A FOGYASZTÓI MAGATARTÁS MAGYARÁZÓ MODELLJE	7
6. MELLÉKLET: CSECSEMŐKOR.....	II
7. MELLÉKLET: KISGYERMEKKOR (1-6 ÉVIG)	III
8. MELLÉKLET: FÓKUSZCSOPORTOS INTERJÚVÁZLAT	V
9. MELLÉKLET: A FÓKUSZCSOPORTOS INTERJÚRA ADOTT VÁLASZOK.....	VII
10. MELLÉKLET: A MÉLYINTERJÚ RÉSZTVEVŐINEK BEMUTATÁSA.....	XXXIX
11. MELLÉKLET: KÉRDŐÍVES MEGKÉRDEZÉS- KÍSÉRŐLEVÉL ÉS STANDARDIZÁLT KÉRDŐÍV	XL
12. MELLÉKLET A MINTA ÁLTALÁNOS DEMOGRÁFIAI JELLEMZŐI.....	XLVI
13. MELLÉKLET: AZ ALKOHOLFOGYASZTÁS INDÍTÉKAINAK FAKTOR ANALÍZISE.....	XLIX
14. MELLÉKLET: AZ ALKOHOLFOGYASZTÁSI INDÍTÉKOK CSOPORTMEGOSZLÁS SZERINT	L
15. MELLÉKLET: AZ ALKOHOLFÜGGŐSÉG TÉNYEZŐINEK FAKTORANALÍZISE	LI
16. MELLÉKLET KORRELÁCIÓ SZÁMÍTÁS	LII
17. MELLÉKLET: A CSALÁD SZÉTHULLÁSÁT BEFOLYÁSOLÓ TÉNYEZŐK FAKTORANALÍZISE	LII

TÁBLÁZATOK JEGYZÉKE

1. táblázat: Az alkohol hatásai, befolyásoltság szerint	4
2. táblázat: A sör, a bor és a gyomorkeserű jótékony hatásai	6
3. táblázat: Az alkoholizmus szakirodalmi meghatározásai	8
4. táblázat: Magyarország, Németország, Csehország, Ausztria egy főre jutó sörfogyasztása és borfogyasztása 2011-2012	16
5. táblázat: A szocializáció fogalmának evolúciója (folyamat vizsgálat)	21
6. táblázat: A család fogalmának kialakulása (folyamat vizsgálat)	24
7. táblázat: A gyermekkor szocializáció alapvető elemei	27
8. táblázat: A családi egység megbomlásának lehetséges okai	32
9. táblázat: Az alkoholfogyasztási indítékok és a hátrányos szocializáció személyiségjegyeinek összefüggése	38
10. táblázat: Kutatási terv	40
11. táblázat: Mértékletes alkoholfogyasztás illetve mértéktelen alkoholfogyasztás társadalmi problémái	42
12. táblázat: Az alkoholfogyasztást befolyásoló tényezők, az alkoholfajták fogyasztásának tükrében	46
13. táblázat: Akik átlépték a mértékletes alkoholfogyasztás határát	47
14. táblázat: Az alkoholfogyasztás anyagi forrásai	49
15. táblázat: Akivel a legtöbb konfliktusa van a fiúknak és a lányoknak családon belül	54
16. táblázat: Az alkoholfogyasztás indítékai	65
17. táblázat: Az alkoholfogyasztás indítékai közötti kapcsolat	65
18. táblázat: Az alkoholfogyasztás indítékai-faktoranalízis	65
19. táblázat: Tényezők az alkoholfüggőség kialakulására	71
20. táblázat: Az alkoholfüggőség tényezői közötti kapcsolat	71
21. táblázat: A család széthullását befolyásoló tényezők	74
22. táblázat: A család széthullását befolyásoló tényezők közötti kapcsolat	74

ÁBRÁK JEGYZÉKE

1. ábra: Alkoholos májbetegségek miatt meghaltak Magyarországon 1980-2011	5
2. ábra: Az alkoholfogyasztók csoportosítása	9
3. ábra: A nyilvántartott alkoholisták száma Magyarországon 1990-2011	10
4. ábra: Az Engel- Blackwell féle fogyasztói magatartási modell főbb elemei	13
5. ábra: Sör és bor egy főre jutó fogyasztásának alakulása 2000-2011-ig	16

6. ábra: Az egy főre jutó szeszital-fogyasztás megoszlása 2000-2011-ig	17
7. ábra: A fiatalok alkoholfogyasztása a megkérdezést megelőző 30 napban 2011	18
8. ábra: A szocializáció evolúciója.....	23
9. ábra: A család rendszer-felépítése	25
10. ábra: A család és kultúra egymáshoz viszonyított helyzete	28
11. ábra: Az ifjúkori szocializációs folyamatok végpontjai	30
12. ábra: A fiúk és lányok alkoholfogyasztásra vonatkozó véleménye	41
13. ábra: Alkoholista szülő, alkoholista gyerek?.....	43
14. ábra: Hatások, ami miatt az alkoholfüggőség kialakulhat.....	43
15. ábra: Média és az alkoholfogyasztás	44
16. ábra: A fiúk és a lányok első alkoholfogyasztása	45
17. ábra: Az alkoholfogyasztást befolyásoló körülmények.....	47
18. ábra: A fiúk és a lányok magatartása túlzott mértékű alkoholfogyasztást követően	48
19. ábra: Az alkohol hatásai a szervezetre	48
20. ábra: A fiúk és a lányok alkoholfogyasztási szokása, márkákra vonatkozóan.....	49
21. ábra: Családi alkoholfogyasztás	50
22. ábra: Alkoholproblémák a családban	50
23. ábra: Az alkoholista szülők és nem alkoholista szülők gyermekének véleménye az alkohol szó hallatán.....	51
24. ábra: Érzések a család szó hallatán	51
25. ábra: A szülők feladata a gyermeknevelés során	52
26. ábra: Családon belül, akikre a fiatalok hasonlítani szeretnének.....	52
27. ábra: Az apa alkoholizálásának hatása a gyermeknevelési mintára	53
28. ábra: A család széthullásának okai	53
29. ábra: Az alkohol első megkóstolása	60
30. ábra: A megkérdezettek alkoholfogyasztásának gyakorisága	61
31. ábra: A fogyasztás gyakorisága nemek szerint	61
32. ábra: Az alkoholfogyasztás gyakorisága életkor szerint	62
33. ábra: Az alkoholfogyasztás gyakorisága foglalkozás szerint.....	62
34. ábra: Az alkoholfogyasztás gyakorisága családi állapot szerint	63
35. ábra: Az alkoholfogyasztás indítékok szerinti csoportosítása.....	66
36. ábra: A válaszadók magatartásának változása, túlzott mértékű alkoholfogyasztást követően.....	68
37. ábra: A válaszadók magatartásának túlzott mértékű alkoholfogyasztást követően, nemek szerint.....	69

38. ábra: A megkérdezettek hosszú távú alkoholfogyasztásának következményei	70
39. ábra: Alkoholproblémák a családban	72
40. ábra: A szülők házastársi viszonya és az alkohol.....	72
41. ábra: Fiatalkori személyiségfejlődés és az alkoholfogyasztás kapcsolata	78

1. BEVEZETÉS

Kutatási témának az alkoholfogyasztás, az alkoholizmus, amely napjainkban rendkívül aktuális és egyre nagyobb problémakörrel rendelkező jelensége társadalmunknak. Ezen problémakörből kiindulva tettük fel *kutatásunk alapkérdését*: A fiatalkori személyiségfejlődés mennyiben meghatározó az egyén életében? Az alkoholista szülők, alkoholista gyermekeket nevelnek? Dolgozatunk *célkitűzése*, hogy megvizsgáljuk:

- az alkohol hatásait, az alkoholfogyasztás tendenciáit, összehasonlítva a hazai fogyasztást a szomszédos országokéval, különös tekintettel a fiatalok fogyasztására
- a szocializáció folyamatát, ezen belül a fiatalkori személyiségfejlődési mérföldköveket és kritikus időszakokat az „egyén” életében, amelyek a deviáns viselkedéshez, azon belül pedig a rendszeres alkoholfogyasztáshoz vezethetnek, már egészen fiatal kortól
- a szocializáció zavarait, a család felelősségét, a családi minták gyerekekre gyakorolt hatását - mintegy folyamatot ábrázolva az emberi életet - különösen kitérve azokra a kritikus pontokra, amelyek veszélyt jelenthetnek az egészséges személyiségfejlődésre, a teljes értékű életre

Célkitűzéseink megválaszolására kiterjedt *szakirodalmi, szekunder és primer jellegű - kvalitatív illetve kvantitatív - kutatási módszereket* alkalmaztunk. Primer kutatásunk keretében 4 fókuszcsoporthoz interjút és 160 fős kérdőíves megkérdezést bonyolítottunk le a fiatal, 18-27 éves korosztály körében, a problémák valódi gyökerének feltárása érdekében. A kérdőívek *statisztikai értékelése* során átlagot, szórást, khi2 próbát, faktoranalízist, klaszteranalízist, gamma és cramer együttható, illetve korrelációs számítást hajtottunk végre az Excel és az SPSS programok segítségével.

Összegezve eredményeinket: Kutatómunkák során azt tapasztaltuk, hogy az emberi élet problémái visszavezethetők a gyermekkori/fiatalkori családi szocializációhoz, olyanokká válunk, mint szüleink, az elsődleges mintákat, normákat, értékrendeket szüleinktől vesszük át, fogadjuk el. Nagy veszélynek vannak kitéve azok a fiatalok, akiknek családjában alkoholfogyasztó életmódot folytatnak. A különböző tényezők közötti összefüggések keresése rámutatott arra, hogy - különösen 14 éves életkor felett - a kortárs csoportok hatása, a barátok-buli, a rossz baráti társaság és a szülők alkoholizálása között erős összefüggések vannak, az alapvető okok azonban a családi szocializációra vezethetők vissza. A dőltbetűvel szedett mondatok saját gondolatainkat, véleményeinket, észrevételeinket tükrözik!

INTRODUCTION

The topic of our research is alcohol consumption and alcoholism which is a very actual and even brodening phenomenon in nowadays' society. We have set our main research questions based on the wide range of problems in this field: How determinative is one's juvenile self development? Do alcoholic parents raise alcoholic children? Our main objectives are to examine:

- the effects of alcohol, the tendencies of alcohol consumption, comparing the tendencies in Hungary and the neighbouring countries, especially focusing on the youth
- the process of socialization, mainly those milestones and critical periods in one's juvenile self development which lead to deviant behaviour, like regular alcohol consumption from early ages.
- socialization disorders, the responsibility of the family, the family patterns affecting the children - presented as the flow of life - especially touching upon those critical times which might endanger a normal self development and a full-life.

We used a wide range of literature, secunder, primer, qualitative and quantitative research methods to answer our objectives.

To reveal the true roots of the problems we had 4 interviews with focus groups and got in 160 questionnaires from an age group 18-27.

As statistic evaluations we calculated average, deviation, khi2 test, factor analysis, cluster analysis, gamma and cramer factor and correlation with Excel and SPSS programs.

To sum up our results: We found that one's life difficulties root in the juvenile family socialization. We accept and take the primer patterns, norms, values from our parents, so we become similar to them. Those young people whose family members live an alcohol consuming lifestyle are facing a significant danger. During our socialization we might take over or inherit several deviant ways of behavior (just as the excessive and regular alcohol consumption) thus the children of alcoholic parents also might become alcoholic as well. Looking for the connection among the different facors we found that the impact of peer groups, friends-partying, bad friend groups and the alcoholism of parents indicate a strong relationship. The basic reasons though root in the family socialization process.

2. ÁLTALÁNOSÁGBAN AZ ALKOHOLRÓL/ALKOHOLIZMUSRÓL

Már emberemlékezet óta használnak különböző szereket tudatmódosítás céljából. Témánk kapcsán mi csak az alkohollal fogunk részletesebben foglalkozni. Mivel az alkohol a legnépszerűbb és legkönnyebben elérhető „tudat módosító szer”, ezt próbálják ki legfiatalabban a tizenévesek, sajnos mondhatni már a gyerekek. Az alkoholt gyártó cégek óriási forgalmat bonyolítanak le, nem is beszélve arról, hogy jelentős állami bevételi forrást képez az alkoholos termékek megadóztatása.

Ebben a részben megismerkedhetünk az alkohollal kapcsolatos fogalmakkal, szervezetre gyakorolt hatásaival, alkoholisták csoportjaival, egy kis alkohol történelemmel, magyarországi és európai tendenciákkal illetve piaci viszonyokkal, fogyasztói szokásokkal.

Az alkohol fogalma: „az alkohol etilalkohol víztiszta kellemes illatú folyadék. Latinul spiritusznak nevezik. Cukortartalmú növények és állati nedvek erjedésekor keletkezik. Az etanol vízzel korlátlanul elegyedik, az alkoholos italok különböző mértékben tartalmazzák. Meggyújtva kékes lánggal ég, szén-dioxiddá és vízzé alakul.” (Z. Orbán, 1999, p. 71.)

Kémiai meghatározása: „telített (többszörös kötést nem hordozó) szénatomokhoz kapcsolódó hidroxil-csoportot tartalmazó vegyület.” (<http://www.leoveyszki.sulinet.hu/pgs/Kemia11evf.pdf>)

etil alkohol képlete: $\text{CH}_3\text{-CH}_2\text{-OH}$

metil-alkohol képlete: $\text{CH}_3\text{-OH}$

Az első képlet az etanol egyértékű szerves vegyülete. Szén, hidrogén és oxigén alkotja, kémiailag az alkoholok csoportjába tartozik. Az utóbbi a metanol, tulajdonságaiban szinte megegyezik az etanollal, könnyen össze lehet téveszteni őket! Fontos felhívni a figyelmet, hogy a metil alkohol kis mennyiségben is MÉRÉG! Ne próbálkozzon vele senki! Fogyasztása után a legtöbbször hallott tünet a vakság/részleges vakság.

Az úgynevezett tiszta alkohol maximum 96,0-96,5% alkoholt tartalmaz. Forráspontja 78,32°C, fagyáspontja -114,1°C. Előállításához szénhidrátok szükségesek, így bármely mezőgazdasági termék, ami kellő mennyiségű szénhidrátot, keményítőt és cukrot tartalmaz, alkalmas alapanyagként. (Antal, 2008)

2.1. AZ ALKOHOL HATÁSAI

Az alkohol hatásai nagymértékben függenek az elfogyasztott ital alkoholtartalmától, attól, hogy mekkora mennyiségben kerülnek be a szervezetbe, az egyén alkoholtűrő képességé-

tól, lelki-fizikai állapotától. Továbbá az étkezés is befolyásoló tényező, mert, ha éhgyomorra fogyasztjuk, akkor hamarabb a fejünkbe száll, mintha étkeznénk fogyasztás előtt illetve közben. Megannyi dolog, élethelyzet kihathat erre. Saját magunkon is tapasztaltuk, hogy ha megfelelően eszünk „előtte” és közben is rágcálunk egy kis ropit, perezet, chipset, akkor tovább meg tudjuk őrizni józanságunkat, tudatállapotunkat és a másnaposság is enyhébb.

Mint már említettük az alkohol hatásai eltérőek lehetnek, három fokozatot különböztetünk meg.

Az alkohol hatásai befolyásoltság szerint

1. táblázat: Az alkohol hatásai, befolyásoltság szerint

Könnyű alkoholos kábultság (0,5-1,5 ezrelék)	Közepes kábultság (1,5-2,5 ezrelék)	Súlyos kábultság (2,5-4,0 ezrelék)
▪ gátlások feloldódnak, felszabadult hangulat ▪ beszédesség, nyitottság ▪ veszélyérzet csökkenés, teljesítőképesség növekedés	▪ izgatott/agresszív viselkedés ▪ magatartás zavar ▪ gátlástalan, kritikán aluli viselkedés, kockázatvállalás fokozódása	▪ tudat, megismerés zavarra ▪ nehézkes beszéd, zagyválás, járás zavar ▪ kontrollálatlan mozgások

(http://www.klinikaikozpont.uszeged.hu/obgyn/pdf/vedono/letolth/letoltheto_26.pdf) alapján saját szerkesztés

Az alkohol rövid és hosszú távú hatásai

A káros hatások rövid és hosszú távon egyaránt megmutatkoznak. Ez nem azt jelenti, hogy a rövid távú hatások nem lehetnek életveszélyesek. Ezekre az apróságoknak hitt tényezőkre is nagy figyelmet kell fordítani! A hosszú távú hatások, mint a nevében is benne van, hosszú távon, folyamatosan bontakoznak ki és az élet több területére is kiterjednek.

(1. melléklet)

2.1.1. Az alkohol útja a szervezetben, avagy mit kezd a máj a szesszel?

Mivel folyadékról beszélünk a szánkban (nyelőcsőnkön) juttatjuk be szervezetünkbe. Gyorsan a gyomrunkba kerül, ahol már elkezd felszívódni körülbelül a 20%-a (<http://www.felvi.aok.pte.hu/img/uploads/files/DevaiDorottypalyamu.pdf>), a nagy része a vékonybél falon keresztül jut a véráramba. Keringési rendszerünk segítségével jut el a májba, ami elkezd eloxidálni az alkoholt. (2. melléklet)

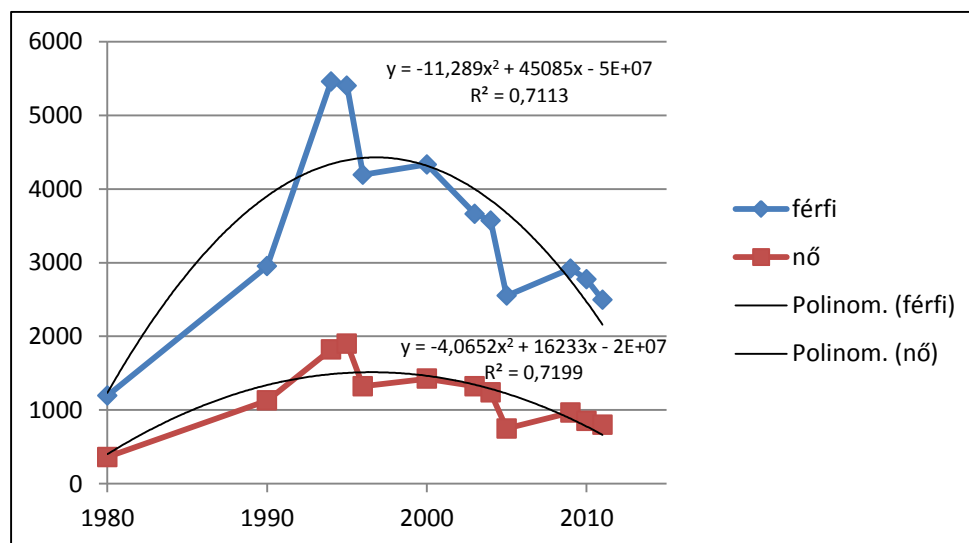
Először az alkohol-dehidrogenáz enzim segítségével acetaldehidre bontja (ez mérgező) majd az acetaldehiddehidrogenáz enzimmal ecetsavvá alakítja. Májunk óránként csak 10 gramm etanolt képes lebontani, ezért a fennmaradó rész továbbkering az agyba, ezzel részegséget okozva. A máj körülbelül az etanol 90-95%-át tudja eloxidálni a többi vizelet-

tel, tüdön keresztül és párolgással ürül ki a szervezetből, legkésőbb 24 óra elteltével. Egy gramm etil-alkoholból 7,1 kalória energiát nyer a szervezet. (Demetrovics, 2007)

*Az acetaldehidre, mint köztes lebomlási termékre visszatérve, ha nagymértékben fel-
szaporodik szervezetünkben, akkor mérgezést okoz. Acetaldehidmérgezésen nagytöbbsé-
günk már átesett, hiszen ez áll a másnaposság érzésének hátterében. Ilyenkor rosszullet,
fejfájás, hányinger, légszomj, fokozott folyadékfogyasztás a jellemző. A másnaposság, mint
olyan, visszatartó erő is lehet az újbóli alkoholfogyasztásra/lerészegedésre, mivel sok ne-
gatív, kellemetlen hatása van.*

A rendszeres és túlzott mértékű alkohol fogyasztás rendkívüli módon megnöveli a májban lévő enzimek számát, ennek hatására a máj egyre több mérgező terméket kell, hogy elraktározzon. Egy idő után már nem képes regenerálódni, így megnagyobbodik (ezt nevezzük zsírmájnak), majd zsugorodni kezd (ezt cirrózisknak). Fellephet egy másik esetet is, amikor a gyorsabb regenerálódás érdekében a sejtek csökkentésébe kezd, ez azonban da-
ganat kialakulásához vezethet!

(<http://www.felvi.aok.pte.hu/img/uploads/files/DevaiDorottypalyamu.pdf>)

1. ábra: Alkoholos májbetegségek miatt meghaltak Magyarországon 1980-2011

Forrás: KSH (1997) és KSH (2012) p. 162. és 108. alapján saját szerkesztés és saját trend-számítás

1980-tól robbanásszerű növekedés figyelhető meg a férfiak alkoholfogyasztását illetően. A nők esetében is elég magas növekedés indult meg ebben az időszakban. A rendszerváltás környékén még jobban megugrott az szeszesital fogyasztás, ez többek között betudható annak is, hogy lehetőség nyílt az otthoni szesz készítésére. Az adatokból megfigyelhető, hogy 1994-ben tetőzött a májbetegségben elhalálozott férfiak száma (5456 fő), nők esetében ez

1995-ben következett be,(1902 fő). 1995-től kezdődően folyamatos csökkenés figyelhető meg. A csökkenés ellenére ezek az adatok nemzetközi viszonylatban is magasnak számítanak. Az adatokhoz polinomiális trendfüggvényt illesztettünk, ebből is látszik a folyamatos csökkenés. Véleményünk szerint ez a csökkenés lassulni fog, hiszen a későbbiekben ismeretetésre kerülő fogyasztási adatok emelkedésről adnak tanúbizonyságot.

2.1.2. Az alkohol jótékony hatásai és felhasználása

Hogy ne csak a negatív hatásokról beszéljünk, ezért a következőkben a pozitív hatásokról teszünk említést, kitérve a sör, bor és gyomorkeserű fogyasztásra, iparban való hasznosításra.

A napi 1-2 ital (20g) szívvédő hatású, jót tesz a magas koleszterin szinttel küszködő embereknek (napi 15g), csökkenti az epekő kialakulását és kedvező hatással van a csont ásványianyag-sűrűségére.

(http://eljtdatosan.blog.hu/2012/05/09/alkohol_ii_hatasai_a_szervezetre)

2. táblázat: A sör, a bor és a gyomorkeserű jótékony hatásai

Sör (1-2 pohár)	Bor (1-2 pohár)	Gyomorkeserű (0,5 deciliter)
▪ teli van antioxidánsokkal ▪ vízhajtó, így megelőzi a vesekőképződést (fél liter sör 40%-al csökkenti a vesekő rizikót) ▪ LDL koleszterinszintet csökkenti, B, H vitamint és ásványi anyagokat tartalmaz ▪ nyugtató, altató hatású ▪ véd a vírusfertőzésektől	▪ a hasznos Hdl koleszterin szintet emeli ▪ erősíti a vérereket ▪ segíti az inzulin hasznosítását, jót tesz az emésztésnek ▪ véd a fogszuvasodástól ▪ ¼ liter megelőzi a vesekőképződést	▪ gyomornyugtató, étvágy-növelő ▪ segíti az epeműködést ▪ keserű íze, beindítja a nyelv receptorait

Forrás: (<http://www.alkohol.abbcenter.com/?id=27888&cim=1>)

(<http://www.webbeteg.hu/cikkek/szenvedelybetegseg/1663/ittassag-reszegseg-vagy-alkoholmergezes>) alapján saját szerkesztés

Ahogy tartja a mondás „ A bor kismértékben gyógyszer, nagymértékben orvosság.”

Az ipar is sokféleképpen hasznosítja az alkoholt. Például, robbanómotorok hajtóanyagaként (kevésbé szennyezik a levegőt), oldószerként, kopásgátló anyagként. Denaturálva borszeszégőkben használják, 70%-os oldatát pedig fertőtlenítőszerként. (Z. Orbán, 1999)

2.2. ALKOHOLISTÁK, ALKOHOLIZMUS, KIALAKULÁSUK ÉS CSOPORTJAİK

Most, hogy áttekintésre kerültek az alkohol hatásaival kapcsolatos tényezők, térjünk vissza az alkohol definícióinak részletesebb megismeréséhez, hiszen az egyes megállapítások folyamatszerűen következnek egymásból.

Alkoholista fogalma: „aki teljesen az alkohol irányítása alatt áll és képtelen normális életet élni, az alkohol hatásai miatt.” (Nash, 1992, p. 6.)

A következő meghatározás maga az alkoholizmus. A kifejezés Magnus Huss svéd orvostól származik 1849-ből. A Dictionary of Words about Alcohol mintegy 60 definíciót ismertet az alkoholizmus kifejezésre. (Levendel, 1991)

Mivel a szakirodalom számos definíciót közöl, így mi táblázatos formába összegyűjtöttük őket, hogy mik az azonos illetve eltérő meghatározások. (3. táblázat)

Véleményünk szerint alkoholizmusnak tekinthető az, ha az ember napi 3-4 pohár italt elfogyaszt (éveken keresztül), hiszen ki van téve az alkohol összes negatív hatásának. Ezek az emberek észre se veszik, mivel napi rutinná válik számukra. Akkor ocsúdnak fel, amikor testi/szervi problémákat figyelnek meg magukon, de amikor ez az állapot bekövetkezik, lehet, hogy már késő lesz.

A leírtakból kiindulva rátérnénk a függőség meghatározására, hiszen együtt jár az alkoholizmussal, azonban a dependenciát az alkoholabúzus előzi meg!

Alkoholabúzus: „az alkohol rendellenes, veszélyes és visszatérő használata, a dependenciát megelőző állapot. Az abúzus következtében az illető nem képes megfelelni otthonában, munkahelyén az alapvető elvárásoknak sem.” (<http://www.alkohol.abbcenter.com/?cim=1&id=28203>)

Függőség: „egy betegség-feltehetőleg egy genetikai hajlam, és a szer találkozásakor alakul ki. Sajátos tünete a sóvárgás, ami a szer utáni erős irracionális vágyakozást jelenti.” (Demetrovics, 2007, p. 89.)

A függőség eléréséhez 10-15 év szükséges (KSH, 2003), ez elég hosszú idő, így az alkoholistának keményen meg kell dolgoznia betegségéért. Az évek folyamán ezeknek az embereknek a szervezete már annyira hozzászokik az italhoz, hogy anélkül képtelen biológiai értelemben megfelelően működni. Ha az illető nem jut alkoholhoz, következményként elvonási tünetek lesznek úrrá rajta (remegés, izzadás, hallucináció).

3. táblázat: Az alkoholizmus szakirodalmi meghatározásai, különböző szerzők véleménye alapján

<u>Szerző</u>	<u>Fogalom</u>	<u>Azonosság</u>	<u>Eltérés</u>
Jellinek [1985]	„az-az alkoholista, aki nem képes ivását szabályozni, vagy úgy, hogy egy nap se képes lemondani a szeszesital fogyasztásról, vagy úgy, hogy ha elkezd inni, akkor nem képes abban megállni, amíg az öntudat elvesztéséig lerészegedik. A kontrollvesztés oka, hogy a tartós nagy mennyiségű fogyasztás következtében kialakul az alkoholtól való függés”	Az ismertetett fogalmakból az a konzekvencia vonható le, hogy az alkoholizmust betegségnek tulajdonítják. A legrészletesebb leírást Jellinek adja, aki Andorkával és Levendellel karöltve, már a függőség kérdését említi. Nash és Kelemen az alkoholizmust betegségként kezeli.	Nash és Kelemen betegségnek titulálják az alkoholizmust és nem a függőség irányába teszik megállapításukat. Nash akut és krónikus tünetet különböztet meg. Levendel gasztronómiai szemszögből közelíti meg a fogalmat, ami végül a mármorkereséssel, függőséggel és a kényszerivással zárul.
Andorka [1990]	„alkoholista az, aki függővé válik, abban az értelemben, hogy nem képes lemondani a szeszesital -fogyasztásról és/vagy nem képes megállni az ivásban, ha már elkezdte”		
Nash [1992]	„betegségnek van tulajdonítva, akut hatásnak nevezik, ha rövid idő alatt nagymennyiségű folyadékot fogyaszt az ember és krónikusnak, ha kisebb mennyiséget, de hosszabb ideig”		
Levendel [1993]	„az alkoholizmus ott kezdődik, mikor valaki nem fűszerként, az étkezések, ünnepek hagyományai szerint fogyaszt alkoholos italokat kontrolláltan, a lerészegedést elkerülve, hanem a mármorkeresés céljából az alkoholos befolyásoltságot igényli, és emiatt idővel kialakul nála az alkoholfüggőség, s azután már kényszeresen iszik”		
Kelemen [2009]	„az alkoholizmus egyszerre medikalizált betegség, s olyan megbetegedés, melynek kezelésében, más betegségektől eltérő módon, kiemelt szerepe van a szakképzetlen sorstársaknak”		

Forrás: (Világosság, 1985, p. 103.); (Élet és tudomány, 1990, p. 685.); (Nash, 1992, p. 6.); (Levendel, 1993, p. 8.); (Kelemen, 2009, p. 30.) alapján saját szerkesztés

Ha valaki már nagyon erősen alkoholfüggő beteg és valamilyen okból hirtelen nem jut szeszes italhoz **delirium tremens** áll be. Ilyenkor a betegnek látomásai vannak, a teste reszketni kezd és orvosi beavatkozás nélkül erős fizikai fájdalmak között meghal. (Élet és tudomány, 1990)

2.2.1. A kialakulás négy fázisa (Jellinek, 1985. szerint)

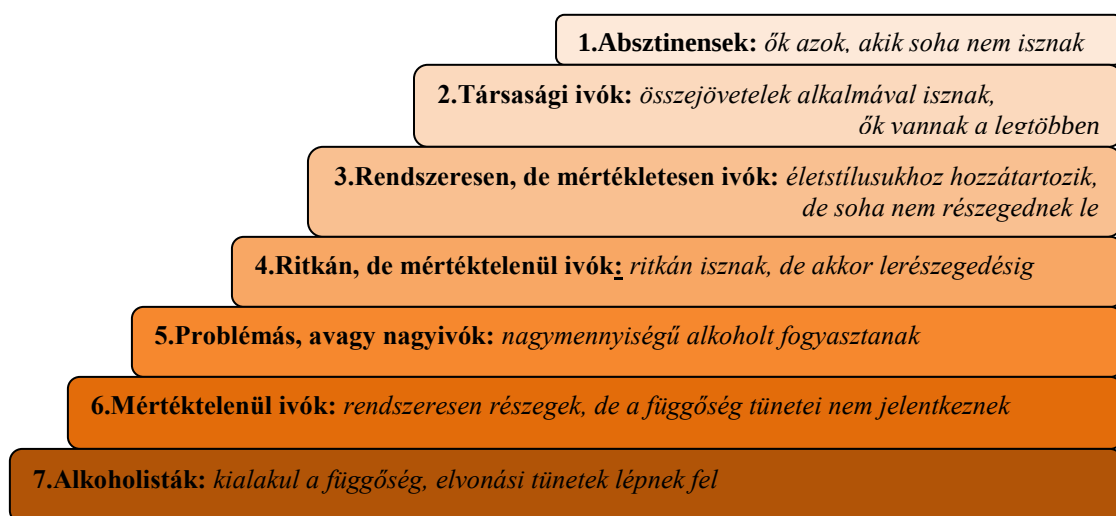
1. Alkoholizmus előtti fázis: gyakoribb ivás a feszültségek levezetése miatt
2. Bevezető fázis: titokban ivás, zugivás, ebben a fázisban azon van a hangsúly, hogy italt szerezzen
3. Kritikus fázis: kontrollvesztés a fogyasztás felett, munkahelyét, barátait, egzisztenciáját elveszíti
4. Idült fázis: hosszú részegségi állapot, testi/szervi károsodás következik be

(Élet és tudomány, 1990) (3. melléklet)

Nem elég az alkoholizmus fázisait csoportosítani, mivel fogyasztás szerint különböző kategóriákba sorolhatók, rendszerint hét kategóriát különböztetünk meg.

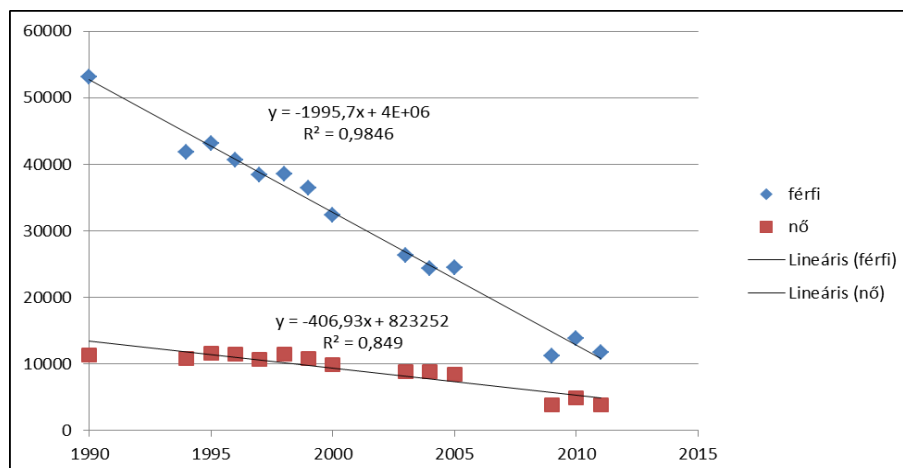
Az alkoholfogyasztók csoportosítása

Megkülönböztetünk:

2. ábra: Az alkoholfogyasztók csoportosítása

Forrás: (<http://bit.ly/1dRwIth>) alapján saját szerkesztés

3. ábra: A nyilvántartott alkoholisták száma Magyarországon 1990-2011.

Forrás: KSH (1997) és KSH (2012) p. 162. és 108. alapján saját szerkesztés és saját trendszámítás

A 1980-as évekre visszamenőleg is rendelkezésre állnak adatok, azonban számunkra 1990-től van jelentősége az ábrázolásnak, az 1986-os reggeli szesztilalomból kifolyólag.

Az adatokhoz lineáris trendfüggvényt illesztettünk (4. ábra). Ha elfogadjuk, ennek a lineáris trendnek a helyességét, akkor 1995-től évente 1996 fővel csökken a nyilvántartott férfi alkoholisták száma, nők esetében ez az érték 1995-től évente 407 fővel csökken. Feltételezhető, hogy ez nagyon sokáig nem csökkenhet, elképzelhető, hogy a csökkenés üteme lassulni fog, vagy beáll egy egyensúlyi helyzet/stagnálás. 2015-re előre vetítve az adatokat, a férfi nyilvántartott alkoholisták száma 3691 fő a női nyilvántartott alkoholisták száma 2279 fő lesz. A két egyenlet eredményéből következtetve, 2014 környékére tehető az az állapot, amikor a férfi és a női nyilvántartott alkoholisták trendfüggvénye keresztezi egymást, vagyis számszakilag megközelítőleg azonos szinten fog állni. Természetesen 2015-re vonatkozóan, ezek a számok csak előrejelzések!

2.3. TÖRTÉNELMI ÁTTEKINTÉS

Az alkohol története az emberiség története, hiszen az őskortól kezdődően végigkísérte az emberek mindennapjait. Az eltérő kultúrájú országokban más és más tudatmódosító szerek „drogok” terjedtek el. A mi európai kultúránkban az alkoholé lett ez a szerep, azonban léteznek olyan közösségek is, ahol egyenesen tiltva van az alkoholfogyasztás, mint például az iszlámban, hinduizmusban, Óceániában. (Demetrovics, 2007) A különböző korszakokban újabb és újabb eljárásokat találtak arra, hogyan növeljék az alkoholtartalmat. A következőkben egy kis alkoholtörténelemmel folytatnánk, kitérve országunk helyzetére (4. melléklet).

2.4. MAGYARORSZÁGI HELYZETJELENTÉS

Mivel Mi magyarok a kaukázusi rasszba tartozunk, elég jól bírjuk az alkoholt, ezért, mint „drognak” elég jók a túlélési esélyei, mert már beleivódott kultúránkba, életünkbe.

A magyarok ősei a Honfoglalás előtt már ismerték az erjesztett italokat, mint például a kumiszt (kancatejet). (Demetrovics, 2007)

A magyarországi állapotok kapcsán a rendszerváltás előtti és utáni időkre mennénk vissza, és hogy mi okozta, okozhatta a nemtörődömséget az alkoholfogyasztás korlátozása tekintetében. Az utóbbi évszázadokra visszatekintve a bor, sör és égetett szesz fogyasztásunk nagymértékben megnövekedett.

A rendszerváltás előtti idők: Magyarországon az alkoholfogyasztás az 50-es évek végén jelent meg, mint társadalmi probléma, ennek számos háttértényezői voltak például a háború utáni szegénység, iskolázottság hiánya és számos egyéb tényező. (http://www.oefi.hu/szerhasznalat_2006_4.pdf). *Ennek eredményeképpen az emberek stressztűrő képessége csökkent és hiányzott belőlük a megküzdési készség is. Így sokan az alkoholba menekültek- az alkoholizmus társadalmi problémává vált.* Hazánkba szovjet mintára szesztilalmat rendeltek el 1919. március 21 - augusztus 1. között. 1986-ban korlátozásképp reggeli szesztilalmat rendeltek el, az italboltokban és élelmiszerboltokban. Reggel 9 óráig nem lehetett szeszesitalt kapni. A rendszerváltáskor 1989-ben Németh Miklós törölte el. (<http://bit.ly/1795jNE>)

A rendszerváltás után: a rendszerváltás előtt az ellenzék az akkori kommunista párton kérte számon a mértéktelen alkoholfogyasztás terjedését, azonban a rendszerváltás után a politikusok számára az vált érdekeltté, hogy az alkoholfogyasztást ne társadalmi problémaként kezeljék, hanem betegségként. Más szempontból nézve az alkoholból származó adóbevétel miatt az alkoholpolitikát alárendelték a gazdaságnak.

(http://magyarnarancs.hu/konyv/gyakran_es_sokat_elekes_zsuzsanna_alkohol_es_tarsadalom-64088)

Egy 1881-es felmérés szerint hazánk alkoholfogyasztásában a bor dominált, az évente 1 főre jutó tiszta szeszben mért számított mennyiség pedig 10,3 liter volt. A 80-as évekre az ország mindenivóvá vált, tízszeresére nőtt a sör és hatszorosára a tömény italok fogyasztása. A teljes mennyiség pedig 12,5 liter körül alakult. A rendszerváltás után az alkoholfogyasztás növekedésnek indult, ráadásul lehetőség nyílt a nem regisztrált égetett szeszesitalok termelésére és fogyasztására.

(<http://econ.core.hu/file/download/mtdp/MTDP1007.pdf>) A 90-es években a világranglista 8-9. helyét foglaltuk el. (Andorka, 1994). 1975-90-ig tartó időszakban a közvélemény elfogadta a probléma létezését és megoldatlanságát. (Levendel, 1991)

1993. körül 8400 májbetegségből eredő halálesetről számoltak be, ami 1 millió alkoholistát feltételez. (Demetrovics, 2007)

Napjainkban ez az érték csökkent, de még mindig 12 liter fölött van. Magyarországon az egészségügyi intézményekben nyilvántartott alkoholisták száma a rendszerváltozás óta folyamatosan csökken, amiből nem az következik, hogy kevesebb alkoholista él az országban, ebben inkább az intézmények tehetetlensége nyilvánul meg. A kommunizmusból maradt örökség, a kényszergyógyítás fogalma még élénken az emberekben él, de a beteg elzárása és absztinenciára kényszerítése a legkisebb hatékonysággal működő módszer. (<http://index.hu/tudomany/alksz81230/>)

A leírtak alapján és saját véleményünk szerint is, az alkoholizmus hátráltatja, hogy Magyarország gazdaságilag és társadalmilag fejlődni tudjon. A tiltó mozgalmak sohasé váltak jelentőssé. Számunkra egy Volstead Act kivitelezése, nemhogy hatályba léptetése teljességgel lehetetlen lenne. Magasabb szintre kellene emelkednünk, de ez képtelenségnek látszik. Többek között azért is, mert viselkedésünkben/ szocializációnkban, sőt a génjeinkben megtalálhatóak azok az értékek, amik az alkoholizmus kialakulásának kedveznek. Elfogadottá vált, hogy a feszültségek oldásának legegyszerűbb és leggyorsabb módja, ha a pohárhoz nyúlunk.

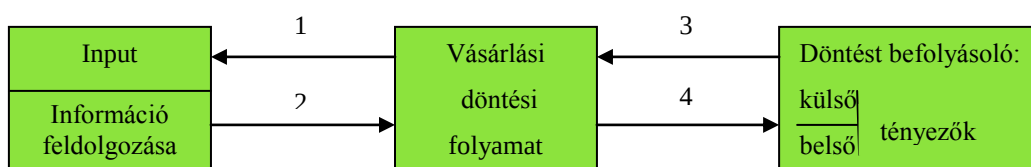
3. FOGYASZTÓI MAGATARTÁS AZ ALKOHOLFOGYASZTÁS TÜKRÉBEN

Az előzőekben megismerkedhettünk magával az alkohollal és történetével, azonban arról, hogy mi is befolyásolja a fogyasztókat, milyen trendeket különböztetünk meg, ezekről a marketing tényezőkről nem esett szó. A következőkben ezek kerülnek részletes ismertetésre.

3.1. FOGYASZTÓI MAGATARTÁS

„A fogyasztó azon cselekedeteinek összessége, amelyek a termékek és szolgáltatások megszerzésére, használatára, értékelésére és a használatot követő bánásmódra irányulnak, beleértve a cselekvést megelőző és meghatározó döntési folyamatokat.”

(Fodor et al., 2012, p. 14.)

4. ábra: Az Engel-Blackwell-féle fogyasztói magatartási modell főbb elemei

Forrás: Bauer - Berács (1998) p. 105. alapján saját szerkesztés

Régebben a marketingszakemberek az értékesítés folyamatán szerzett tapasztalatokon keresztül érthették meg a fogyasztókat. Manapság, ez a közvetlen kontaktus megszűnt a fogyasztókkal, ezért a menedzsereknek a fogyasztói piac vizsgálata felé kellett fordulniuk (5. melléklet).

3.1.1. A fogyasztói magatartást befolyásoló főbb tényezők

▪ Kulturális tényezők:

Legerősebben és legmélyebben a kulturális tényezők befolyásolják a fogyasztói magatartását.

Kultúra: „az ember igényeinek és magatartásának alapvető mozgatórugója.” (Kotler, 2002, p. 209.)

Szubkultúra: „a társadalmon belüli, eltérő normák alapján működő, de még is adott kultúrához kapcsolódó egységeket jelenti.” (Töröcsik, 2007, p. 76.)

Társadalmi osztály: „a társadalom tartós és homogén tagozódása” (Birkelund, 2013, p. 218.)

Alkoholfogyasztás tekintetében más fajtájú/márkájú/minőségű italt fogyaszt például a miniszterelnök, egy színész, egy tanár és egy fiatalkorú. Ezekre természetesen több tényező hat.

▪ Társadalmi tényezők:

A kulturális tényezőkön kívül a fogyasztó viselkedését társadalmi tényezők is befolyásolják. Mint például a referenciacsoportok, család, társadalmi szerepek, státus.

Referenciacsoportok: „mindazok a csoportok, amelyek az emberek attitűdjére vagy magatartására közvetlen vagy közvetett hatással vannak”. (Kotler, 2002, p. 214.)

A csoportok tagjai között kölcsönhatás van. Vannak elsődleges csoportok, itt a kontaktus folyamatos például: a család, ez gyakorolja a legnagyobb hatást az egyénre. A másodlagos csoportokhoz a barátok, szomszédok, munkatársak tartoznak. (Józsa, 2000)

Az embereket azok a csoportok is befolyásolják, melyeknek nem tagjai, ezeket nevezzük aspirációs csoportnak. Alanyainknál is megfigyelhető ez a szindróma, hiszen azért fogyassza, mert az a csoport, ahova Ő tartozni szeretne, azt az italt issza. Be szeretne kerülni ebbe a csoportba és azt hiszi, hogy ezzel sikerülhet.

Család: „a társadalom legfontosabb fogyasztó és vásárlószervezete, és a családtagok alkotják a legbefolyásosabb elsődleges referenciacsoportot” (Kotler-Keller, 2006, p. 250.)
Az alkohol tekintetében a család nagymértékben meghatározó, mivel egyfajta mintát ad a gyermeknek, tinédzsernek. Azt az italt fogja először kipróbálni, amit az otthoni környezetben is fogyasztanak. Feltehetőleg a későbbiek folyamán ez szokássá válik, berögzül, márkahűségként jelentkezve.

Szerepek és státusok: az emberek azokat a termékeket választják, amely a társadalmi szerepükre, státusokra utalnak például a vállalat igazgatója Mercédesszel jár, drága öltönyben és Chivas Regal Scotch whiskyt iszik.

▪ Személyes jellemzők:

A vásárlási döntést a személyes jellemzők is befolyásolják például: a vásárló életkora, családi-életciklusa, foglalkozása, gazdasági körülményei, életmódja, személyisége, énképe. (Kotler, 2002) *Esetünkben konkretizálva a vizsgálat tárgyára.*

- *kora-életciklus szakasz: az alkoholfogyasztást, az is befolyásolja, hogy az egyén a családi életciklus melyik szakaszában van. A fiatalok (15-24 évesek) körében leginkább a vodka, különböző ízesített alkoholos italok (Bacardi Breezer), kevert italok (vodka-narancs, vodka-sprite, pezsgőbombával), sör, bor, pálinka, ezek a közkedveltek. Leginkább pénztárcá-*

jukhoz igazítják, hogy milyen minőségű és árfekvésű italt vásárolnak. A kor előrehaladtával az ízlés kifinomul, már nem az válik elsődlegessé, hogy milyen gyorsan tudnak berúgni tőle, hanem a minőség, presztízis

- foglalkozás: *az igazi minőségi italokat vezérigazgatók, politikusok, orvosok engedhetik meg maguknak, a diákok leginkább beérik az olcsó kategóriával, a 23-28 éves korosztálynál már megjelenik presztízsként a nevesebb szeszek fogyasztása*
- gazdasági körülmények: *jövedelmi helyzetet emelnénk ki, mint olyat hiszen, a 15-17 évesek szüleiktől kapnak pénzt esetleg dolgoznak, kölcsönkérnek és ezekből tudják finanszírozni alkoholfogyasztásukat. A 18-24 évesek szélesebb körű bevételi forrásokkal rendelkeznek és már minőséginek mondható italokat is megengedhetnek maguknak. A fogyasztás színvonalára és összetételére a legnagyobb hatást a jövedelem az árarányok és az árszínvonal gyakorolja. Az árarányok és az árszínvonal az alkoholfogyasztás szerkezetét befolyásolják. Hazánkban a fogyasztás annak ellenére következett be, hogy a szeszesitalok árszínvonala kétszer nagyobb ütemben nőtt. (Boór et al., 1982)*

- Pszichológiai tényezők:

„Az egyén vásárlási döntéseit 4 főbb pszichológiai tényező befolyásolja: motiváció, tanulás, észlelés, gondolkodás, attitűdök.

A motiváció: olyan belső állapot, amely meghatározott célok teljesítése irányába mozgatja az embereket, akik ezután céltudatos magatartást valósítanak meg”. (Bauer-Berács, 1998 p. 92.) *például a whisky kielégíti mindazok igényeit, akik társadalmi elismerést, státust, szórakozást keresnek. A whisky márkák e három dolog valamelyikére specializálódtak.*

Attitűd: „az emberek pozitív, negatív vagy semleges érzései termékekről, vállalatokról, emberekről, szervezetekről” (Józsa, 2000 p. 86.)

A szeszes italok kapcsán az attitűdök megoszlanak, vannak olyan italfajták, amiket nem szívesen fogyasztunk, mert rosszat hallottunk róla (rossz az íze, lassan rúgysz be tőle), ezek baráti ráhatásból erednek. Személyes tapasztalat is vezethet negatív attitűdhez egy-egy átmulatott éjszaka és a másnaposság tünetei megutáltathatják az eddig imádott nedűt.

3.1.2. Alkoholfogyasztás Magyarországon és a környező országokban

Köztudott, hogy hazánkban egyre nagyobb problémát jelent az alkoholfogyasztás, nemcsak a felnőtt korosztályban, hanem a fiatalok körében egyaránt. Ebben a részben statisztikai adatokkal kívánjuk szemléltetni a magyarországi és néhány szomszédos ország alkoholfogyasztási adatait.

4. táblázat: Magyarország, Németország, Csehország, Ausztria egy főre jutó sörfogyasztása és borfogyasztása 2011-2012

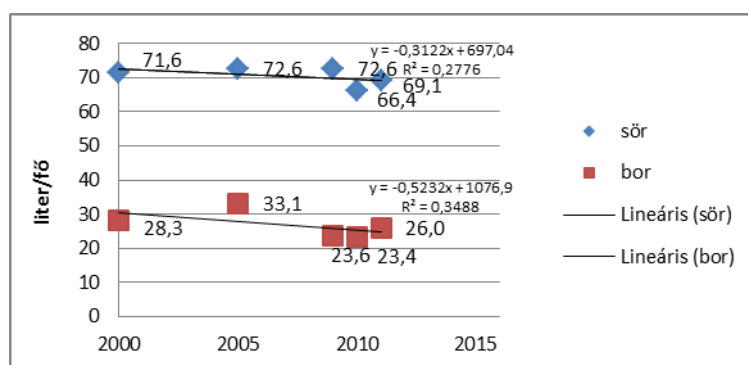
	Magyarország (2011)	Németország (2012)	Csehország (2012)	Ausztria (2012)
Sör (liter/fő)	69,1	107,0	144,0	108,0
Bor (liter/fő)	26,0	24,4	19,4	30,3

Forrás: (<http://www.parameter.sk/rovat/kulfold/2013/04/04/evente-csaknem-140-liter-szeszesitalt-fogyasztanak-fejenkent-nemetek>), (<http://www.boraszportal.hu/poharral-a-kezben/20130329/144-liter-sort-isznak-evente-a-csehek-ok-a-vilagrekorderek>), (<http://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/stattukor/elelmfogy/elelmfogy11.pdf>), (<http://www.agrarunio.hu/hir/visszaesett-a-belfoldi-borok-ertekesitese-friss-borpiaci-jelentesek-9889.html>) alapján saját szerkesztés

A 4. táblázatból jól látható, hogy Csehország vezeti a tabellát sörfogyasztás tekintetében 144 liter/fő fogyasztással. Az adatokból kitűnik, hogy a környező országokban is a sörfogyasztás dominál és a borfogyasztás egyre háttérbe szorul.

3.1.2.1. A magyar lakosság szeszesital fogyasztása

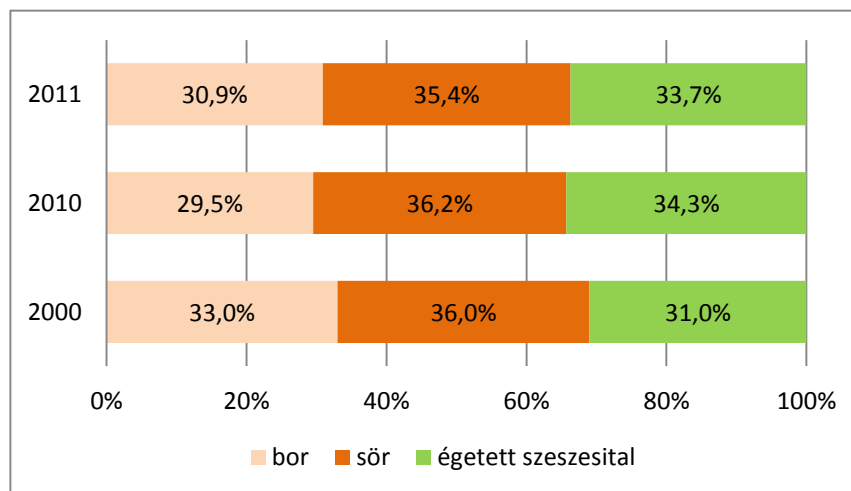
Az egy főre jutó összes szeszesital fogyasztás 2006 óta folyamatosan csökkent, azonban 2011-re 9,7 literre nőtt. Ennek tükrében a sör, bor és égetett szeszesital fogyasztása is emelkedett. Az égetett szeszesital 3,3 literre nőtt. (<http://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/stattukor/elelmfogy/elelmfogy11.pdf>)

5. ábra: Sör és bor egy főre jutó fogyasztásának alakulása 2000-2011-ig

Forrás: <http://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/stattukor/elelmfogy/elelmfogy11.pdf> alapján saját szerkesztés és saját trendszámítás

A sör és borfogyasztási adatokhoz lineáris trendfüggvényt illesztettünk. A függvény meredekségéből megállapítottuk, hogy a borfogyasztás kicsivel nagyobb mértékű csökkenést mutat, mint a sörfogyasztás $-0,2$ -el. A sör $-0,3$ -al, a bor $-0,5$ -el csökken. Az eltérés nem nagy, de mindkét alkoholfajta esetében elmondható, hogy a csökkenés nagyon lassú ütemben megy végbe, amiből azt a következtetést vontuk le, hogy továbbra is magas lesz az egy főre eső fogyasztása a sörnek és a bornak. Azonban meg merjük még kockáztatni azt a feltevésünket, hogy 2014-re vagy 2015-re előfordul egy hirtelen mértékű növekedés a borfogyasztása kapcsán, mint 2005-ben, azonban a legvalószínűbbnek a lassú mértékű csökkenést tartjuk.

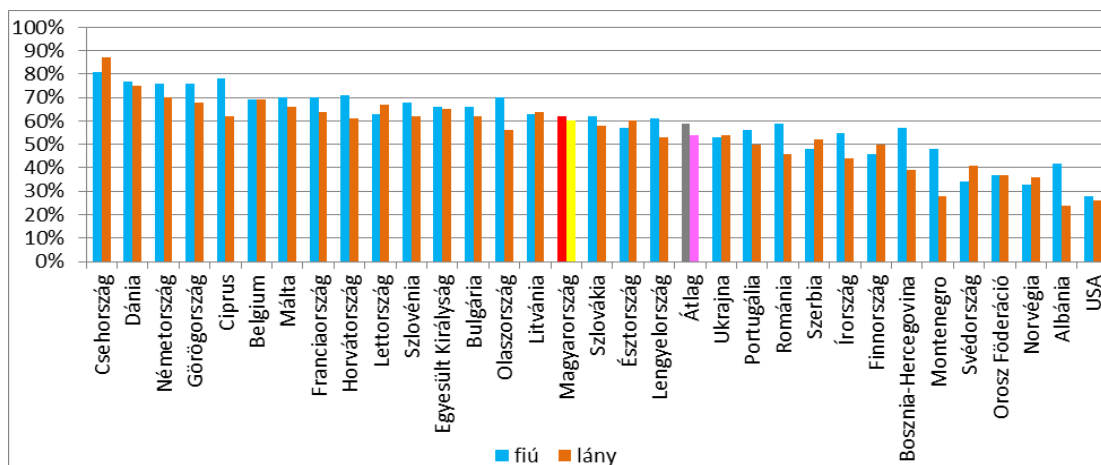
6. ábra: Az egy főre jutó szeszesital-fogyasztás megoszlása 2000-2011-ig

Forrás: <http://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/stattukor/elelmfogy/elelmfogy11.pdf> alapján saját szerkesztés

A lakosság szeszesital fogyasztásának szerkezetében az első helyen továbbra is a sör áll. 10 év távlatában minimális szinten az elfogyasztott mennyiség. 2010-hez viszonyítva a tömény italok körülbelül 3 százalékkal növekedtek. Az utolsó helyen kullogó bor (2010-hez képest 1,5 százalékkal nőtt) hasonló mértékben csökkent. Az adatok tükrében elmondható, hogy borfogyasztó országból sörfogyasztó ország lettünk, mivel nagyobb arányt képvisel a 2000-2011-es időszakban a sör, mint a bor.

3.1.2.2. A fiatalok alkoholfogyasztása

Az adatok 32 országra vonatkozóan tartalmazzák a fiatalok alkoholfogyasztását 2011-ben. A szemléltetés végett nemek szerint külön bontottuk a fogyasztást.

**7. ábra: A fiatalok alkoholfogyasztása a megkérdezést megelőző 30 napban
2011**

Forrás: Hibel et al. (2011) p. 71. alapján saját szerkesztés

Az ESPAD felmérés a 16 éves korosztály alkoholfogyasztását mutatja. Csehország fiataljai találhatók az élen, nem csoda, hiszen az ország egy főre jutó alkoholfogyasztása a legmagasabb Európában. Magyar viszonylatokban a fiúk 62%-a a lányok 60%-a fogyasztott alkoholt a megkérdezést megelőző harminc napban. 45 %-uk számolt be lerészegedési szintű fogyasztásról. (Hibel et al., 2011, p. 72.) Ezek az adatok elég elszomorítóak, hiszen kis mértékben ugyan, de felülmúljuk az EU-s átlagot fiúk esetében 3%-al, lányok esetében 6%-al. Hazánk fiataljai kicsit több mint kétszer annyit fogyasztanak, mint az USA-ban élő korosztály (fiúk 2,21-szer; lányok 2,31-szer többet).

3.2. A MÉDIA HATÁSA A FIATALKORI ALKOHOLFOGYASZTÁSRA

Az alkohol a médiában elsősorban a társas összejövetelek pozitív velejárójaként jelenik meg. A hírességek alkoholizálása illetve a különböző reality showk-ban látott szeszfogyasztás erősíthette az alkoholfogyasztás elfogadását. A tapasztalatok szerint ugyanezt a hatást lehetne elérni az elrettentőnek szánt részegségábrázolással és a vele járó negatív körülmények bemutatásával. (<http://drogriporter.hu/mediamonitor/alkomedia>)

Az alkohol reklámozása és a marketing a kiskorúak alkoholfogyasztásához vezethet. A tévében, magazinokban, plakátokon látott reklámok összefüggnek a fiatalok alkoholfogyasztásával. (http://www.diagnozis.hu/tamadjak_a_fiatalokat_az_alkoholreklamok/) *Filmekben, videojátékokban, videoklipekben egyre többször látni bizonyos alkoholfajtákat, melyek fogyasztásra sarkalhatják a fiatalokat.*

Egy kutatás során, azok a fiatalok, akik alkoholreklámokkal együtt néztek filmet, nagyobb valószínűséggel bontottak fel valamilyen szeszesitalt. Kanadai és holland kutatók

bebizonyították, hogy az alkoholreklámok kihatással vannak a fogyasztói magatartásra. A felmérésből az is kiderült, hogy minden tévénézéssel töltött óra 9 százalékkal növeli az italkipróbálás veszélyét az elkövetkező 18 hónapban. Gyerekek esetében minden megkezdett óra, amit olyan filmek nézésével töltenek, amiben isznak, 15 százalékkal növeli a kipróbálás esélyét az elkövetkező 13-26 hónapban. (<http://www.vital.hu/alkohol-filmek>)

Véleményünk szerint a mai alkohol plakátok, reklámok azt sugallják, hogy az alkohol trendi, divatos, fiataloknak szóló, vonzóvá, magabiztossá tesz. A televíziós show műsorok negatív példát mutatnak a fiataloknak, hiszen ezt követendőnek tekinthetik, és e szerint cselekedhetnek. Fókuszcsoporthoz interjúnk keretében kiderül, hogyan is vélekednek erről alanyaink. A televíziós műsorok közül a Spektrum csatornát emelném ki, ahol nemrégiben láttam egy olyan filmet, ami az alkohol testi, lelki, fogyasztási szokásaira vonatkozott. Az ilyen tartalmú műsorokat, amik tudományos alapokon nyugszanak, iskolai órák keretében le lehetne vetíteni, hogy a fiatalok pontos képet kapjanak, arról, hogy mi is az alkohol és mit okoz.

3.2.1. Trend és divat

Trendkutatás: „célja az, hogy a jelenben feltűnő, de érzékelhetően erősödő társadalmi jelenségeket felkutassa, feltárja azok okait és hatókörét, növekedésük hatókörét a vásárlás, a fogyasztás, területén, azért, hogy a gazdaság szereplőinek döntéseit támogassa.” (Törőcsik, 2003, p. 15.)

Legjelentősebb trendek közül néhány, ahol alkoholra való vonatkozást tudunk megállapítani:

- Társadalmi trendek:
 - az egészség új értelmezése: „egyre fontosabb az egészség aktív megtartása” (Törőcsik, 2007, p. 48.) *ebbe beletartozik az is, hogy az alkohol hízal és káros az egészségre, tönkreteszi testünket*
- A vásárlásra közvetlenül ható trendek:
 - globalizáció: a globális kínálat megjelenése a vásárlói szabadságot jelenti. *manapság megvásárolhatunk egyes hipermarketekben és supermarketekben drágábbnál drágább híres skót, ír whiskey-ket, nem okoz gondot a külföldi italok fogyasztása*
 - olcsóság: diszkontárak, diszkontáruházakban valamivel olcsóbban juthatunk hozzá minőségi szeszesitalokhoz

- idő: alkohol esetében a fiatalok az otthonukhoz illetve a szórakozóhelyhez közeli kocsmákat, boltokat preferálják. Előfordul, hogy az idejüket tartják fontosabbnak, mint az árat. Nem hajlandók besétálni a városba, mert az 20-30 percet vesz igénybe. Az összefüggés az idő és pénz között van.
- trendi csoportok: „egyetemisták, sajátos a kiadási szerkezetük, de főképp az outdoors tevékenységük átlag feletti”. (Törőcsik, 2007, p. 60.) Jövő jól kereső korosztálya.

Ebben a kategóriában megemlítenénk még a divatot, mint a vásárlókra ható tényezőt, hiszen ez is a befolyásoló tényezők között szerepel.

Divat fogalma: „Levy-Weitz (2004) írja legpontosabban körül a divatot, melyet olyan termék típusnak vagy magatartásmódnak tart, amelyet a fogyasztók nagy száma átmenetileg alkalmaz, mert a terméket vagy a magatartást társadalmilag az időhöz és a helyhez illőnek tekinti.” (Kovács, 2009, p. 15.)

A divat tárgya bármi lehet, az alkohol fogyasztásnak is megvan a maga trendje, divatja, véleményünk szerint, évente ez változik a fiatalok körében, mivel a reklámok nagy hatást gyakorolnak rájuk. Egy időben például a Fűtyülős Pálinka különböző fajtái voltak a menők, manapság a Jagermeister, Vodka (keverve valamilyen üdítővel), de az energiatital pezsgővel még mindig ütős kombináció és jelen van szinte minden bulin/házibulin. Megfizethetőségből kifolyólag a bort is előszeretettel fogyasztja a fiatal közönség.

A divathoz való csatlakozás nem kényszer, azonban erős a referenciacsoportok hatása, a reklámon illetve az otthon látott példákon kívül.

4. A FIATALKORI SZEMÉLYISÉGFEJLŐDÉS ÚTJA AZ ALKOHOLFOGYASZTÁS TEKINTETÉBEN

4.1. A SZOCIALIZÁCIÓRÓL ÁLTALÁNOSÁGBAN

Ebben a fejezetben a szocializáció fogalmát és a mögötte rejlő szemléletmódot kívánjuk megvilágítani témánk aspektusából. Az átláthatóság érdekében egy evolúciós folyamatot kívántunk reprezentálni, amely során, szemléletes módon kirajzolódik a szocializáció megítélésének/elméletének lényege. A számunkra releváns kulcsszavakat feketén szedett betűvel emeltük ki.

5. táblázat: A szocializáció fogalmának evolúciója (folyamatvizsgálat)

<i>E.A.Ross [1908]</i>	„A szocializáció az egyének a csoport szükségleteinek megfelelően formálják érzéseiket, és vágyaikat”
<i>J.A Clausen [1968]</i>	„A szocializáció feltételezi, hogy, hogy az egyén hajlamossá váljék arra, hogy készségesen alkalmazkodjék a társadalom, illetve azon speciális csoportok szokásaihoz, amelyekbe tartozik.”
<i>H. Sas [1983]</i>	„A szocializáció során sajátítja el az egyén azt a készséget, hogy eligazodjék abban, hogy a társadalom, különböző szerepekben lévő tagjai mit várnak tőle, illetve ő mit várhat el mindazoktól, akikkel különböző szerepekben, élethelyzetekben kapcsolatba kerül”
<i>Bánkay [2001]</i>	„A szocializáció az a folyamat, amely során az egyén megtanulja mindazokat az ismereteket, értékeket, normákat, magatartási szabályokat, szokás és hagyományrendeket, amelyek birtokában az adott társadalom az adott társadalmi működésmódnak megfelelően tud élni és tevékenykedni”

Forrás: (Ross, 1908, p. 12.);(Clausen, 1968, p. 32.);(Sas, 1983, p. 43.);(Bánkay, 2001, p. 41.) alapján saját szerkesztés

Evolúciós folyamat vizsgálatunk első két mérföldkövetként mindenképpen külföldi szerzők munkásságát kívántuk felhasználni, hiszen valljuk be, a társadalomtudományok ezen ágazata elsősorban a nyugati civilizációban fogalmazódtak meg elsőként. A folyamat utolsó két meghatározás pedig két magyar szerző nevéhez fűzhető, nem véletlenül, hiszen elsősorban a magyarországi szemléletmódra voltunk kíváncsiak, másodsorban pedig kíváncsiak voltunk a két idézet, hogy hazánkban is mennyire szakszerűen átvett és jól kidolgozott téma a szocializáció.

Geulen 1980-ban publikált kiadására hivatkozva állíthatjuk, hogy a „szocializáció” szakkifejezést a 19. század végétől használják társadalomtudományok. Elsőként talán E.

A. Ross a szociális ellenőrzés folyamatát jelölte ezzel a szakkifejezéssel. (Geulen, 1980, p. 31.)

A valószínűsíthetőleg elsőként megfogalmazott szocializációs definíciót jó szándékkal sem mondhatjuk kiterjedtnek, szerteágazónak, azonban kiinduló pontnak tökéletes, hiszen az „egyén” és a „csoport” interakciójára utal. Itt még csak „szükségletekről, érzésekről és vágyakról” beszélhetünk.

Ugrunk az időben, egészen pontosan 60 évet, amikor már a fogalomkör kibővül az „alkalmazkodás és szokás” kulcsszavakkal. A későbbiekben láthatjuk, hogy a másokhoz való alkalmazkodás gondolata fennmarad, sőt a szokások is kibővülnek további elemekkel.

Sas Judit 1983-ban kiadott könyvében már egy igen terjedelmes gondolatmenetet olvashatunk a szocializációval kapcsolatban. Készségekről, szerepekről és elvárásokról beszélhetünk véleménye szerint. Ezek az elemek már az újkori felfogás alapkövei, melyekről a későbbiekben részletesen írunk.

Bánkay (2001) a 2000-es évek elején már ezt is felülmúlja, hiszen megjelennek az értékek, normák, magatartási szabályok, szokás-és hagyományrendek. Bánkay definíciója mindemellett rámutat arra, hogy hogy mik is azok a Geulen (1980) által említett szükségletek, amelyek az egyén és a társadalom találkozásának találkozásához szükségesek (értékek, normák, magatartási szabályok, stb.).

Eszmefuttatásuk utolsó állomásaként pedig elérkeztünk a végkifejlethez, melyet a KSH 1972-es kiadványában olvashatjuk a legjobban megfogalmazva.

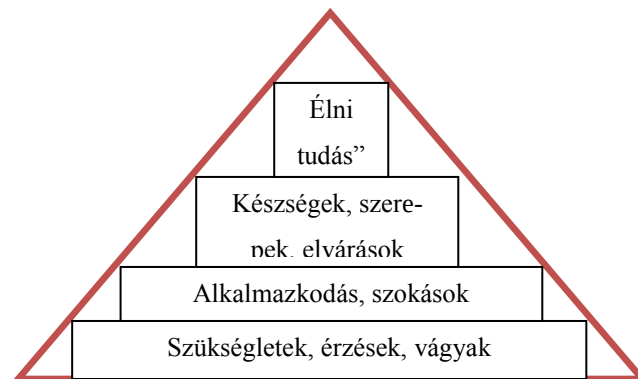
„A szocializáció a csecsemőkorban kezdődik, azonban legnagyobb részben a gyermek- és serdülőkorban megy végbe, bár kisebb mértékben felnőtt korban is folytatódik.” (KSH, 1972, p. 15.)

A szocializáció tehát egy, az ember egész életet végigkísérő láthatatlan, azonban annál nagyobb súllyal bíró folyamat. Természetesen életünk, tanulmányainkra leginkább jellemző életszakaszaiban megy végbe.

Azaz kijelenthetjük, hogy szocializációnk alapköve a család, a családot alkotó emberek viselkedése, magatartása. Ezekről a személyektől tanuljuk, lessük el azokat a későbbiekben szükséges személyiségjegyeket, melyeket beépítünk saját értékrendszerünkbe, s alkalmazzuk egész életünk során.

Összefoglalásként pedig rendszereztük azokat a kulcsszavakat, amelyekről az előzőekben szó volt. Láthatjuk, az egyszerű szükségletekből és vágyakból hogyan jutottunk el, az

„Élni tudás” kifejezésig, amely véleményünk szerint legjobban átadja a szocializáció lényegét, amelyben a családnak rendkívül nagy szerepe van.

8. ábra: A szocializáció evolúciója

Forrás: (Ross, 1908, p. 12.);(Clausen, 1968, p. 32.);(Sas, 1983, p. 43.);(Bánkay, 2001, p. 41.) alapján saját szerkesztés

4.2. A CSALÁD FOGALMÁNAK MEGHATÁROZÁSA

A szocializáció evolúciós folyamatának végkövetkeztetése itt nyer ismét teret önmagának. A következő fontos kutatási pont ez által a család.

A család szocializáció funkcióinak taglalása előtt, fontosnak tartottuk, hogy felszínesen megvizsgáljuk, mit is a család, kik alkotják, alkothatják.

Számos családszociológiával foglalkozó könyvet tanulmányoztunk át, azonban megnagyobbra szerző átsiklott a család definíciójának meghatározásán. Ennek az lehet a magyarázata, hogy az eltérő kultúrák eltérő módon értelmezik azt, hogy kik alkotják a családot.

A következőkben, a szocializáció témakörhöz hasonlóan egy több oldalról is megvizsgált képet szeretnénk nyújtani a család meghatározásával kapcsolatban.

Szintén külföldi szerzők véleményével kezdjük vizsgálatunkat, hivatkozva a szocializáció során megfogalmazott ok miatt (6. táblázat).

Burgess (1926) álláspontja szerint interakcióról beszélhetünk, melynek mozgatórugója a társadalmi szerepeknek való megfelelés. A szerep fogalmának meghatározását majd a család szocializációs funkcióinál fogjuk megejteni. Azonban mindannyian tudjuk, hogy különböző szerepeknek kell megfelelni egy apának, anyának. Erre világít rá Virginia Satir (1976) is, sőt hozzáteszi, hogy alrendszer is megfigyelhetőek a családon belül. Különböző interakciók, hálózati rendszerek egész sora vélhető fel, ha a családot, mint rendszert vizsgáljuk.

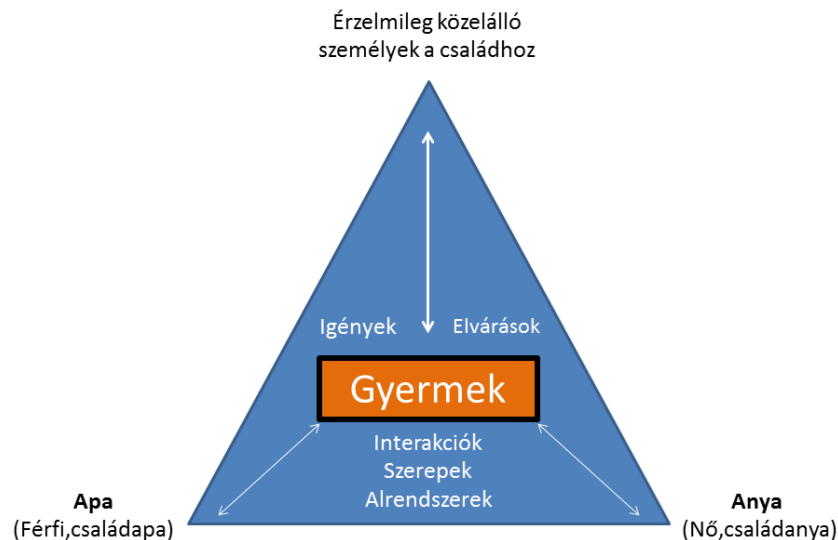
6. táblázat: A család fogalmának kialakulása (folyamatvizsgálat)

Ernest W.Burgess [1926]	„A család olyan interakcióban álló személyek egysége, akiket egymással való érintkezésükben a társadalmi szerepek betöltésére való törekvés irányít.”
T.Parsons [1955]	„A család, mint társadalmi rendszer értelmezhető. Elsősorban azt jelenti, hogy a családi kapcsolatok, a családtagok interakciói nem esetlegesek, hanem összefüggnek egymással, és a családtagok egymáshoz való viszony- anyából vezethetők le.”
V. Satir [1976]	„A család rendszer, megvan a maga belső rendszere. Szerkezetének jellemzője, hogy szerepekből és alrendszerekből áll. Jelentősebb szerepek: Férfi és nő, férj és feleség, apa és anya, fiú és leány. Itt találjuk meg a szülők, és velük szemben a gyermekek alrendszerét.
Bánkay [2001]	„A családot rendszernek, a társadalom egy önmagában is relatív teljességet jelentő részrendszerének tekintjük Mint minden rendszernek, a családnak is vannak (rendszer) elemei: a család esetében ezek a családtagok. Vagyis egymással meghatározott kapcsolatban álló egyes emberek. A kapcsolat célja manapság elsősorban a felek kapcsolati igényeinek kielégítése, emellett alkalmasint a gyermek, míg korábban a domináns cél volt a megélhetése, az anyagi gyarapodás közös biztosítása.”
A Család Pápai Tanácsa [2012]	„A család az a különleges társas kapcsolat, melynek egyre inkább feladata hogy a gyermeket, de a felnőttek személyiségét is teljes értelemben szocializálja.”

Forrás: (Burgess, 1926, p. 27.);(Parsons, 1955, p. 39.);(Satir, 1976, p. 24.); (Bánkay, 2001, p. 49.); (A Család Pápai Tanácsa, 2012, p. 101.) alapján saját szerkesztés

Valószínűleg Bánkay (2001) is egyetért V.Satirral (1976), ráadásul továbbfűzte a gondolatmenetet és hozzátette, hogy a társas kapcsolat célja a kapcsolati igények mellett a gyermek/gyermeknevelés.

II. János Pál Pápa 2005-ben azt, nyilatkozatát A Család Pápai Tanácsa által 2012-ben publikált könyvében olvashatjuk. Véleménye szerint a családi élet értelme a gyermeknevelés, amely során a szocializáció nem csak a gyermek, hanem a felnőttek életét is alapjaiban meghatározza.

9. ábra: A család rendszer-felépítése

Forrás: (Burgess, 1926, p. 27.);(Parsons, 1955, p. 39.);(Satir, 1976, p. 24.); (Bánkay, 2001, p. 49.); (A Család Pápai Tanácsa, 2012, p. 101.) alapján saját szerkesztés

Azonban tovább foglalkoztatott minket, hogy még pontosabban definiáljuk mi is az a család. Segítségünkre a család-meghatározás egyik alapvető fogalma, a szerep volt, melyet Csepeli György 2001-ben megírt könyvében a következőképpen önti szavakba. „A színpadi színész is szerepet játszik, azonban az előadás végén a maszkja lemosható, ámde amit a szociálpszichológia hív szerepnek az sokkal inkább hús-vér, lemoshatatlan alkotórésze viselkedésünknek.” (Csepeli, 2001, p. 60.)

Tehát a család olyasféle érzelmileg összetartó egység, akik azáltal vannak közvetlenül hatással egymásra, hogy a társadalom által elvárt szerepeknek (apa, anya, nagymama, keresztapa például) próbálnak megfelelni. Meggyőződésünk, hogy a hangsúly azon van, hogy kik azok a személyek, akik közvetlen, érzelmi és kik azok, akik közvetett, kevésbé emocionális társadalmi szerep-kapcsolatokban állnak egymással.

Joggal tehetjük fel a kérdést: Ez milyen módon befolyásolja a családban élő gyermekeket?

4.3. A CSALÁD SZOCIALIZÁCIÓS FUNKCIÓI

Úgy gondoljuk, egy a családba érkező utód egészséges személyiségfejlődésének szempontjából az a leglényegesebb, amit a szülői otthonban lát, hall, tapasztal. Ennek megfelelően a szülői család mikrokulturájára összpontosítunk, mely során egy folyamatot szeretnénk bemutatni, amely egészen az egyén/gyermek születésével kezdődik, s a szülőktől való leválás kezdetével zárul.

„Az erkölcsi szocializáció elsődleges tényezője a család. Vitathatatlan, hogy a családnak és a különböző közösségeknek sorsdöntő a szerepe az ifjúság erkölcsi szocializációjában és nevelésében, de még a felnőttek magatartását is jórészt a család szabályozza.” (Buda, 1984, p. 42.)

Kutatásunk főszereplői a serdülők, illetve a fiatal felnőttek azonban annak érdekében, hogy az említett két korosztály életútját és a családi szocializáció kapcsolatát megértjük, fontosnak tartottuk, hogy egészen visszamenjünk az egyén csecsemő és gyermekkorához érintőlegesen.

Kutatómunkánk tapasztalatai során a következő felosztását tartottuk logikusnak a családi életciklusok szocializációs szempontjából. Pontos életkorokat szándékosan nem jelöltünk meg, hiszen számunkra a folyamatelméletet követve nem tartalmaz releváns információkat az életkor még ezekben a szakaszokban.

Csecsemőkor

Kozma Tamás 1999-ben megírt „Bevezetés a nevelésszociológiába” című könyvében megfogalmazott funkciók, az általunk ismert szakirodalmak közül a legjobban írja le a család szocializációs funkcióit, éppen ezért Mi ezt vesszük alapul, azonban a funkciók kiegészítésére, gazdagítására is törekedtünk. Részletesebben a csecsemőkort a (6. melléklet) tartalmazza.

Kisgyermekkor (1-6 évig)

Ezen részegységünk arányaiban nagyobb terjedelmet fog felölelni, hiszen tapasztalataink szerint ebben a korban játszódnak le azok a szocializációs folyamatok (szinte észrevétlenül) amelyek alapvetően meghatározzák a gyermekből lett fiatal-felnőtt életét. (7. melléklet).

4.3.1. GYERMEKKOR

A kisgyermekkor és a gyermekkor elválasztása igen kényes kérdés, azonban muszáj határvonalat húznunk, hiszen egy bizonyos ponton a szocializáció felgyorsul és igen mélyen szántó gondolatiság épül ki köré.

A kisgyermekkorban részben megállapítottuk, hogy nagy jelentőséggel bír, hogy a gyermek megtanulja a közösségben való viselkedés szabályait, legyen az a szűk (családon belül), vagy akár a tág (társadalmi színterek) értelmezése a környezetnek. A következőkben nézzük, azokat a szocializációs elemeket részletezzük, amely a közösségben való elvárt viselkedéshez szükségesek (7. táblázat).

7. táblázat: A gyermekkor szocializáció alapvető elemei

Norma (Rosta [2007])	„Adott közösség által általánosan elfogadott-, érzés-és cselekvésmódokat tükröznek, melyek a társadalom számára jelentőséggel bíró értékeken alapulnak, egyszersmind kifejezetten előírva vagy hallgatólagosan elvárva az egyénektől, hogyan viselkedjenek meghatározott helyzetekben.
Érték (Andorka [2001])	Olyan kulturális alapelvek, amelyek kifejezik azt, hogy az adott társadalomban mit tartanak kívánatosnak és fontosnak
Kultúra (Fekete [2001])	Az ember és az általa teremtett világ közötti viszony, mely értékek, normák, szabályok vezérelte magatartásokban, viselkedésmódokban ölt testet.

Forrás: (Rosta, 2007, p. 22.);(Andorka, 2001 p. 13.);(Fekete, 2001, p. 18.) alapján saját szerkesztés

A gyermek megtanulja a szüleitől, hogy kell illendően és szépen viselkedni, hogyan kell étkezni, hogyan kell viselkedni a vendégek előtt, stb. Felnőtt korunkra alapvető és megkérdőjelezhetetlen a családunktól tanult norma.

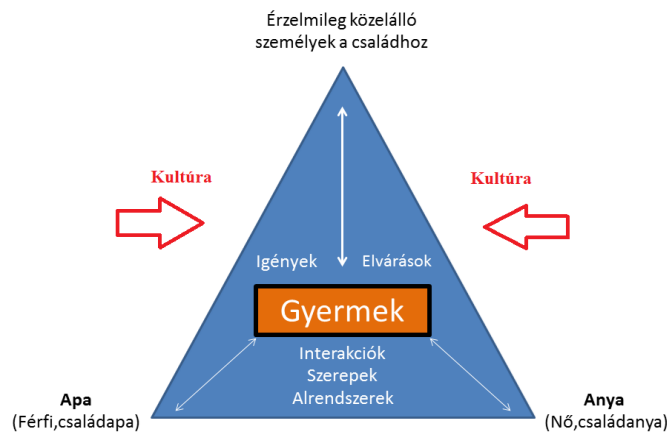
Az érték mindenki számára relatív, hiszen nincs két egyforma család, nincs két egyforma ember, azonban általánosságban elmondható, hogy a béke, a szeretet, a család, a barátság, a hit, a tisztesség, mint érték a világ számos családjában nagy jelentőséggel bír vallástól függetlenül.

Szocializációnk során rengeteg dolgot tanulunk családtagjainktól, azonban felmerült bennünk az a kérdés, hogy az a sok-sok séma, norma, elvárás az mennyire befolyásolja, esetleg torzítja ilyen vagy olyan irányba személyiségünket.

„Minden családnak megvannak a maga elképzelései arról, hogy mi a jó és mi a rossz, mi válik be a családban és mi nem. Ezek közül néhányat nyíltan hangoztatnak, más szabályok azonban hallgatólagosak, melyek csak akkor válnak nyilvánvalóvá, ha valaki megsérti ezeket. Sok családban például hisznek abban, hogy vannak olyan dolgok, melyekhez csak a férfiak értenek, a nők nem és viszont. Ha a férfiak – akiket a család női tagjai praktikus ügyes kezű embereknek tart - úgy tesznek, mintha nem tudnának kicserélni egy villanykörtét, s inkább költők vagy dajkák szeretnének lenni, ezzel egy nagyon mélyen beivódott hiedelemrendszert sértenek meg.” (Asen, 1995, p. 19.)

A gyermek világnézetébe ezek az elképzelések, ideológiák tudatosan/vagy tudattalanul beépülnek értékrendszerébe. Későbbi élete során ezt valószínűleg továbbviszi saját családjába is.

Fontos továbbá a szocializációnk során az, hogy milyen az a kultúra (első lépésben kultúrával a nyelvtanulás során érintkezünk), amelybe beleszülettünk. A normáinkra, értékrendszerünkre elsősorban a család van hatással, mint ezt már eddig megállapítottuk. Azonban a kultúra egy, a családi körnél is szerteágazóbb rendszer, amint azt a 12. ábrán láthatjuk.

10. ábra: A család és a kultúra egymáshoz viszonyított helyzete

Forrás: (Rosta, 2007, p. 22.);(Andorka, 2001 p. 13.);(Fekete, 2001, p. 18.) alapján saját szerkesztés

A kultúra már túlmutat az egyén és a család interakcióján. Olvasatunk szerint a kultúra a családtól, környezetünktől tanult olyan „eszközök”, amelyek abban segítenek életünk során, hogy meg tudjuk találni számításainkat az életben. Ilyenek például a nyelv, a hitek, morál és szokások, oktatás, vallás.

4.3.1.1. A másodlagos szocializáció gyermekkorban – Az óvoda

Az óvodába kerüléssel veszi kezdetét a családtól való leválás, amivel a kisgyermek életében változások egész sorra indul el, hiszen ettől kezdve nem a család a kizárólagos, domináns szocializációs színtér a gyermek számára.

„A gyermek ismeretei az óvodai évek megkezdésével ugrásszerűen megnő, hiszen az óvodavilág megismerését, a társadalmi műveltségbe, kultúrába való bevezetést is szolgálja, amely ismeretszerzés ebben a korban látens tanulással történik. Alkotásaikban a kíváncsiság, a felfedezés, a kreativitás öröme nyilvánul meg.” (Teleki, 2000 p. 32.)

A gyermekközösségek véleményünk szerint ugyanúgy működnek, mint a felnőttek világa. Tapasztalataink szerint vannak népszerű és kevésbé népszerű gyerekek, akik tudatosan el fognak különülni egymástól és külön blokkokat, közösségeket alakítanak ki.

Mérei Ferenc ezt a következőképpen fogalmazta meg: „A csoportképződés következménye, hogy megjelennek a különböző csoportszerepek, a népszerű és elutasított gyerekek. Lesznek olyanok, akiknek a viselkedését inkább lemásolják mások. A vezető, irányító személyek olyan jegyekkel rendelkeznek, mint a kezdeményezés, ötletgazdagság, a társakkal való bánni tudás, birtokolják a társas hatékonyság képességét. Szintén Mérei Ferenc kísérleteiből tudjuk, hogy a vezetők csak abban az esetben képesek megőrizni pozíciójukat egy jól összeszokott csoportban, ha a teljesen új szabályok és új szokások bevezetése helyett átveszik a csoportkorábban kialakított hagyományait.” (Mérei-Binet, 1993, p. 85.)

4.3.2. AZ IFJÚKOR

Az ifjúkort nagyjából a 18. életév kezdetétől számítjuk, számos könyvet tanulmányozva, arra a következtetésre jutottunk, hogy megítélés kérdése, hogy kit tekintünk gyermeknek és kit fiatalnak/ifjúnak. Véleményünk szerint az ifjúkor a családtól való lassú leválási folyamat kezdete, a kortárs csoportok és a referencia csoportok, középiskolás évek megkezdésével és megjelenésével vonható párhuzamba.

„A kamaszkort a latin *adolesce* (beérni, éretté válni) igéből származó kifejezést a nemzetközi szakirodalom az *adolescence* alakban használja. Maga a szó arra az életútbeli korszakra utal, amikor a személyiség kikristályosodik, illetve identitása felerősödnek, kialakul. Sigmund Freud szerint a pubertás kezdetét az jellemzi, hogy a szeretet-vonzalmak, az érvényesülési tendenciák, a konkurencia küzdelmek felerősödnek.” (Nagy, 2008, p. 39.)

„Kozma véleménye szerint a személyiségfejlődés egyik rendkívül fontos pontja és talán végpontja az ifjú identitástudatának, vagyis az „én” tudatának kialakulása.” (Kozma, 1999, p. 42.) Mit is jelent az „én”? Hogyan alakul ki?

„Az „én” nem más, mint az egyén környezetének szerepeiben élő személyek (érzelmileg fontos személyek) „én”-einek a visszatükröződése. Ilyen az utánzás is, amelyet az egyén nem önállóan épít fel, hanem bizonyos mintát véve alapul, másolás útján valósul meg.” (Csepeli, 2001, p. 46.)

11. ábra. Az ifjúkori szocializációs folyamat végpontja

Forrás: saját elemzések alapján való szerkesztés

Tehát elérkeztünk a piramis modellünk végpontjához, végkövetkeztetéséhez. A modell szerint a piramis csúcsa a szocializáció valós célja, amely véleményünk szerint nem más, mint kicsit gépiesen fogalmazva, az „emberteremtés”. Azok az emberek képesek a szocializációs folyamaton belül továbblépni, akik reális és önmagának hiteles „én”-képpel rendelkeznek.

A kortárs csoportok

A kortárs csoportok megjelenése az oktatási intézmények falain belül és kívül egyaránt rendkívül nagy hatással van az egyén „én” képére, hiszen a kortárs csoportok, azoknak a fiataloknak a csoportosulása, amely a családi szocializáció után a legnagyobb súllyal bír.

„A szociálpszichológia a kortárs csoport legfontosabb szerepét abban látja, hogy együttélési normákat, magatartásformákat közvetít a tagok számára. Az utánzással elsajátított szabályok betartását a közösségben mindenkitől megkövetelik. A csoport ereje markáns nevelési, irányítási lehetőségeket rejt magában.” (Vajda, 1999, p. 43.)

„Az iskolás évek kezdetén a gyermek még alapvetően a családjához kötődik, kapcsolatai, érzelmi kötődései dominánsan családon belüliek. 14 éves korra viszont már bőven beleér a kamaszkorba, aminek jellemzői a fokozódó önállóságra törekvés, a kortárs csoportok fontossága, tehát a családi kapcsolatok „egyeduralmának” megtörése.” (Bánkay, 2001, p. 88.)

„A kortárs csoport lehetővé teszi az egyén önbemérését. A többiekkel összevetheti személyes tulajdonságait, erősségeit illetve gyengeségeit, és az összehasonlítások révén

fontos visszajelzéseket kap társas helyzetéről. Ezek a visszajelzések befolyásolják az én-kép alakulását.” (Buda, 1986, p. 43.)

Magyarul a gyermek „éles helyzetben” próbálhatja ki azokat a viselkedésmintákat, megnyilvánulásokat, amelyet otthon látott, tapasztalt.

Az iskola és a kortárs csoport további lényeges funkciói:

- A családi kapcsolatok lazítása,
- Alternatív viselkedési modellek nyújtása
- Alternatív, nem ritkán ütköző értékek és normák nyújtása.

(<http://erettsegisegedlet.blogspot.hu/2009/06/szocializacio-fogalma-es-szinterei.html>)

Megjelennek a bizonyos referencia csoportok (azok a csoportok, amelyekre az egyén hasonlítani akar, amelyeknek értékeit-gondolkodásmódját átveszi, amelynek tetszését, elismerését el akarja nyerni.) A gyermeki családban végbement szocializációnak azonban megmarad döntő hatása, mert annak során egyes elemek annyira szerves részévé válnak a személyiségnek, hogy a későbbi kapcsolatait, az elsődleges csoportokat, amelyekbe belekapcsolódik, úgy keresi ki, hogy azoknak mikrokultúrája a gyermekkori családéhoz hasonló legyen. (KSH, 1972)

„A kortárs csoportokban megfigyelhető a nemi szerepek kultusza: fiúknál a fizikai erőé, ügyességé, bátorságé, lányoknál a testi szépségé. A kapcsolatok kialakításában és fenntartásában a személyes választás és vonzalom a döntő összetartó erő. Ugyanakkor a csoportszimbólumok ma is vannak, s a mai kortárs csoportok is gyakran alakítanak ki saját nyelvet (szavakat, kifejezéseket, köszönéseket), hordhatnak közös jelképeket (színek, ruházat, hajviselet), lehetnek közös kommunikáció, tevékenységi és használati szabályaik, esetleg időpontokhoz, helyzetekhez vagy alkalmakhoz kötődő társas szokásaik.” (Mitteraurer, 1986, p. 34.)

Véleményünk, hogy már ebben a korban azokat az ellenkező nemű egyéneket társaságát keressük, akik valamilyen szempontból az anyára, vagy az apára hasonlítanak, hiszen a szocializáció folyamán ők voltak az elsődleges férfi-, illetve női modell. Másképp megfogalmazva azokat az értékeket keressük másokban, amelyeket szüleinktől láttunk, éreztünk, tapasztaltunk.

Középiskolás, években kifejezve 14-18 éves korukra már racionálisan igen fejlettek a mai fiatalok. A szórakozás, a szabadság iránti vágy rendkívül felerősödik, aminek teret kell engedni véleményünk szerint egészséges korlátok között. A határ meghúzása a szülők feladata.

5. A SZOCIALIZÁCIÓ ZAVARAI, A CSALÁD MEGBOMLÁSA

Ebben az alfejezetben arra keressük a választ, hogy milyen hatások vezethetnek oda, hogy egy család, mint szervezet csődöt mondjon. Szervezet, hiszen mint már említettük a család egy rendkívül összetett, bonyolult érzelmi, és racionális érdekek hálózata, amely ha megbomlik valamilyen ok miatt, annak a kárát az összes „szereplő” érezheti. Legfőbbképp a fiatal szenvedhet el súlyos károkat azáltal, hogy a szülői egység megbomlik.

Kiindulópontunk a stressz, amely az egyéni és társadalmi életünk velejárója. A mi szempontunkból az érdekes pont az, hogy az egyéni stressz miként hat a családra, azon belüli is a szülők gyermekére.

Cseh-Szombathy László 1979-ben megírt „Családszociológiai problémák és módszerek” című könyvében részletezte a családi konfliktusok forrásait és területeit. Külön választotta a családon kívüli (makro) és a családon belüli (mikro) stressz forrásokat.

8. táblázat: A családi egység megbomlásának lehetséges okai

<i>A társadalom okozta stressz</i>	▪ Munkanélküliség ▪ Szegénység
<i>A család okozta stressz</i>	▪ Érzelmi viszonyok (elidegenedés) ▪ Rossz szexuális kapcsolat, hűtlenség ▪ Gyermeknevelési véleményütközés

Forrás: (Cseh-Szombathy, 1979, p. 34.) alapján saját szerkesztés

Véleményünk szerint, ha a család nem tud megbirkózni problémáival, egyszerűbb és emberibb megoldás a válás, különélés. Egyrészt a szülők szempontjából, hiszen nem lesznek egymásra rossz hatással, azonban még fontosabb, hogy a gyermek/ fiatal nem szenved kárát annak, hogy a szülei állandóan veszekednek, bántalmazzák egymást.

Azonban a következőkben azokkal a családokkal és gyermekeikkel foglalkozunk, akik nem ismerik fel a válás, különélés lehetőségét és továbbra is egy fedél alatt élnek.

A sorozatos stressz hatások, konfliktusok hatására megjelenik egy bizonyos akut feszültség a szülőkben

„Akut feszültségek, amelyek nagyobbak, mint a társadalom tagjait átlagosan érintők, és ezért nem képes őket az egyén egészségesen elviselni, feldolgozni; vagy az átlagosnál nem nagyobbak, de a szocializációt megzavaró tényezők miatt kevésbé ellenállóképes egyén számára túlzott terhet jelentenek, úgyhogy valamilyen úton, módon menekülni próbál hatásuk elől.” (KSH, 1972, p. 34.)

Az akut stressz reakció kifejezett fizikai vagy pszichés stresszre fellépő tünet együttes. Kiváltója lehet többek között balesetek/katasztrófák, hirtelen, veszélyeztető változás a szociális státuszban, személyiség pszichológiai sérülékenysége, családi problémák.

A kezdeti "sokk" után a tünetek rendszerint igen változékonyak. A szorongás, a depresszió, a kétségbeesés, a harag, a gátoltság vagy a fokozott aktivitás tünetei keverednek egymással gyorsan váltakozva. Előzménye a személyiség pszichológiai sérülése.

Mentális és viselkedésbeli tünetei az akut stressznek:

- Szellemi teljesítménye csökken
- Feszültség érzése
- Munkáját nehezebben vagy egyáltalán nem tudja ellátni
- Külvilág elidegenedésének érzése
- Másoktól való elszakadás, elhidegülés érzése
- Képtelen megbirkózni a felmerülő akadályokkal

(<http://www.drdiag.hu/kereso/diagnosztika.adatlap.php?id=94755>)

A számos ismertetőjeltől a fenti 6 tünetet választottuk ki, hiszen a témához ezek kapcsolódnak leginkább. Általánosan elmondható, hogy egyfajta belső diszharmónia figyelhető meg, amely kihat az egyén külvilági kapcsolataira is. A depressziós hajlam, a feszültség, a másoktól való elidegenedés már ismert tünetek.

„A túl magas életcélok, igények és az elérésükre fordított erőfeszítések, valamint a képességek közötti aránytalanságokból származnak frusztrációk, kudarc élmények, amelyek nagy feszültséget okoznak.” (Dollard et al., 1939, p. 61.)

Az akut stressz kialakulása a folyamat utolsó előtti végpontjának tekinthető, hiszen mint láthattuk számos esemény okozhatja az egyénben az akut stressz kialakulását, azonban véleményünk szerint a legkomolyabb gondokat a szocializáció megzavarásából fakadó hibás személyiségfejlődés okozhatja, amelynek egyik lehetséges végállomása az alkoholistává válás lehet.

Ahhoz viszont, hogy kialakuljon a függőség (vagy más szenvedélybetegség), az alapvető tudati tényezőhöz hozzá kell járulnia a személyiség pszichológiai gyengeségének is. Ennek egy fontos tényezői a függő személyiség, a felelősségvállalás hiánya, probléma megoldási stratégiák hiánya, negatív beállítottság és a belső lustaság. Az az ember, aki hajlamos arra, hogy merő biztonságvágyból függésbe hozza magát, aki kapaszkodik különféle pótcselekvésekbe, aki inkább menekül a problémáktól, sem hogy szembenézne velük, és morálisan „prostituálható”, nincs megfelelő tartása, hajlamos lehet az alkohol rab-

jává lenni.(<http://xenon.bibl.u-szeged.hu/~vidaa/holi/03/szenvbet/lbreiki.pdf>). *Ha ezek a belső feltételek adottak, a szociális környezet (külső feltétel) könnyen elviszi az embert negatív irányba.*

5.1. A DEVIANCIA KIALAKULÁSA – AZ ALKOHOLIZÁLÁS, MINT FÜGGŐSÉG

A deviáns viselkedésformák egyéni okainak kutatása során lépten-nyomon arra a következtetésre jutottunk, hogy a deviancia kialakulásában a családi kapcsolatok megromlása igen nagymértékben szerepet játszik.

„Deviáns viselkedésnek nevezzük az olyan viselkedést, amely eltér a normáktól, amelyeket a társadalom nagytöbbsége elfogad és betart.”(Andorka, 1974, p. 11.)

„Rosta véleménye szerint a klasszikus devianciák közé sorolható az alkoholizmus, öngyilkosság, mentális betegségek, a kábítószer fogyasztás, illetve a bűnözés. Az alkohol ismert idegrendszerre gyakorolt élettani hatása (áthangolódó érzelmi és tudati állapot) miatt gyakran használják a feszültségek, a gátlások feloldására, mintegy bizonyos problémás, konfliktusos helyzetek átmeneti megoldására.” (Rosta, 2007, p. 24.)

Egyik deviancia akár a másik beindító rugója is lehet, hiszen aki súlyos alkoholista, akár lop, csal, tehát bűnözik is az esetleges alkohol adagjáért.

Függőség kialakulása: „szerfüggőség, ami az enyhétől a súlyosig terjedhet, valamilyen kémiai anyag kényszeres használatára utal, ami a hátrányos és káros következmények ellenére sem csökken.” (Rácz, 1999, p. 47.)

„Az alkoholizálás kezdete szociális és pszichológiai tényezőkkel kapcsolódhat, azonban ezek feltehetően különböznek a súlyos alkoholproblémákhoz vezető faktoroktól. A pszichológiai elmélet szerint az alkohol csökkenti a feszültséget és a lelki problémákat, elősegíti a stresszel való megküzdést.

Kezdeti tünetei az affektivitás változása hangulati hullámzással, érzelmi felszínességgel, agresszivitással és az etikai érzelmek csökkenésével. A családi, társadalmi kapcsolatok lazábbá válnak, felbomlanak, s károsodásaik miatt a társadalomba egyre kevésbé tudnak beilleszkedni.” (Környey-Kassai, 2002, p. 32.)

„Az alkoholológia egyik lényeges megállapítása, hogy az alkoholisták nagy többsége képtelen felnőtt módon szembenézni a valósággal, a valóság teremtette nehézségekkel, s megbirkózni az egymásra torlódó különféle konfliktus szituációkból származó feszültségekkel.”(Andorka et al., 1972, p. 29.) *Ezért is menekülnek az alkoholhoz. Amely egyre*

több családdal, munkával kapcsolatos konfliktust szül. Ily módon kezdődik el az ördögi kör.

„Az alkoholizmus és a gyermeksors összefüggéseiről többnyire csak akkor kapunk világos képet, amikor a „minősített” alkoholisták gyermekkorának szociokulturális és családi viszonyait, szocializációs zavarait gyermek- és ifjúkori okait mutatjuk be. Ha szemügyre vesszük, hogy milyen tipikus okok miatt válnak a szülők, a családok alkalmatlanná gyerekeik nevelésére, milyen veszélyeket rejt magában a gyerekek számára jó néhány családi környezet, akkor fő vonásaiban ugyanazon családi mikrovilág rajzolódik ki előttünk, ami az alkoholisták gyermekkorát is jellemezte.” (Hanák, 1982, p. 72.)

Levonhatjuk ebből azt a következtetést, hogy azok a fiatalok, akik hosszabb vagy rövidebb ideig veszélyeztetett körülmények között éltek, vagy akinek apja alkoholista volt, azok felnőtt életük során nagy valószínűséggel alkoholistává válnak? A kérdésre nem lehet egyértelműen választ adni, azonban nagy valószínűséggel állíthatjuk, hogy nagy veszélynek vannak kitéve a gyermekek/fiatalok, ha a szüleik deviáns, alkoholfogyasztó életmódot folytatnak.

5.2. AZ ALKOHOLISTA SZÜLŐK GYERMEKRE GYAKOROLT HATÁSA

A fejezet elején taglalt szocializációs folyamatok mintaszerűek voltak, azonban a stressz, a konfliktusok hatására a család már nem tudja betölteni azt a pozíciót a fiatal egyén életében. Mint említettük, a szereptanulás, azonosulás, minták átvétele szocializációnk során alapjaiban határozza meg életünket. Az alkoholista szülők már nem tudnak teljes mértékben megfelelni az apai és anyai szerepeknek. Ennek következtében a gyermek frusztrálttá válik és keresi a kiutat a családból. Ekkor jelennek meg a bizonyos rossz társaságok, alkoholizálás, drogozás satöbbi.

Nagy problémát jelenthet a családban, ha az apa vagy anya, esetleg mindkettő iszik, hisz kiszámíthatatlan, érthetetlen viselkedésük mély nyomokat hagy a gyermekben. Nem csak az apai minta, szigor hiányzik, hanem az anyai gondoskodás, szeretet is.

„Sok gyermek úgy reagál szülei iszákosságára, hogy visszavonul kis világába, elutasítónak válik, az iskolai teljesítménye romlik, agresszívvá válik önmaga is, ezért társas kapcsolataiban nem tudja megtalálni a számításait. Az ember személyiségét az örökletes tulajdonságok és a környezeti ráhatások együttesen határozzák meg. Ha a környezete káros hatással van a személyiség fejlődésére sok esetben a gyermek/fiatal gyermek is alkoholistává válik/válhat. Nem beszélve az örökletes hajlamokról, amelyek az alkoholizmus tekintetében apáról fiúra öröklődhetnek.”(Burr, 1987, p. 99.)

„A rendszeres és mértéktelen alkoholfogyasztó személyiségének kialakulásában elsődleges szerepet játszanak a korai gyerekkor élményei, a szülői ház személyiségtorzító vagy-érlelő hatása, annak zavarai. A zavarok a szülők személyiségéből, magatartásmódjából ered. A család közvetíti ugyanis azokat a kulturális igény normákat, amelyek később a gyerek érdeklődési körét is behatárolják. A korai gyerekkori hatások gyakran befolyásolják a későbbi társ, illetve társaság kiválasztását is. A kamaszkor, a serdülő ifjúkor idején kialakuló baráti csoportoknak, közösségeknek szokásai, alkoholfogyasztása nagymértékben meghatározzák az érlelődő személyiséget.” (Boór et al., 1982, p. 35.)

5.3. ALKOHOLISTASZÜLŐK – ALKOHOLISTA FIATAL?

A következőkben arra voltunk kíváncsiak, hogy az alkoholista szülők gyermekeiben milyen folyamatok játszódnak le, és milyen hatások következtében nyúlnak az alkoholhoz.

Az emberek rengeteg okot tudnak felhozni, arra, hogy miért isznak. Ezt egy 1986-ban történt angol (reprezentatív) felmérés is alátámasztja, amely során 14-18 éveseket kérdeztek meg alkoholfogyasztási szokásaikról, alkoholfogyasztási indítékaikról.

Íme, néhány tipikus válasz a teljesség igénye nélkül:

- Felszabadultság érzése
- Segít az elalvásban
- Szeretem az ízt
- Jót tudjak nevetni
- Berúgni

Nem lehet azt mondani, hogy sok újat tudtunk meg a válaszok által, hiszen ezek a mindennapos magyarázatok, amelyeket mi is hallhatunk környezetünkben. Ám a londoni szakemberek felmérése mélyebb okokat is feltárt.

- „Hogy csökkentse a kisebbség érzésemet.”
- „Hogy megvédjen a depresszió ellen.”
- „Hogy feloldja a szerepfeszültségeket.”
- „Önbüntetés.”
- Lázadás a szülők, illetve egyéb személyek ellen.
- „Hogy feloldja a nemi szerepek konfliktusait.”

(Royal College of General, 1986, p. 39.)

Meglátásunk szerint a két felsorolás között óriási szakadék van. Az első felsorolás Kelemen Gábor szavaival élve „kicsinyítések”.

Kicsinyítés:”Akkor beszélünk a probléma kicsinyítéséről, amikor elismeri ugyan a nehézségek létezését, ám ezeknek nem tulajdonít nagyobb jelentőséget, s azt se fogadja el, hogy a gondjai szükségszerűen összeütköznek a szerhasználatával.”Az az alkoholista, aki többet iszik, mint Én!” (Kelemen, 2001, p. 46.)

A második, mélyebb problémákat felszínre hozó felsorolás, pedig valamiféle felismerést, megtörtséget mutat számunkra. Láthatjuk, hogy számtalan okból kifolyólag lehet alkoholt fogyasztani. Véleményünk szerint azonban minden indoklás és a mögötte meghúzódó probléma visszavezethető a családi szocializációhoz.

Ezt az álláspontot erősíti a KSH 1972-ben kiadott „Alkoholizmus fejlődésének tényezői” amelyben azt vizsgálták, hogy milyen hatások játszhatnak szerepet abban, hogy a fiatalok az alkoholizmusba meneküljenek.

„Az egyén szocializációs folyamatát megzavaró események és körülmények, amelyeknek eredményeképpen a személyiségfejlődés valamilyen vonatkozásban károsodik, úgy hogy az ember felnőtt korában nehezen tud a családi, munkahely, társadalmi szerepeknek megfelelni.” (KSH, 1972, p. 25.)

Az előzőekben taglalt egészséges személyiségfejlődéshez szükséges szocializációs elemek ezen a ponton visszaköszönnek. A hiteles minta/szerep, kultúra, értékrendszer, illetve a társadalom nagytöbbsége által elfogadott norma hiánya vagy torz képe az egyén személyiségfejlődésében előidézhet olyasfajta hiányosságokat, amelyek az erkölcsi fejlődésben, illetve a szociális készségben nyilvánul meg. Ezek később saját személyiségünkbe épülnek be, és határozzák meg alapvetően az életünket.

Levendel László 1980-ban megírt könyvében olyan egyének személyiségjegyeit vizsgálta, akik valamilyen hátrányt szenvedtek el szocializációjuk során. A tanulmányozás során a legjellemzőbb személyiségjegyek a következők voltak:

- Éretlen (infantilis) személyiség
- A szexualitás primitív rögzülése
- Apakép zavara, az apaideál hiánya
- Anyakapcsolat problémás: domináns vagy gyenge anyakép
- Rossz frusztráció-tűrőképesség
- Súlyos önértékelési problémák;
- Mániákus depresszió, önpusztító hajlamok.

(Levendel, 1980, p. 45.)

A két kutatás (Levendel László & Royal College of General Practitioners) azaz a hátrányos szocializáció hatásai és a fiatalok alkoholfogyasztási indítékai között alapvető összefüggéseket vélünk felfedezni.

9. táblázat: Az alkoholfogyasztási indítékok és a hátrányos szocializáció személyiségjegyeinek összefüggése

Royal College of General Practitioners: Alkoholfogyasztási indítékok	Levendel László: Hátrányos szocializáció személyiségjegyei
Hogy feloldja a nemi szerepek konfliktusait.	A szexualitás primitív rögzülése
Lázadás a szülők, illetve egyéb személyek ellen.	Apakép zavara, az apaideál hiánya
	Anyakapcsolat problémás: domináns vagy gyenge anyakép
Hogy feloldja a szerepfeszültségeket.	Rossz frusztráció-tűrőképesség
Hogy csökkentse a kisebbségi érzésemét	Súlyos önértékelési problémák
Hogy megvédjen a depresszió ellen.	Mániakus depresszió, önpusztító hajlamok.

Forrás: (Levendel, 1980, p. 45.); (Royal College of General, 1986, p. 39.) alapján saját szerkesztés

A 9. táblázat értékelése:

A szexualitás primitív rögzülése valamiféle gyermekkori traumára vezethető vissza. Akár arról is lehet szó, hogy az apa szexuálisan zaklatta a gyermeket.

Magyarországon minden tizedik gyermeket ér szexuális inzultus. Kriminál statisztikai adatok azt mutatják, hogy a gyermekek ellen irányuló szexuális bűncselekmények sértettjei leggyakrabban 13-14 éves lányok. Fontos azonban utalni rá, hogy a fiúk esetén is jól körülírható az az életkori szakasz – a 7. életév környéke –, amikor gyakoriságában megnő a velük szembeni szexuális támadások száma. A lányok 1,5–3-szor gyakrabban számolnak be szexuális visszaélésről, mint a fiúk. Ehhez hozzájárul, hogy a fiúk sokkal ritkábban beszélnek az átélt szexuális traumáról, erőszakról.

(http://www.medicalonline.hu/gyogyitas/cikk/szexualisan_bantalmazott_gyermekek)

Az apa, illetve anya ideálképe torz vagy hiányos, hiszen a szülők nem vettek tételesen részt a „család” életében. Továbbá az apa és anya nem volt hiteles személy a gyermek számára.

A szociális fejlődés elméletében a kötődés, és annak meggyengülése kap kiemelt szerepet. Az alkohol kipróbálásával kapcsolatban nagy jelentősége van a szülőkkel, a családdal való kötelék, illetve a társadalomhoz való kötődés meggyengülésének. (Pikó, 2000)

A rossz frusztrációtűrő képesség arra enged következtetni, hogy az egyénnek nincs jó problémamegoldó készsége, emiatt a társadalmi szerepeknek nem tud megfelelni.

Az önértékelési problémák egyértelműen oda vezethetők vissza, hogy nem alakult ki az erős „én” kép, melynek elősegítése, mint tudjuk szintén a család „feladata”. Ebből kifolyólag a személyiség éretlen, ezáltal saját önmagával küzd önértékelése során is. Az önpusztító hajlam pedig figyelemfelkeltő személyiségjegy, mellyel a cél nem más, mint egy kis figyelem, szeretet elérése.

6. PRIMER KUTATÁS - FÓKUSZCSOPORTOS INTERJÚ

6.1. KUTATÁSI TERV

10. táblázat: Kutatási terv

KUTATÁSI TERV	FÓKUSZCSOPORTOS INTERJÚ
ELŐKÉSZÍTÉS	
1. Kutatási probléma Konceptualizáció	A fiatalok körében egyre nagyobb mértékű és rendszerességgű alkoholfogyasztás. Egyre több család bomlik szét a szülők alkoholizálása miatt. Az egyén (szülők gyermeke) nagy veszélynek van kitéve abban az esetben, ha a szülők deviáns életmódot folytatnak.
2. Kutatási célok meghatározása, kiválasztása	C1: A fiatalok alkoholfogyasztási szokásai. C2: A családi szocializáció jelentősége az alkoholfogyasztással összefüggésben
3. Célcsoport behatárolása, mintavétel	• 19-26 éves korosztály • Foglalkozásuk: tanuló, dolgozó, munkanélküli • Fogyasztott már alkoholtartalmú italt
4. Interjúk számának, időtartamának meghatározása	• 4x5 fő • időtartam: 50 perc/ csoport
5. Hely kiválasztása, időpont meghatározása	Csendes környezet: Budapest Bajcsy Zsillinszky utca 19/b, 2013. 10. 07. Budapest Dob utca 66, 2013. 10. 08. Dorog. Schmidt Sándor Lakótelep. 37/a 3/1. 2013. 10. 08.
6. Eszközök biztosítása	Diktafon
7. Interjúvázlat – Interview guide - Vezérfonal	8. melléklet

Forrás: saját szerkesztés

6.2. A KUTATÁS EREDMÉNYEI

Először a beszélgetés szó szerinti rögzítése kerül bemutatásra, a helyszínen használt diktafon segítségével. (9. melléklet)

A mélyinterjú résztvevői:

Interjúalanyaink bemutatkozása során a lányok és a fiúk megkülönböztetése ezen kérdés esetén nem indokolt.

Lényeges eltérések a tanulmányokat, illetve a munkát illetően nincsenek, azonban jelentős eltérést figyelhetünk meg, az interjúalanyaink kapcsolati státuszát illetően, hiszen a lányok

túlnyomó többsége párkapcsolatban él, míg a fiúknak csupán töredéke él párkapcsolatban.

Érdekesség képen megkérdeztük, hogy az aktuális vagy régebbi kapcsolat mennyiben befolyásolta az alkoholvási szokásaikat. Eredményként elmondható, hogy ha párjukkal mentek el szórakozni, alkoholt fogyasztani az interjúalanyok, diszkrétebben tették.

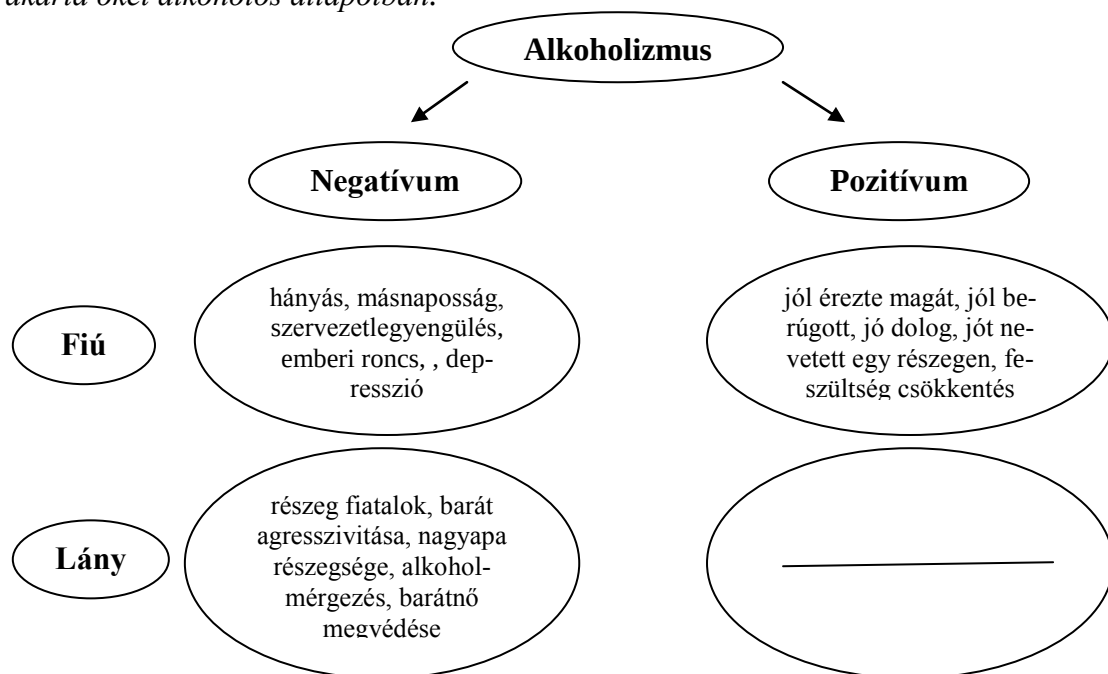
Interjúalanyaink szüleiről elmondható, hogy a 20 főből 7 fő elvált szülők gyermeke.

Interjúalanyaink körében elmondható, hogy a lányok egyértelműen nagyobb arányban élnek párkapcsolatban, ennek oka feltehetőleg az lehet, hogy sokkal fontosabb számukra általánosságban elmondva az, hogy legyen egy bizonyos személlyel komolyabb érzelmi kötődése. (10. melléklet)

Cél₁ A fiatalok alkoholfogyasztási szokásai

6.2.1. Az alkohol megítélése

Az alkohol/alkoholfogyasztás szó hallatán interjúalanyaink jelentős része valamilyen negatív képről számolt be, noha természetesen pozitív élményeket is csatoltak a szóhoz (14. ábra). Azonban a lányoknál a fiúk véleményéhez képest már megjelenik a betegség gondolatköre is. Fontos megemlítenünk, hogy a lányoknak már voltak olyan élményeik az alkoholizmust illetően, amikor a fiú barát, esetleg a családban élő férfitag bántalmazni akarta őket alkoholos állapotban.

12. ábra: Fiúk és lányok alkoholfogyasztásra vonatkozó véleménye

Forrás: saját szerkesztés a fókuszcsoportos interjú alapján

Véleményük szerint mértékletes alkoholfogyasztás az, hogy még az ember tudatában van

annak, hogy mit csinál, illetve meg tudja még állni a további alkoholfogyasztást. Mértéktelennek pedig értelemszerűen ennek a másik oldala domborodott ki a beszélgetés résztvevőinek véleménye alapján (11. táblázat).

Releváns információkat próbáltunk szerezni abból az összefüggésből, hogy a csonka családban élők (jellemzően az apák alkoholizmusa miatt lett az) megítélését kiemeljük és szembeállítjuk az egész családban élők véleményével a mértékletes és mértéktelen alkoholfogyasztás megítélését illetően, azonban nem mutatkoztak eltérő vélemények, így ezt a vizsgálatot nem hajtottuk végre ennek következményeként.

11. táblázat: Mértékletes alkoholfogyasztás illetve a mértéktelen alkoholfogyasztás társadalmi problémái

Nemek	Mértékletes alkoholfogyasztás	Mértéktelen alkoholfogyasztás	Társadalmi problémák
<i>Fiú</i>	5 sör, havi 1 sör, egyén válogatja, este 1 pohár bor, 1-5 üveg sör a barátokkal, tudatosság, kontrollált viselkedés,	10 sör, 4 pálinka, 1 üveg bor, szekrénytörés, önkívületi állapot, rongálás, vandalizmus, hányás, másnaposság, megbánás	jól megverjük a másikat, társadalmi fejlődés megreked, lenézés, deviánsviselkedés
<i>Azonosság</i>	önismeret	tudatvesztés	családon belüli erőszak
<i>Lány</i>	hétvégén ebéd után, alkalmakkor, tudod hol a határ, még jól érzed magad, napi 1-2 dl vörösbor,	4-5 üveg pezsgő+whisky, 1 üveg bor, 5-6 sör, sárga földig issza magát, kontrollvesztés,	bűnözés, ittas vezetés, szociális kapcsolatok megromlása, sok munkanélküli, hajléktalan

Forrás: saját szerkesztés a fókuszcsoporthoz tartozó interjú alapján

Várakozásunk beigazolódott, hiszen a vélemények többsége kétsésgényesnek tekinti azt az állítást, amely szerint az alkoholista család alkoholista gyermeket nevel fel, mégpedig azért, mert közös meglátásuk szerint döntően az egyén akaraterején áll vagy bukik az, hogy valaki a családban látott alkoholfogyasztás hatására követi-e szülei példáját.

Alanyaink intelligenciáját tükrözi, hogy felmerült több olyan vélemény, amely szerint a szegénység, a közvetlen környezet, konkrétan a szomszédság is vastagon benne lehet abban, hogy valaki alkoholista legyen amellett, hogy a szülei is vannak.

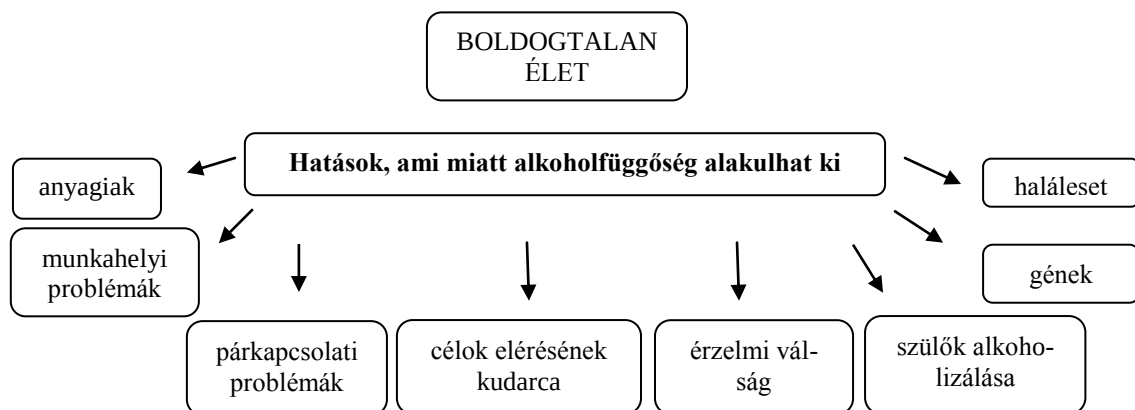
Az érveket, ellenérveket összegezve a 15. ábrán látható következtetésre jutottunk.

13. ábra: Alkoholista szülő, alkoholista gyerek?

Forrás: saját szerkesztés a fókuszcsoporthoz tartozó interjú alapján

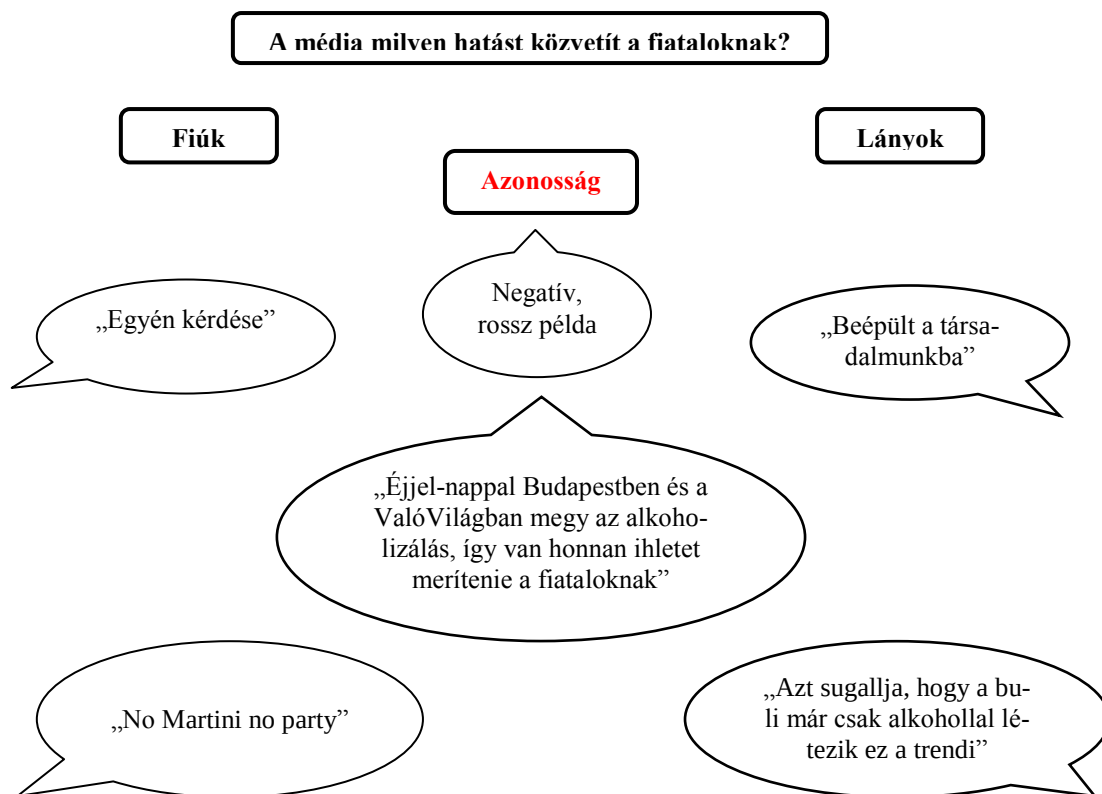
Arra a kérdésünkre, hogy milyen hatások vezethetnek oda, hogy valaki alkoholfüggővé váljon, interjúalanyaink véleménye igen egybehangzó ezen kérdés esetén, hiszen élesen megmutatkozik, hogy nem csupán fizikai, hanem lelki, mentális hatások is közrejátszanak az alkoholistává válás folyamatában. A tipikus válaszokat szövegbuborékok formájában gyűjtöttük össze (16. ábra).

14. ábra: Hatások, ami miatt az alkoholfüggőség kialakulhat

Forrás: saját szerkesztés a fókuszcsoporthoz tartozó interjú alapján

A fókuszcsoporthoz tartozó tagjainak véleménye szerint a média negatív, rossz irányultságú mintát közvetít a fiatalság számára az alkoholfogyasztás tekintetében. Konkrét műsorokat is említene, amelyek véleményük szerint rossz mintát közvetít, azáltal, hogy pozitív színben tüntetik fel a hanyag, felelőtlen alkoholfogyasztási magatartást (17. ábra).

15. ábra: Média és az alkoholfogyasztás

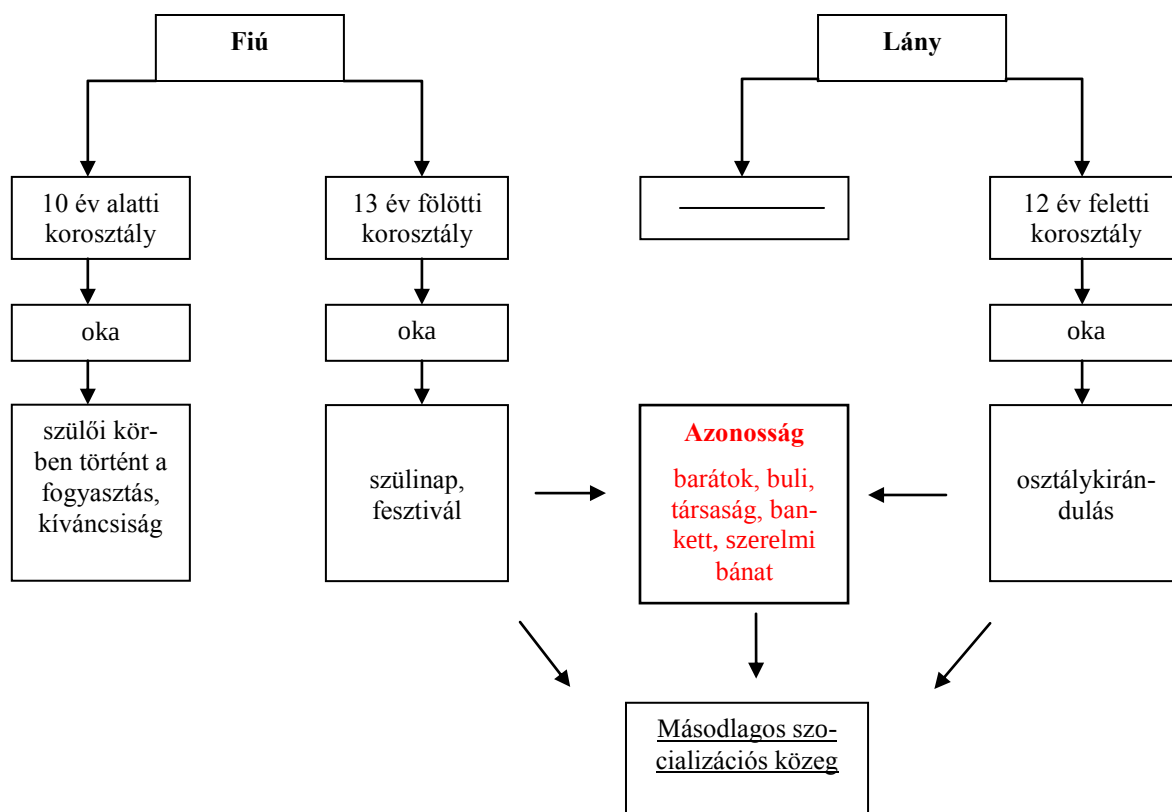
Forrás: saját szerkesztés a fókuszcsoporthoz készített interjú alapján

6.2.2. Az egyén és az alkohol

A fiúk esetében alapvetően két nagy csoportról beszélhetünk, az első alkoholfogyasztást illetően. Megkülönböztethetünk egy 13-10 év alatti korosztályt és egy 13 év felettit. A két szegmens között az alapvető különbség az, hogy míg a 13-10 év közötti korosztály-intervallum családi, addig a 13 év feletti csoport társasági, baráti légkörben kóstolta meg először az alkoholt (18. ábra).

A baráti összejövetelek születésnapok, bankettek, fesztiválok során valósultak meg. Fontos továbbá kiemelni, hogy felvetődött a szerelmi bánat problematikája, melyet alkohol ivással „oldottak” meg a fiúk.

A lányok esetében 10 év alatti korosztályról nem beszélhetünk, azonban 12 év felettiről igen, leginkább a barátok, buli, társaság, osztálykirándulás, bankett, kíváncsiság volt az ok, amiért kipróbálták az alkoholt, azaz hasonló okok és körülmények között kóstolták meg az italt először, mint a fiúk. Releváns különbség a csonka családok és a teljes családok gyermekei között nem mutatkoztak abban a tekintetben, hogy mikor kóstolták meg elsőnek az alkoholt.

16. ábra: A fiúk és a lányok első alkoholfogyasztása

Forrás: saját szerkesztés a fókuszcsoporthoz tartozó interjú alapján

A lányoknál egyáltalán nem volt jellemző az, hogy a családban látott alkoholfogyasztás kihatással volt az ő alkoholfogyasztásukra is. A Fiúknál is csupán egy fő volt, aki úgy vélte, hogy kihatással volt, meglátása szerint az apától látott túlzott alkoholfogyasztás valamilyen szinten befolyásolta az ő korai megismerkedését az alkohollal (12. táblázat).

A fiúk jellemzően a pálinkát, bor és a sört említették, mint kedvelt italajtákat, emellett egyéb tömény szeszek (pl.: whisky) voltak még jellemzőek, de kisebb súllyal, mint az előbbiek. A lányoknál ezeken kívül megjelennek a nőiesebb, édesebb és az alkoholtartalmat tekintve alacsonyabb százaléku italok.

12. táblázat: Az alkoholfogyasztást befolyásoló tényezők az alkoholfajták fogyasztásának tükrében

	Fiú	Lány
<i>Befolyásoló tényezők az alkoholfogyasztás kapcsán.</i>	társaság, helyszín, ár	társaság, kulturált hely, ár
<i>Azonosság</i>	társaság, helyszín, ár Fogyasztás: 2 üveg sör	
<i>Alkoholfajták</i>	pálinka, bor, sör, egyéb tömények, whisky, hígítva	sör, bor, tömény, likőr, pezsgő, koktélok
<i>Mennyit</i>	2 feles, 2 pohár bor, 2-3 üveg sör, 1-2 pohár whisky	2-4 feles, 4-5 pohár pezsgő, 2 üveg sör
<i>Milyen gyakorisággal</i>	naponta sör, akár pálinka, hétvégén tömény, havonta 2-szer	hetente 2-szer sör, 2-3 havonta 3-4 feles, 1 pohár bor

Forrás: saját szerkesztés a fókuszcsoportos interjú alapján

Egyöntetűen elmondhatjuk, hogy akinek a családja tart otthon alkoholos italt, annak gyermekei, (esetünkben ők az interjúalanyok) szabadon hozzájuthatnak az otthoni készlet tartalmához, azonban a pálinkához csak szülői megkérdezés után nyúlhatnak.

Véleményünk szerint ennek az az oka, hogy a magyar társadalomban a pálinkának igen erőteljes és régre visszanyúló hagyománya van, amely során az italt mindig nagy becsben tartották. A pálinka a legkedveltebb illetve legmagasabb alkoholtartamú ital, amit a családok otthon tartanak.

A lányok és a fiúk közül alapvetően senkit nem tiltottak szigorúan fiatalabb korban, azonban a középiskola megkezdésével párhuzamosan kevésbé volt ráhatásuk a szülőknek az alkoholfogyasztást illetően, ezen kortól kezdve interjúalanyaink már nem is annyira titkolták az elfogyasztott alkohol mennyiségét. A lányoknál azonban megjelent a tiltás is, kifejezetten még tini korban (3 eset). Lényegében a szülők a mértékletességre és az óvatosságra hívták fel gyermekük figyelmét.

Interjúalanyainkat egyáltalán nem szokták kényszeríteni úgymond az alkoholfogyasztással kapcsolatban, azonban az unszolás, biztatás, győzködés annál inkább megjelenik.

A leginkább befolyásoló tényező tehát a baráti/haveri társaság, az informális referencia csoport tagjai, ámbar megjelenik a vizsgadrukk levezetése, a stressz oldás melynek megoldási eszközét az alkoholban látták. Egy igen nagy problémaháttérrel sejtet az a vélemény, mely szerint esetenként azért ivott egy interjúalanyunk, mert úgy könnyebben tudott elaludni lefekvés előtt (19. ábra).

17. ábra: Az alkoholfogyasztást befolyásoló körülmények

Forrás: saját szerkesztés a fókuszcsoportos interjú alapján

Kivétel nélkül a férfi nemű interjúalanyaik átlépték a számukra mértékletes ital fogyasztás határát. Okokként a következőket hozták fel tipikusan: "jól estet", „nem tudtam megállni”, „jó hangulat volt”, „elvitt a hév” (13. táblázat).

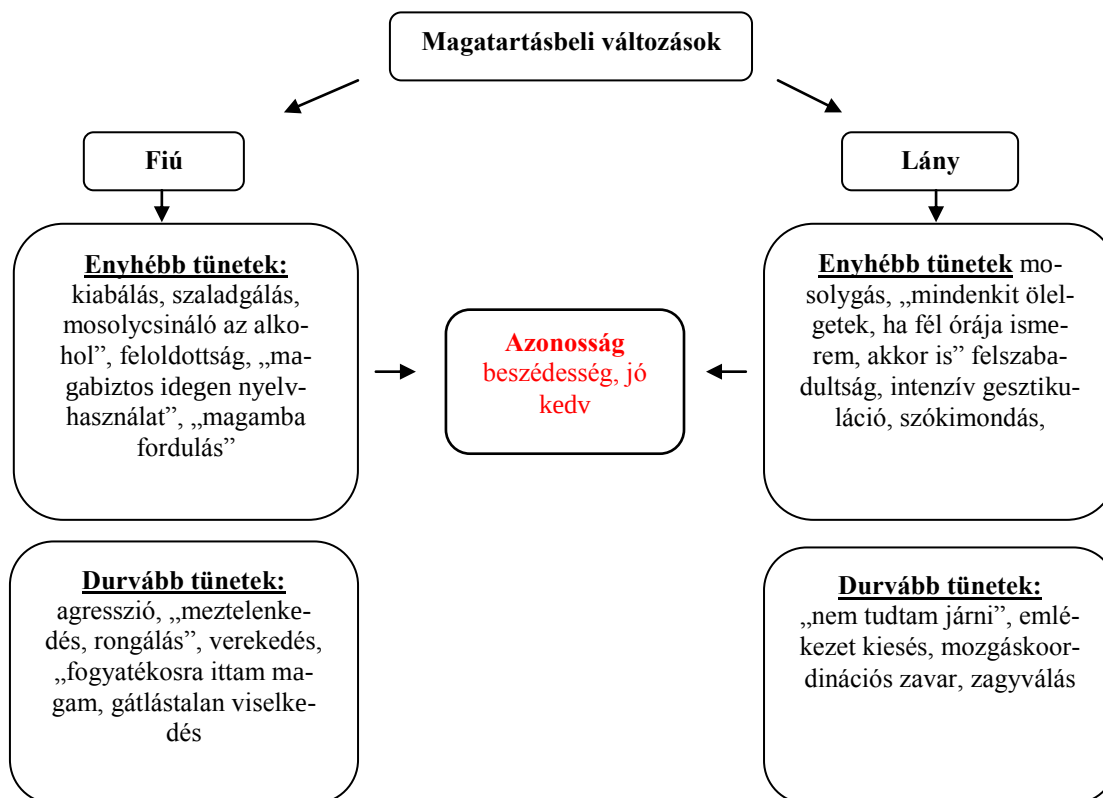
Többségük átlépte a mértékletes határt. Okok: „nem ettem annyit”, „illendőségből megittam, amit elém raktak”, „szerelmi bánatom volt”, „családi gondjaim voltak”, lelki bajaim voltak”.

13. táblázat: Akik átlépték a mértékletes alkoholfogyasztás határát

Alkoholfogyasztás határát	Fiú	Lány
Átlépte (fő)	10	7
Nem lépte át (fő)	-----	3
Összesen (fő)	10	10

Forrás: saját szerkesztés a fókuszcsoportos interjú alapján

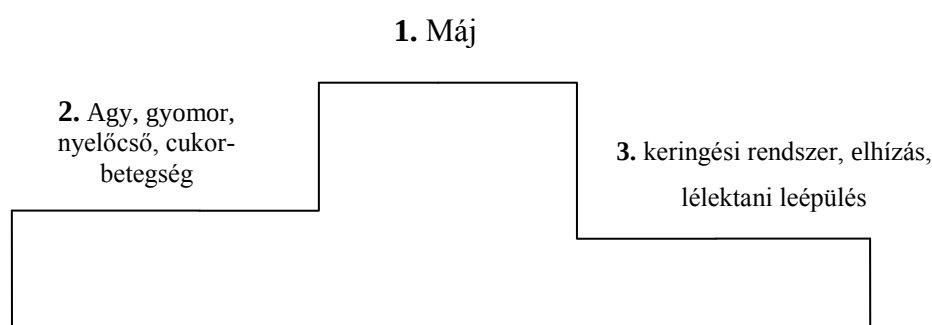
Interjúalanyaink saját magukon tapasztalt vagy mások által később elmondott magatartásbeli változásait alkoholfogyasztás esetén két nagy csoportra osztottuk. Megkülönböztettünk egy enyhébb és egy durvább, komolyabb magatartásbeli változást. Látszik, hogy a lányokra nem jellemzőek a durvább tünetek. (20. ábra)

18. ábra: A fiúk és a lányok magatartása túlzott mértékű alkoholfogyasztást követően

Forrás: saját szerkesztés a fókuszcsoporthoz interjú alapján

A beszélgetés résztvevői egyöntetűen a májzsugorodást, mint belső szervi panaszt említették, a rendszeres alkoholfogyasztás következményeként. Tipikus válasz volt továbbá még a kézremegés, gyomorpanaszok, rövidtávon hízás, hosszútávon fogyás (21. ábra).

19. ábra: Az alkohol hatásai a szervezetre

Forrás: saját szerkesztés a fókuszcsoporthoz interjú alapján

Interjúalanyaink válaszainak összetett véleménye várható volt, hiszen a tanulók a szociális juttatások mellett nem rendelkeznek jelentősebb bevétellel, a dolgozók természetesen a sa-

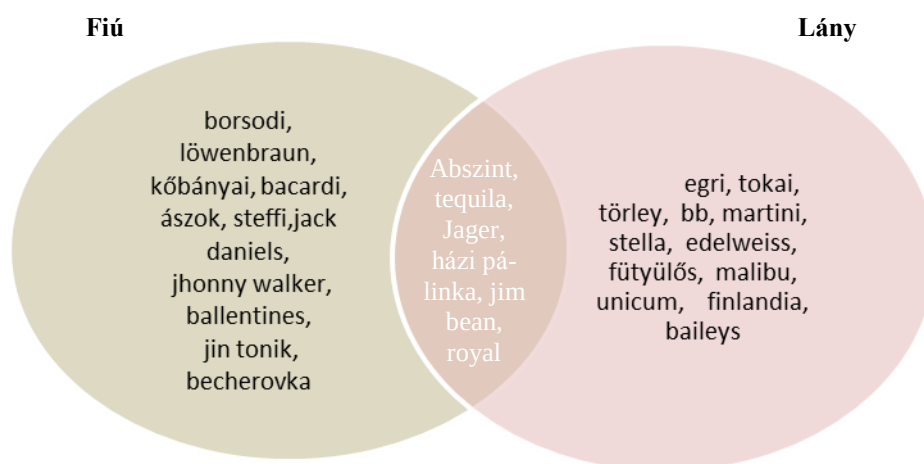
ját forrásaikat használják fel, azonban a munkakeresők szüleikre támaszkodnak, akár csak a tanulók (14. táblázat).

14. táblázat: Az alkoholfogyasztás anyagi forrásai

Foglalkozás	Fiú - Lány Azonosság
Tanuló	szüleik, szociális támogatás, diákhitel, diákmunka
Dolgozó	saját forrás
Munkakereső	szülők

Forrás: saját szerkesztés a fókuszcsoporthoz interjú alapján

A beszélgetés résztvevőiről elmondható, hogy törekednek a minőségi italok fogyasztására, mivel úgy gondolják, hogy a kommersz italok jobban károsítják a szervezetet. Mindkét nem esetében elmondható, hogy előszeretettel fogyasztanak sört, és a tömény italokra vonatkozóan a magasabb alkoholtartalmúakat részesítik előnyben. Lányoknál jobban megjelenik a bor illetve pezsgőfogyasztás (22. ábra).

20. ábra: A fiúk és a lányok alkoholfogyasztási szokása márkákra vonatkozóan

Forrás: saját szerkesztés a fókuszcsoporthoz interjú alapján

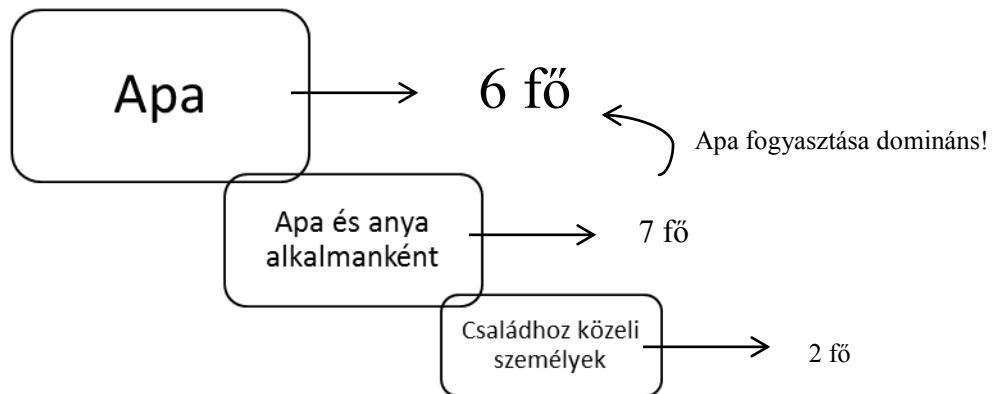
6.2.3. A család és az alkohol

Lány és fiú interjúalanyaink családi viszonyaira rákérdezve megtudtuk, hogy 6 esetben az apa rendszeresen és igen nagymértékben iszik vagy ivott. Megfigyelhető, hogy akinek az édesapja alkoholt fogyaszt, mindig nagy mennyiségeket szokott (23. ábra).

7 személytől tudtuk meg azt, hogy szülei alkalmanként kisebb nagyobb mennyiségeket fogyasztanak. Ezek az alkalmak családi összejöveteleket, évfordulókat, disznótort

jelentenek. Jellemzően interjúalanyaink szülei ilyenkor sört, bort, töményt (leginkább pálinkát) szoktak fogyasztani.

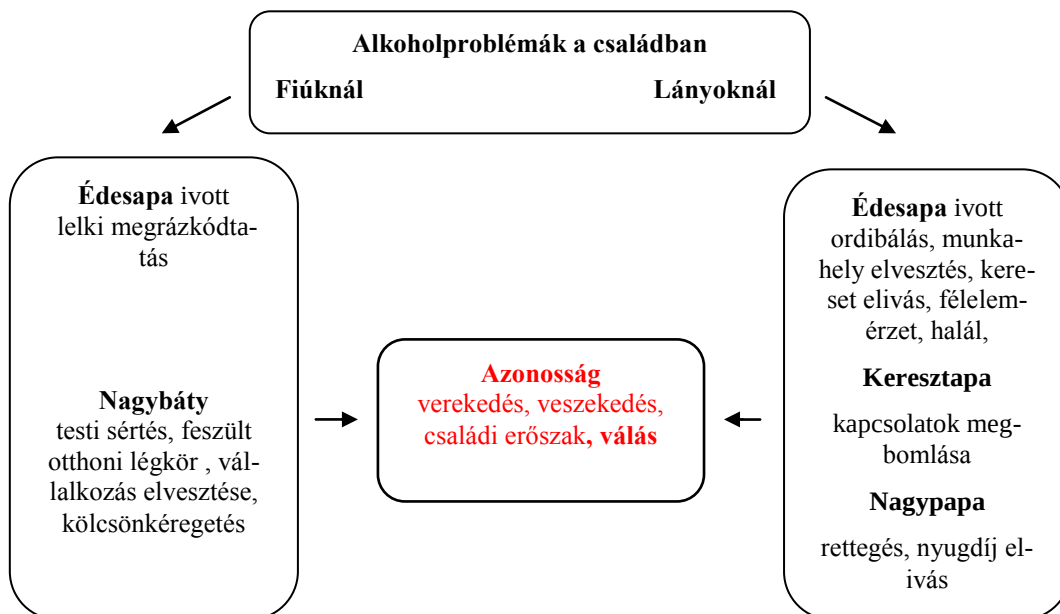
Továbbá 2 esetben arról kaptunk információkat, hogy interjúalanyaink családjában a szűk családhoz közeli személyek isznak alkalmanként, sokat, vagy rendszeresen.

21. ábra: Családi alkoholfogyasztás

Forrás: saját szerkesztés a fókuszcsoportos interjú alapján

Interjúalanyaink családjában 7 esetben nem volt a családban olyan személy, aki alkoholproblémákkal küzdött volna. Azonban 7 esetben az apa rendszeresen iszik vagy ivott, illetve 6 esetben a családhoz közeli személyeknek volt az alkohollal problémája, kivétel nélkül ők férfiak voltak. Két esetben halálról számoltak be sajnálatos módon az interjúalanyaink (24. ábra).

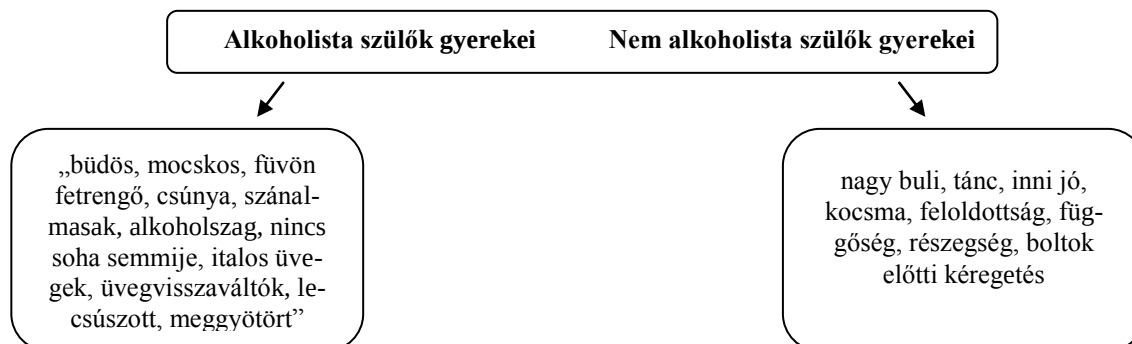

22. ábra: Alkoholproblémák a családban

Forrás: saját szerkesztés a fókuszcsoportos interjú alapján

Összefüggés vizsgálat

Megvizsgáltuk, hogy azoknak az interjúalanyoknak mi a véleménye az alkoholról/alkoholivásról, akiknek édesapja rendszeresen iszik vagy ivott. Látható, hogy sokkal erőteljesebb, gyakorlatiasabb gondolatok jutottak az eszükbe (25. ábra).

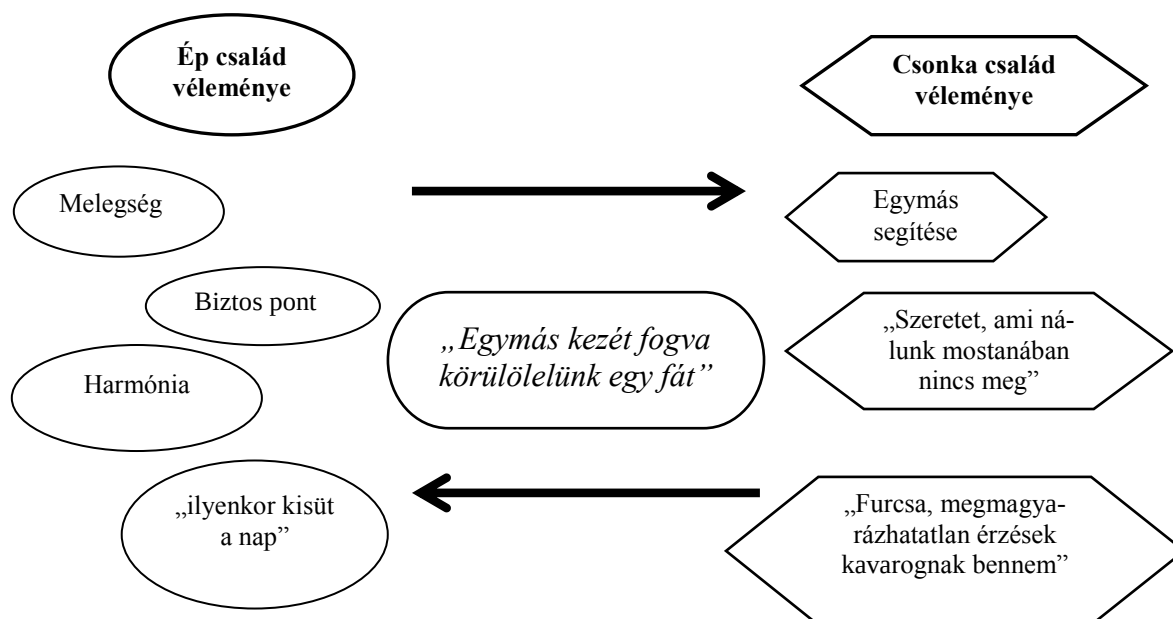

23. ábra: Az alkoholista szülők és a nem alkoholista szülők gyermekeinek véleménye az alkohol szó hallatán

Forrás: saját szerkesztés a fókuszcsoporthoz tartozó interjú alapján

Cél₂ A családi szocializáció jelentősége az alkoholfogyasztással összefüggésben

A család szó hallatán interjúalanyaink véleményei között halvány, viszont annál érzékletesebb különbséget véltünk felfedezni. Mégpedig abból a szempontból, hogy az „ép család” gyermekei sokkal inkább emocionális, lágyabb szavakat használtak, mint a csonka család gyermekei. A különbségeket a következő ábrán szemléltettük (26. ábra).

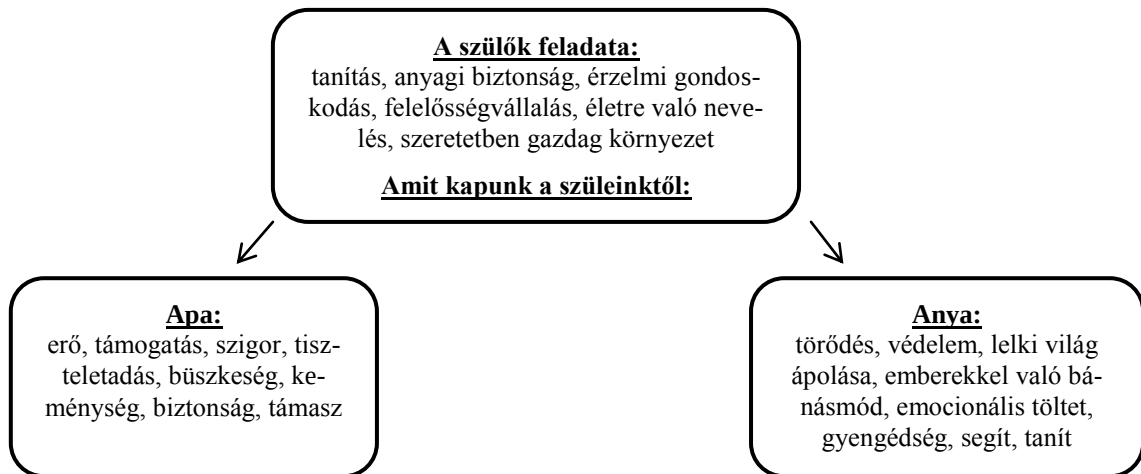

24. ábra: Érzések a család szó hallatán

Forrás: saját szerkesztés a fókuszcsoporthoz tartozó interjú alapján

Lány és fiú nemű interjúalanyaink véleménye azonosnak mondható, azzal kapcsolatban, hogy milyen feladatai vannak a szülőknek/családnak a gyermeknevelés során. Lényeges különbségek nem mutatkoztak a csonka és az ép családok gyermekeinek véleménye között meglepő módon.

Bogi (23 éves) nagyon zaklatottan válaszolt a kérdésre, mivel az szülei elváltak (szerencsejáték miatt) és vele nem törődött az apukája. "Apukám egy seggfej, őt nem szeretem. Anyukámtól kaptam meg mindent!" (27. ábra).

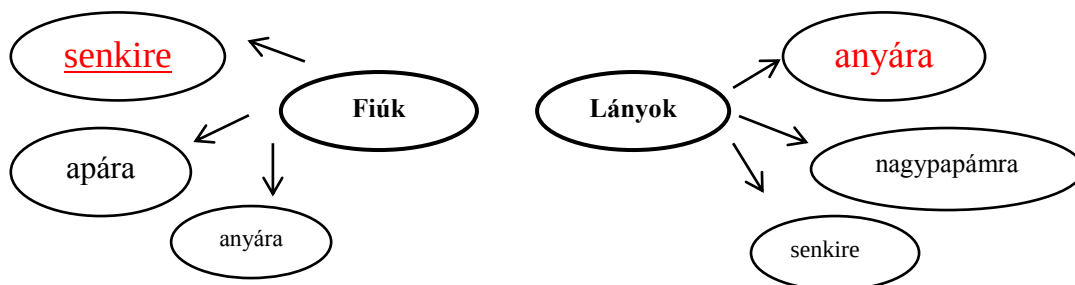

25. ábra: A szülők feladata a gyermeknevelés során

Forrás: saját szerkesztés a fókuszcsoporthoz interjú alapján

Arra a kérdésünkre, hogy „Kire szeretnél hasonlítani családtagjaid közül, illetve ki a példaképed?”, igen váratlan és érdekes válaszok születtek az interjúk résztvevőitől (28. ábra).

A fiúk jellemzően senkire nem szeretnének hasonlítani, illetve nem tudtak egy személy sem megjelölni összességében, akire felnéznek, példaként tekintenek. Az apjukban leginkább a megoldó készségüket és a gyakorlatiasságukat tisztelik. Míg a lányok inkább az édesanyjukat nevezték, meg mint példamutató személy, nem másért, mint a gondoskodásukért, odaadásukért.

26. ábra: Családon belül, akire a fiatalok hasonlítani szeretnének

Forrás: saját szerkesztés a fókuszcsoporthoz interjú alapján

A következő kérdésünket, amelynek a lényege, hogy miben változtatna az interjúalanyunk szülei gyermeknevelési módszerében, kombináltuk azzal, hogy milyen, különbségek figyelhetők meg azoknál a családoknál ahol iszik az apa és ahol nem (29. ábra).

Kiválóan látható, hogy azoknál a családoknál, ahol az apa alkoholproblémákkal küzd/küzdött az interjúalanyok nagytöbbsége változtatna a gyermeknevelési hozzáálláson. Míg ahol nem volt ilyen jellegű probléma, az interjúalanyok nem változtatnának, csak esetleg részben módosítanának a nevelés módszeren.

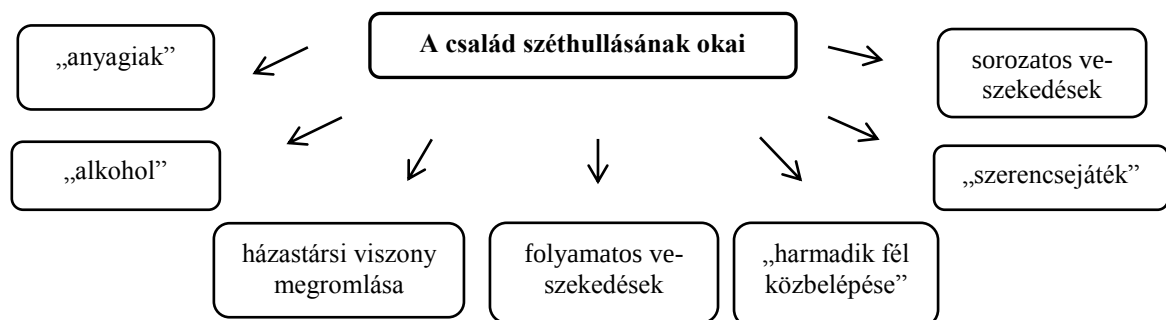

27. ábra: Az apa alkoholizálásának hatása a gyermeknevelési mintára

Forrás: saját szerkesztés a fókuszcsoporthoz tartozó interjú alapján

A család széthullásának lehetséges okairól kérdeztük az interjúalanyainkat. Lényegében hasonló véleményen voltak a lányok is ezzel a kérdéssel kapcsolatban, így hát egy kalap alá vettük őket. A Következő ábrában a tipikus válaszokat tüntettük fel (30. ábra).

Fontos, hogy akinek a szülei elváltak, mind az alkoholt és a szerencsejátékot említették elsőként!

28. ábra: A család széthullásának okai

Forrás: saját szerkesztés a fókuszcsoporthoz tartozó interjú alapján

Ismét számunkra meglepő eredmény született a konfliktus kérdéssel kapcsolatban. Férfi nemű megkérdezetteinknek legtöbbször a nő nemű családtagokkal, leginkább az anyával van konfliktusuk, míg a nő nemű megkérdezetteinknek a férfi nemű családtagokkal, jellemzően apával van a legtöbb konfrontációja (15. táblázat).

15. táblázat: Akivel a legtöbb konfliktusa van a fiúknak és a lányoknak családon belül

Kivel volt konfliktusa	Fiú	Lány
édesapjával (fő)	1	5
édesanyjával (fő)	8	1
párjával (fő)	1	2

Forrás: saját szerkesztés a fókuszcsoporthoz tartozó interjú alapján

Alapvetően elmondhatjuk, hogy interjúalanyaink szülei között nincs napi szintű veszekedés. Ahol az apa küzd/küzdött alkoholproblémákkal, ott már válásra került sor, tehát nem élnek együtt.

Mint, ahogy korábbi elemzésünkéből kiderült jelenleg sehol nincsenek aktuális, alkohol miatti problémák. Más problémák viszont jelen vannak, ilyenek az anyagi gondok.

6.3. A FÓKUSZCSOPORTOS INTERJÚ KÖVETKEZTETÉSEI

- *Az alkohol/alkoholfogyasztás szó hallatán sokféle élmény felelevenedésének voltunk szemtanúi, voltak kirívó esetek is, ahol valódi érzelmeket, dühöt tapasztaltunk a szavak mögött. Azoknak a gyermekeknek ahol ittak/isznak a szülők, sokkal életszerűbb gondolatok elevenítették fel a szavak hallatán. Ilyen volt Sára és Attila esete is, akik az alkohol szó hallatán édesapjukra asszociáltak, akik alkoholisták.*
- *Elmondhatjuk, hogy interjúalanyaink véleménye a mértékletes alkoholfogyasztást illetően egybehangzó. Álláspontjuk szerint a kulcs, az önismeret, saját határaink ismerete, hiszen nem lehet meghatározni, hogy hány sörből/hány pohár pezsgőből mértéktelen az alkoholfogyasztás, mivel mindenkinek másképp reagál a szervezete az italra. Szekunder kutatásunk szerint a családi szocializáció során alakul ki az, hogy ki az, aki túlkapásokra hajlamos, ezt a szülői minták átvétele során követik a gyermekek.*
- *A tiltott alkoholfogyasztás társadalmi hatásának a klasszikus deviáns viselkedés különböző válfajait említették interjúalanyaink. Ilyenek voltak: családon belüli erőszak, bűnözés, verekedés, munkanélküliség. Lényegében arra is rámutattak, hogy a szociális ranglétrán történő lecsúszásáról beszélhetünk összességében.*
- *Az „Alkoholista szülő- alkoholista gyermek?” felvetésünkhöz a fókuszcsoporthoz tartozó tagjai megjegyezték, hogy sok múlik a géneken, az öröklődési hajlamon. Továbbá előfordulhat az is véleményük szerint, hogy nem elrettentő hatása lesz a gyermekekre*

a szülők alkoholfogyasztása, hanem éppen a mintakövetésből kifolyólag olyanná válnak, mint a szüleik. A gyermeknek az apa és anya az elsődleges minta a szocializációja során, így nagy a veszély annak, hogy a gyermek is a szülők problémamegoldását (ivás) használja felnőtt korában, hasonló élethelyzetben.

- *Többségük szerint a boldogtalan élet vezethet oda, hogy valaki alkoholfüggővé váljon, számos indokot felsorakoztatva emellé. Anyagiak, munkahely, párkapcsolati problémák, célok elérésének kudarca (akut stressz), szülők alkoholizálása (helytelen minta), gének, haláleset.*
- *A beszélgetés résztvevői szerint a média torz, rossz mintát közvetít a fiatalság számára az alkoholfogyasztás tekintetében. A Reklámokat többségében jónak és viccesnek találták. Azonban a Reality Show-kat (Éjjel-Nappal Budapest, Való Világ) kifejezetten rossz mintát közvetítő műsoroknak tartják, hiszen a túlzott alkoholfogyasztást és a felelőtlen viselkedést pozitív, úgy mond „menő” dologként jelenítik meg.*
- *Akik 13. életévük alatt kóstolták meg először az alkoholt, azok családi körben, míg azok, akik 13. életévük felett kóstolták meg az alkoholt, azok baráti környezetben tették ezt. Ennek oka megítélésünk szerint az, hogy a középiskolás évek megkezdésével erőteljesen megjelennek a referencia csoportok a másodlagos szocializáció legfontosabb közegeként. Mindebből következik, hogy a társaság csoportos tevékenységként folytatott alkoholfogyasztása, minden egyénre csoportnyomást gyakorol ezáltal.*
- *Egyöntetű vélemény, hogy alapvetően a társaság jellege és holléte határozza meg, hogy milyen jellegű italt és hol fogyasztanak az interjúalanyok. Továbbá fontos szempont még az is, hogy milyen ár ellenében juthatnak hozzá az alkoholos italhoz. Gyakoriságot tekintve a hétvégi bulizások/alkoholfogyasztások vannak túlsúlyban a vélemények alapján. Itt is megjelenik a csoportnyomás, csak itt már markánsabban kidomborodik, hogy egyértelműen mi határozza meg az egyén alkoholivási szokását, lazítja a családi kapcsolatok szorosságát.*
- *Mint szekunder kutatásunk mutatja a 2000-es évtől kezdődően a sör fogyasztása dominál országunkban, így elmondható, hogy borivó nemzetből sörivő nemzet lettünk. Interjúnkból is ez derült ki, hiszen a hétköznapi fogyasztások keretében a fiatalok többsége sört fogyaszt.*
- *Ahol csonka családról beszélhetünk, ott (jellemzően) az anya kevésbé tudott nagy*

- szigorot gyakorolni a gyermekekre (interjúalany) az alkoholfogyasztás tiltása esetében. Véleményünk szerint ennek az lehet az oka, hogy az apai szigor és fegyelem hiányzott a család életéből. Fontos megállapításra jutottunk azzal kapcsolatban, hogy, ahol a családban az egyik szülő iszik vagy ivott, toleránsabbak a gyermek alkoholfogyasztását illetően. A tolerancia meglátásunk szerint a családi kultúra témaköréhez tartozik, amelyet szekunder kutatásunk során taglaltunk.*
- *Interjúalanyaink az alkoholfogyasztást befolyásoló tényezők, hatások kérdéskörben megemlítették a vizsgák okozta stressz miatti ivást, stressz oldást. Továbbá egy esetben megemlítésre kerül, hogy az egyén azért iszik, mert így jobban el tud aludni este. Itt már a szekunder kutatás során említett „beismerés, felismerés” fázis figyelhető meg az alkoholfogyasztást illetően.*
 - *A túlzott mértékű alkoholfogyasztást követő magatartásbeli változások esetében a fiúk nagytöbbsége a közepes kábultsági fokozatba sorolható. Ennél a fokozatnál az agresszivitás, gátlástalan viselkedés jelenik meg leginkább. Néhányuk a súlyos kábultsági fokozatot is elérte már, ami nehézkes beszédet, járászavart és kontrollálatlan mozdulatokat von maga után. Lányoknál a könnyű kábultsági fokozat a legjellemzőbb, mivel ők jobban ügyelnek, arra, hogy ne lépjék át a mértékletes határt.*
 - *Elmondható, hogy az alanyok még ennyi idősen sincsenek tisztában az alkohol, szervezetre gyakorolt káros hatásaira, mivel a megannyi megbetegedés közül mindenki a májbetegséget emelte ki! E mellett megjelent még az agy, gyomor és nyelőcső probléma, bár az alkohol jelentős számú testi, pszichés és szociális problémát okoz.*
 - *Ahol az apa ivott a családban, azt nagy mennyiségben és rendszeresen tette, ennek nagytöbbségében válás lett a vége. A gyermekek (interjúalanyaink) ennek következtében ellenszenvet éreznek az apjuk iránt, összekötik az alkoholfogyasztást és az apa személyét. Ezen interjúalanyok mindenképp változatnának szüleik gyermeknevelési szisztémáján, míg egész, úgymond teljes családban élő interjúalanyaink részben vagy egyáltalán nem változtatnának szüleik gyermeknevelési módszerén. Az első esetben az ifjú (interjúalany) szemében az apa esetleg anya nem hiteles, nem tud megfelelni a családi szerepnek.*

- *Jól érzékelhető volt, hogy a szülők ízlése az alkoholos italokat tekintve nagyban befolyásolta a gyermekük ízlését, hiszen azoknál a családoknál, ahol például a bor, sör és pálinka a kedvelt italtípusok, ott a gyermek is ezeket az italokat részesítette előnyben. Ebben az esetben is beszélhetünk tehát magatartáskövetésről, kulturális hatásról.*
- *Az ép családok és a csonka családok gyermekeinek (interjúalanyaink) véleménye és megnyilvánulása élesen eltért, mikor a család fogalmáról és az alkoholról/alkoholfogyasztásról kérdeztük őket. A család definíciójának esetén kevésbé használtak lágy, emocionális szavakat, míg az alkohol szó megemlítése igen agresszív megnyilvánulást váltott ki belőlük. Ennek oka nyilván az, hogy nem érezték egészen a gyermekkori szocializációjukat, az apa alkoholizálása miatt.*
- *A lányok és a fiúk között éles határt húzhatunk azzal kapcsolatban, hogy kinek kivel van a legtöbb konfliktusa a családon belül. Jellemző, hogy a lányoknak az apával, a fiúknak az anyával van rendszeres, kisebb-nagyobb jellegű problémája, összetűzése. Ebből arra következtetünk, hogy a családban élő ellenkező nemű egyének nehezebben találják meg a közös hangot. Szekunder kutatásunk során rávilágítottunk arra, hogy létezik apakép zavar és anyakép zavar. Természetesen nem állítjuk, hogy itt egyértelműen erről lenne szó, azonban a különbség jól látható. Ennek oka a szakkönyvek szerint valószínűleg az, hogy az apakép, illetve az anyakép gyenge vagy éppen túl domináns.*

7. PRIMER KUTATÁS - KÉRDŐÍVES MEGKÉRDEZÉS

7.1. KUTATÁSI TERV

7.1.1. Kutatási probléma

Szekunder kutatásunk eredményei alapján megállapítható, hogy a fiatalok körében egyre nagyobb mértékű és rendszerességgű az alkoholfogyasztás. Egyre több család bomlik fel a szülők alkoholizálása miatt. Az egyén (szülők gyermeke) nagy veszélynek van kitéve abban az esetben, ha a szülők deviáns életmódot folytatnak. Ezen probléma összefüggéseinek feltárása érdekében kérdőíves kutatást irányoztunk elő.

7.1.2. Kutatási célok, hipotézisek

Cél₁: A fiatalok alkoholfogyasztási szokásai

Cél₂: A családi szocializáció jelentősége az alkoholfogyasztással összefüggésben

1. hipotézis: A fiatalok többsége a középiskolás évek megkezdésével (14. életév) párhuzamosan fogyaszt először nagyobb mennyiségben alkoholos italt.

2. hipotézis: A fiatalok leginkább a sör fogyasztását részesítik előnyben.

3. hipotézis: A hosszú távú és rendszeres alkoholfogyasztás legjellemzőbb szervi hatása a májbetegség, szociális jellegű hatása pedig a családi kapcsolatok leépülése.

4. hipotézis: Az alkoholfüggőség kialakulásában a szülők alkoholizálása játsza a legnagyobb hatással bíró szerepet.

5. hipotézis: Azoknak a személyeknek, akiknek családjában az alkohol problémát okozott, agresszív, életszerű gondolatok jutottak eszükbe a család szó hallatán.

7.1.3. A kutatás módszere, eszköze

A kutatás módszere: primer jellegű standard interjú

A kutatás eszköze: standardizált kérdőív (11. melléklet)

7.1.4. A kutatás körülményei

Megkérdezés helye: Internetes megkérdezés, a Google Drive – Online Kérdőív szerkesztőjének segítségével.

Megkérdezés ideje: 2013.10.19. – 2013.10.20.

7.2. KUTATÁSI EREDMÉNYEK

A kutatás eredményeit először a demográfiai kérdések szemléltetésével kezdtük, majd a tárgyköri kérdések elemzésével foglalkoztunk, ezt követően ennek a kettőnek néhány esetleges kapcsolatát vizsgáltuk meg.

7.2.1. A minta általános demográfiai jellemzői

Megkérdezetteinkről elmondható az életkort illetően, hogy a 18-27 éves korosztályba sorolhatóak. A nemek szerinti megoszlás számadatokban: 82 fiú és 78 lány. A lányok többsége (45 fő) kapcsolatban él, míg 63 fiú egyedülálló. Foglalkozásukat tekintve megjegyezhető, hogy 103 fő tanuló, 51 fő dolgozó és 6 fő állástalan (12. melléklet).

7.2.2. Tárgyköri és a demográfiai kérdésekre adott válaszok összefüggései

Válaszadóinktól elsőként azt kívántuk megtudni, hogy milyen gondolatok, érzések jutnak eszükbe az alkoholfogyasztás szó kapcsán.

Megkérdezetteink szavaiból leginkább azt a konzekvenciát vonhattuk le a pozitív élmények kapcsán, hogy fontos a mértékletes alkoholfogyasztás ahhoz, hogy az ember valóban jól érezze magát szórakozás és alkoholfogyasztás esetén. Egybehangzó vélemény, hogy az alkoholfogyasztás szerves része a magyar kultúrának. Érdekes, hogy megjelent a vélemények között nagyszámmal, a „közösségkovácsoló” hatás kifejezés az alkoholfogyasztással kapcsolatban.

Megkérdezetteink egybehangzó véleménye, hogy a mai fiatalok körében divat a túlzott mértékű alkoholfogyasztás, a lerészegedés. A főiskolások, egyetemisták körére leginkább ez a jellemző a vélemények alapján, illetve az, hogy aki nem iszik a társasággal, kinézik, kiközösítik. Ezzel kapcsolatban is releváns véleményeket kaptunk, hiszen sokan megemlítették, hogy a fiatalok már alkohol nélkül nem tudják magukat jól érezni. Komolyabb problémákat is jeleztek, leginkább azt, hogy a családszéthullásért sok esetben az egyén túlzott alkoholfogyasztása okolható.

➤ A válaszadók alkoholfogyasztásának kezdete, gyakorisága

Válaszadóink túlnyomó többsége (44 fő) 14 éves korában kóstolta meg elsőként az alkoholt (31. ábra). Ha 14. életévet viszonyítási alapnak vesszük, akkor a 14. életév előtt 34 fő kóstolta meg először az alkoholt, míg a 14. életév után 79 válaszadó kóstolt alkoholtartalmú italt. Az eltérés jól mutatja, hogy a 14. életév után már jóval jellemzőbb az alkohollal való ismerkedés ilyen, vagy olyan mértékben.

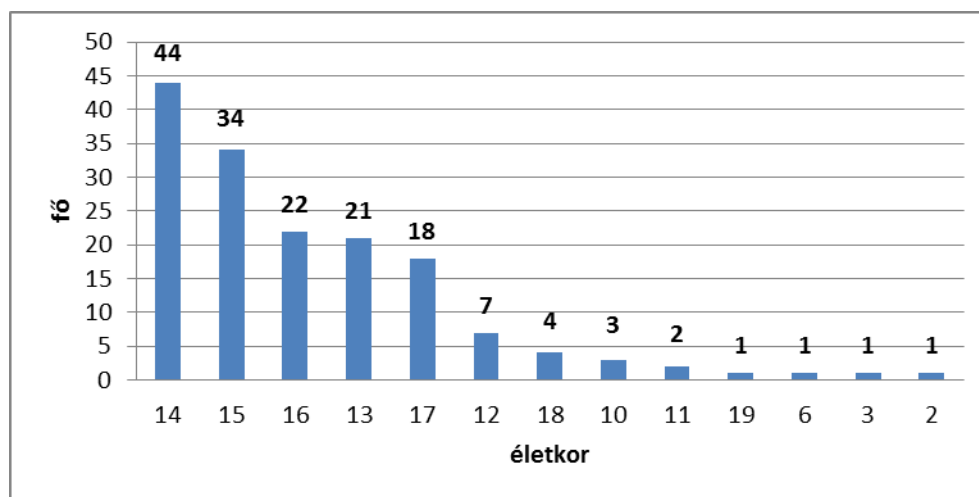
1. hipotézis: *A fiatalok többsége a középiskolás évek megkezdésével (14. életév) párhuzamosan fogyaszt először nagyobb mennyiségben alkoholos italt.*

A középiskolás évek alatt jelennek meg azok a közösségek, baráti viszonyok, amelyek az egyén másodlagos szocializációját jelentik.

Ilyenkor a fiatalok többsége tudatosan vagy tudat alatt társas befolyásoltság alá kerül, ahol közös tevékenységi és viselkedési szabályok vannak melyek betartására a csoport tagjai igényt tartanak. A konformitás elérése érdekében ennek megfelelően a tagok attitűdje, szemléletmódja a másokéhoz idomul.

Ha ezt az alkoholfogyasztás oldaláról közelítjük meg, akkor elmondható, hogy ha az egyén olyan közösségbe/referencia csoportba kerül bele, ahol az alkoholfogyasztás elfogadott és kedvelt tevékenység, előbb-utóbb az egyén azonosulni fog velük és ő is átveszi azokat a normákat, viselkedésmódokat, amelyeket a csoport tagjai helyesnek tartanak.

1.sz. hipotézisünk beigazolódott a fenti megállapítások alapján.

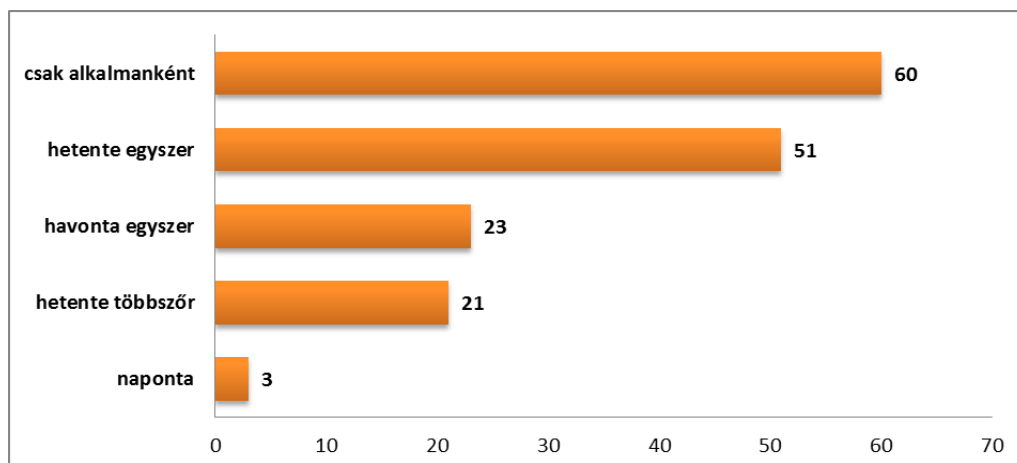

n= 158

Forrás: saját szerkesztés a standard interjú alapján (2013)

29. ábra: Az alkohol első megkóstolása (fő)

Válaszadóink többségéről elmondható, hogy hetente egyszer vagy csak alkalmanként fogyaszt alkoholt (30. ábra). Azonban 3 esetben sajnálatos módon arról kaptunk adatokat, hogy napi szinten fogyasztanak alkoholt.

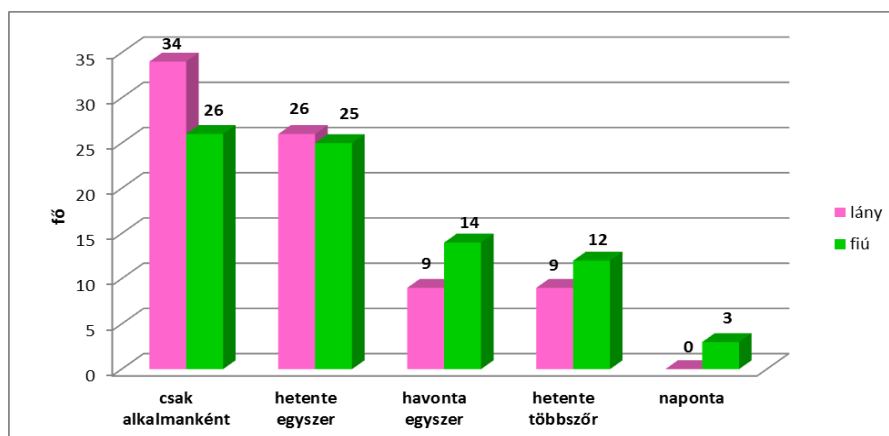
n= 158

Forrás: saját szerkesztés a standard interjú alapján (2013)

30. ábra: A megkérdezettek alkoholfogyasztásának gyakorisága (fő)

Mint azt már bemutattuk, a gyakoriságot tekintve a heti egyszeri és az alkalmankénti alkoholfogyasztás jellemző megkérdezetteink körében. A 31. ábra alapján, azt kívánjuk jellemezni, hogy nemekre bontva hogyan oszlik meg a már említett megállapítás.

Látható, hogy a két fenti esettől eltekintve (heti egyszeri és alkalmankénti) a fiúkra inkább jellemző a napi (3 fő), heti többszöri (12 fő) és a havi egyszeri (14 fő) alkoholfogyasztás. A lányok a heti egyszeri (26 fő) és az alkalmankénti (34) alkoholfogyasztás esetén többségben vannak a fiúkhoz képest.

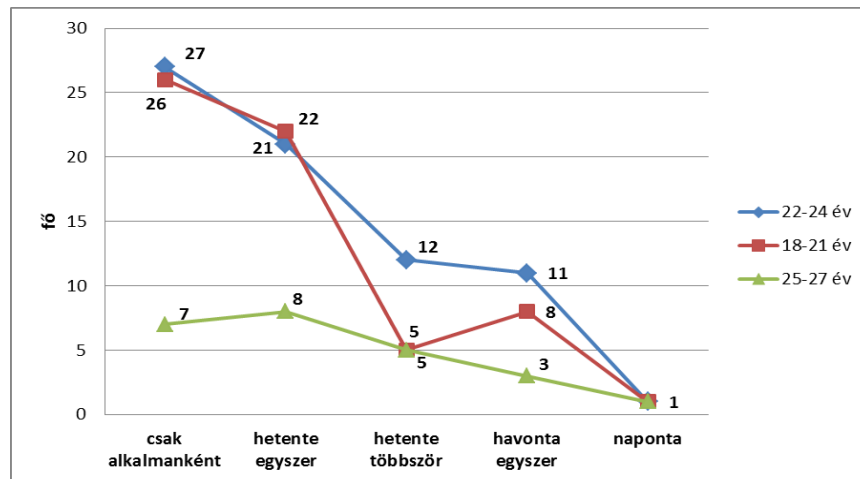
n= 158

Forrás: saját szerkesztés a standard interjú alapján (2013)

31. ábra: A fogyasztás gyakorisága nemek szerint (fő)

A 32. ábrán az alkoholfogyasztás gyakoriságát vizsgáltuk meg az életkor függvényében. Elmondható, hogy a 22-24 éves korosztály alkoholfogyasztási gyakorisága a legszámottevőbb, hiszen ők az alkalmankénti, heti többszöri és havi egyszeri fogyasztás esetén is meg-

előzik a másik két korcsoportot. A 18-21 éves korosztály szorosan követi őket, és ha minimálisan is, de rájuk jellemző a heti egyszeri alkoholfogyasztás a 22-24 éves korosztályhoz képest. A 25-27 éves korcsoport alkoholfogyasztási gyakoriság jóval elmarad a fentiekben említett két csoporthoz képest, hiszen Ők csak hetente egyszer (8 eset) és alkalmanként (7 eset) szoktak alkoholt fogyasztani saját bevallásuk szerint. A napi szinten való alkoholfogyasztást mindhárom szegmensben 1-1 fő említette mintánkból.

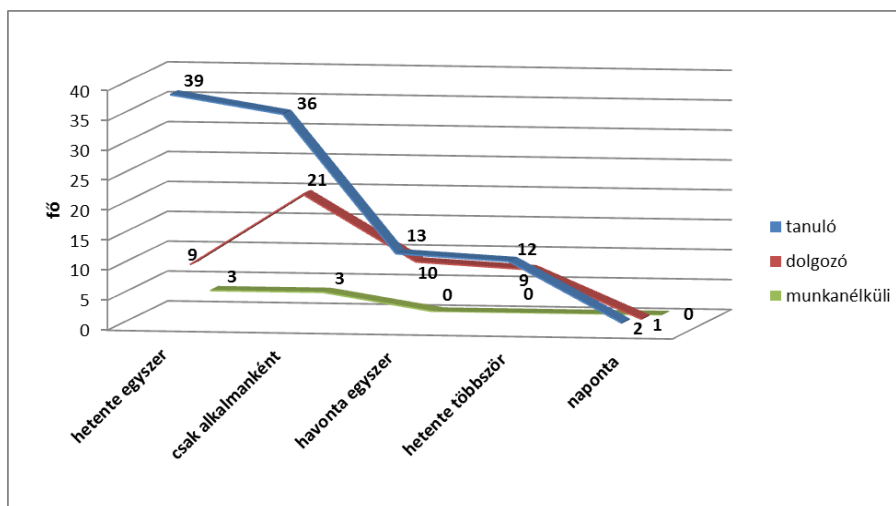

n= 158

Forrás: saját szerkesztés a standard interjú alapján (2013)

32. ábra: Az alkoholfogyasztás gyakorisága életkor szerint (fő)

Az alkoholfogyasztási gyakoriságot a 33. ábrában a foglalkozási státusszal hasonlítottuk össze. Elmondható, hogy a tanulók leginkább hetente egyszer (39 fő) és alkalmanként (36 fő) fogyasztanak alkoholt, míg a dolgozóknál az arány jobban megoszlik az alkalmankénti (21 fő), heti egyszeri (9 fő), havi egyszeri (10 fő), és a heti többszöri (9 fő) alkoholfogyasztás között. A munkanélküli válaszadók kizárólag hetente egyszer (3 fő) és alkalmanként (3 fő) fogyasztanak alkoholt.

n= 158

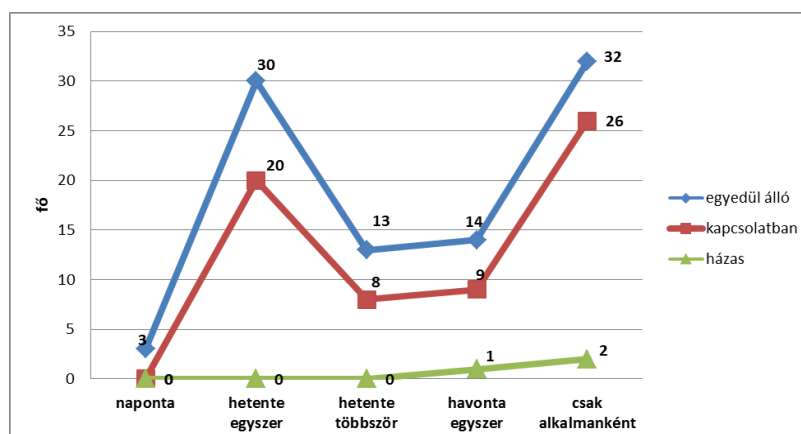
Forrás saját szerkesztés a standard interjú alapján (2013)

33. ábra: Az alkoholfogyasztás gyakorisága foglalkozás szerint (fő)

A 34. ábránk az alkoholfogyasztás gyakoriságát és a családi állapot összefüggését szemlélteti.

Első körben vegyük szemügyre azokat a megkérdezetteinket, akik egyedülállóak jelenleg. Róluk elmondható az alkoholfogyasztási gyakoriságot tekintve, hogy a heti egyszeri és az alkalmanként alkoholfogyasztás jellemző.

A kapcsolatban élő megkérdezetteink körében is hasonló megállapítások figyelhetők meg, azonban mint látható lényegesen nagyobb eltéréseket láthatunk a két családi állapotba sorolt válaszadóink között. Akik kapcsolatban élnek, jellemzően ritkán mennek el szórakozni, alkoholt fogyasztani.

n= 158

Forrás: saját szerkesztés a standard interjú alapján (2013)

34. ábra: Az alkoholfogyasztás gyakorisága családi állapot szerint (fő)

A 78 nőnemű megkérdezettünk leginkább a sört, bort és a tömény italokat fogyasztja előszeretettel ebben a gyakorisági sorrenden. A 82 férfi nemű válaszadónk szintén a tömény italokat kedveli leginkább, azonban második helyen a gyakoriság szempontjából a sör végzett, míg a bor a harmadik helyre csúszott. Vizsgálva a két gyakorisági mutatót, elmondható, hogy a tömény italok állnak az első helyen, míg másodikon a sörfogyasztás, harmadik helyen pedig a borfogyasztás. Kis mértékben megjelenik még a pezsgőfogyasztás és a különböző koktélok fogyasztása.

2. hipotézis: *A fiatalok leginkább a sör fogyasztását részesítik előnyben.*

Szekunderkutatásunk során megállapítottuk, hogy Magyar-országon a lakosság szeszesital fogyasztásának szerkezetében az első helyen továbbra is a sör áll. Ebből feltételeztük, hogy a fiatalság körében is hasonló tendenciát figyelhetünk meg majd.

A 2. sz. hipotézisünk cáfolásra került, hiszen a nyitott kérdésünkre adott válaszokból az derült ki, hogy a fiatalok a tömény, magas alkoholtartalmú italokat fogyasztják előszeretettel.

➤ **Az alkoholfogyasztás indítékai**

Kutatásunkból fény derült arra, hogy megkérdezetteink milyen indítékokkal szoktak alkoholt fogyasztani. 7 jellemzőt sorakoztattunk fel. Első körben átlagoltuk a válaszokat, amelyből jól látszik, hogy a buli miatt szoktak leginkább alkoholt fogyasztani a fiatalok. Az átlagtól való eltérés, vagyis az adatok szórása 1,13. A legnagyobb szórást a kollégiumi élet produkálta 1,55-ös értékkel. Megkérdezetteink körében a munkahelyi problémák érte el a legalacsonyabb átlagot, miszerint ez nem szolgál az alkoholfogyasztás indítékaként, de a szórása elég alacsony, így az átlag a valóshoz közeli. Második körben keresztábra elemzést, azon belül khi² próbás számítást hajtottunk végre. Ennek keretében arra kerestük a választ, hogy a 7 nominális változó kapcsolatban van-e egymással, és ha igen, akkor milyen erős kapcsolat van a változók között. Az erősséget a gamma együttható kiszámolásával határoztuk meg. A viszonyítási alap a barátok volt, ezt hasonlítottuk össze a többi 6 jellemzővel és vizsgáltuk meg a kapcsolatot és az erősséget közöttük (17. táblázat). A kérdés minél szélesebb értelmezése érdekében harmadik körben faktor analízist és klaszter analízist végeztünk.

16. táblázat: Az alkoholfogyasztás indítékai

Jellemzők	Átlag	Szórás
<i>buli</i>	4,28	1,13
<i>barátok</i>	4,23	1,09
<i>kollégiumi élet</i>	2,13	1,55
<i>szerelmi gondok</i>	1,89	1,22
<i>munkahelyi problémák</i>	1,32	0,74
<i>vizsgadrukk</i>	1,26	0,66
<i>anyagi gondok</i>	1,09	0,46

Forrás: saját szerkesztés a standard interjú alapján (2013)

n= 158

A 17. táblázat alapján elmondható, hogy csak két jellemző között van kapcsolat. A barátok-buli között és a barátok-kollégiumi élet között. Az első esetben közepesnél erősebb szignifikáns kapcsolat van a két változó között, mivel a gamma együttható 63,1%. A második esetben az előzőhöz képest gyengébb a kapcsolat 21,1 % -kal, ez közepesen gyengébb kapcsolatot mutat. A további 4 eset khi2 próbával kapott eredményei nem mutatnak kapcsolatot, mert a 0,05 küszöbérték felett helyezkednek el.

17. táblázat: Az alkoholfogyasztás indítékai közötti kapcsolat

Jellemzők	Khi2 próba	Gamma együttható (%)	Kapcsolat
<i>barátok-buli</i>	0,00	63,1	van
<i>barátok-kollégiumi élet</i>	0,01	42	van
<i>barátok-anyagi gondok</i>	0,32	33,3	nincs
<i>barátok-vizsgadrukk</i>	0,96	30,5	nincs
<i>barátok-szerelmi problémák</i>	0,92	11,2	nincs
<i>barátok-munkahelyi problémák</i>	0,53	5,6	nincs

Forrás: saját szerkesztés a standard interjú alapján (2013)

n= 158

18. táblázat: Az alkoholfogyasztás indítékai - faktor analízis

KMO and Bartlett's Test		
Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy.		,648
Approx. Chi-Square		189,692
Bartlett's Test of Sphericity	df	21
	Sig.	,000

Forrás: saját szerkesztés az SPSS alapján (2013)

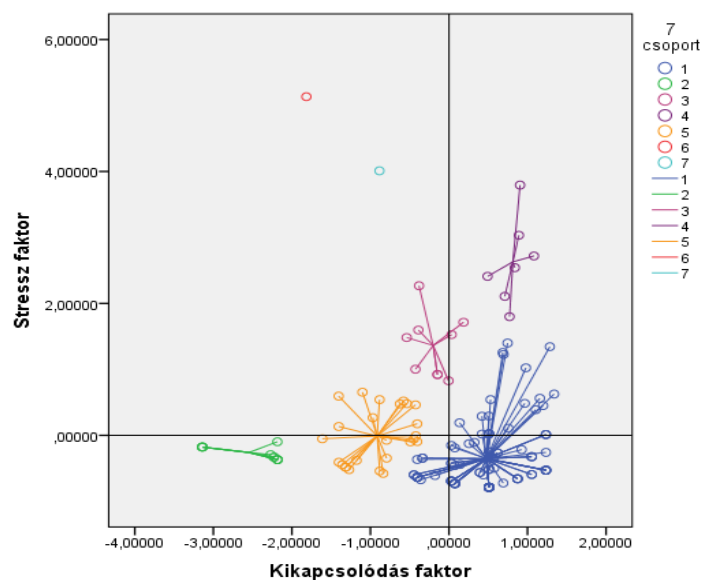
n=158

A KMO mutató 0,648 értéke alapján megállapítottuk, hogy faktorba rendezhetők az adatok, mivel ez a szám 0,5 fölött található (18. táblázat).

Ezt követően Varimax módszerrel rotáltuk a megkapott értékeket és súly szerint sorba rendeztük őket, majd koordináta rendszerben ábrázoltuk. A kapott faktorokat szakmailag is jól lehetett magyarázni, így az alábbi két faktor alapján ábrázoltuk a kérdőívet kitöltő válaszadókat. A Stressz- és Kikapcsolódás faktor alapján ábrázolt értékeket a 35. ábra szemlélteti.

Az első faktor értékét Stressz faktornak, a második faktor értékét Kikapcsolódás faktornak neveztük el. Elmondható, hogy az első négy jellemző tartozik egy faktorba. A továbbiakban, hogy megtudjuk hogyan képezhetőek a csoportok klaszter analízist végeztünk. A szemléltetést a Dendogram szolgáltatja (13. melléklet).

A klaszteranalízist Centroid Method módszerrel végeztük el és 7 csoportot kaptunk eredményül (35. ábra).

n=158

Forrás: saját szerkesztés az SPSS alapján (2013)

35. ábra: Az alkohol fogyasztás indétékok szerinti csoportosítása

A 6. és a 7. csoportot kicsi minta elem száma miatt nem vettük bele az elemzésbe. Az itt található válaszadókat „kiugró” értékeknek véltük. Véleményünk szerint nagyon stresszes az életük a többiekéhez képest és nem szoktak kikapcsolódni. A 6. csoportba tartozó megkérdezettünk naponta iszik, szülei és nagypapája alkohol problémákkal küzdöttek/küzdenek, szülei elváltak, egyedül álló és a 25-27 éves korosztályba tartozik. A 7. cso-

portba tartozó megkérdezettünk csak alkalmanként iszik, családi háttére rendezett, barátoknak, ismerősöknek akadtak problémái az alkohollal, kapcsolatban él, 18-21 éves korosztályba tartozik. Erre a személyre kevésbé jellemző, hogy nem a kikapcsolódás miatt fogyaszt alkoholt.

A vizsgált mintában a válaszadók így vélekedtek:

A kék színnel jelölt csoportról elmondható, hogy bulizósak, a stressz nem tekinthető tényezőnek a súlyközpont a stressz tényező alatt található. Ők szórakozásból isznak, nem azért, mert gondjaik vannak az életben. Ők a kifejezetten „szórakozásból alkoholizálók”.

A sárga csoportba tartozók a „csoportos zugivók”, akiknél a stressz szintje nulla, vagyis vagy közrejátsszik, vagy nem ez a tényező. Nekik nem kell buli, hogy alkoholt igyanak, az is előfordulhat, hogy otthon is alkoholizálnak. Nem a stressz a kiváltó ok!

A pink csoportról, azaz a „stresszelő dolgozókról” elmondható, hogy nem a buli, kollégiumi élet, barátok a fő szempont az alkohol fogyasztás tekintetében, azonban a stressz jobban jelen van életükben, vagyis ők azok, akik kiléptek a munka világába.

Lila csoportunk fiataljainak a munka világa miatt stresszes az élete és a buli miatt. Ha sokat buliznak, szórakoznak, nem tudnak úgy teljesíteni a munkahelyen, ezért stressz helyzet alakul ki, ami miatt alkoholt fogyasztanak. Ők az „ördögi kör rabjai”.

A zöldek, avagy a „magányos zugivók” kimondottan nem mennek el szórakozni, hanem egyedül isznak. Viszonylag nyugodt az életük, nem a kikapcsolódás miatt fogyasztanak alkoholt és a stressz szintjük közelebb van a nullához. Egyszóval magányos farkasok, akiknek nem kell buli, ahhoz, hogy alkoholt fogyasszanak.

Végül azt tapasztaltuk, hogy 65,82%, aki inkább a kikapcsolódás miatt fogyaszt alkoholt és nem a stresszből kifolyólag (14. melléklet).

➤ **Az alkohol okozta magatartásbeli változás**

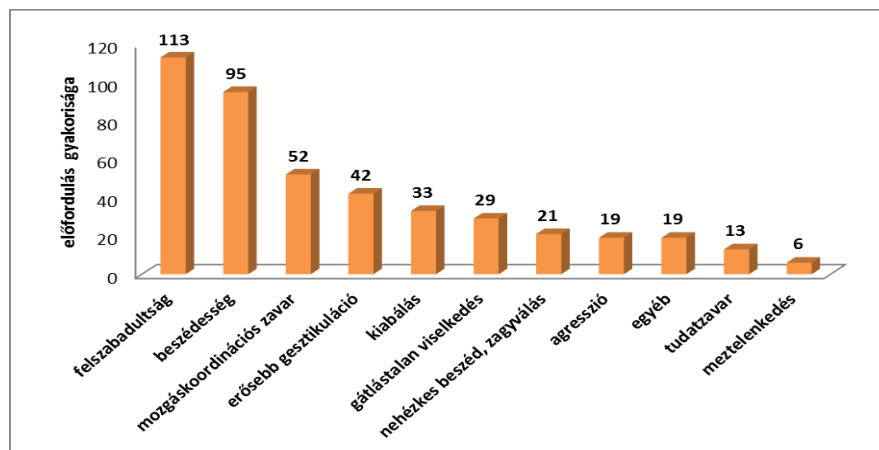
Megkérdezetteink magatartásbeli változásáról az alkoholfogyasztás esetén a következő megállapíthatók mondhatóak el:

Jól látható, hogy válaszadóinkra alkoholos ital fogyasztása esetén a felszabadultság, beszédesség és a mozgáskoordinációs zavarok a jellemzőek. Szekunder kutatásunk segítségével azonban részletesebben is tudjuk elemezni a kapott adatokat, hiszen az 1. táblázatunkban tisztáztuk, hogy milyen kábultsági fokozatokat különböztetnek meg a szakkönyvek alkoholfogyasztás esetén.

Ennek értelmében elmondható, hogy a gyakoriság szempontjából a könnyű alkoholos kábultság jellemző leginkább válaszadóinkra. Ebbe a fázisba tehető a felszabadultság,

beszédesség, és az erősebb gesztikuláció is többek között, amelyek esetén 0,5-1,5 ezrelék közötti véralkoholszint mérhető. A gyakoriságot figyelembe véve a következő fázis megkérdezetteink körében a súlyos kábultság, melyre jellemző a mozgáskoordinációs zavarok, zagyva, érthetetlen beszéd és a tudatzavar, itt már 2,5-4 ezrelék véralkoholszintről beszélhetünk.

Az utolsó jellemző fázis a közepes kábultság, amelyre a kiabálás, agresszió és a meztelenkedés jellemző, ebben az esetben egy közepes, 1,5 és 2,5 ezrelék közötti véralkoholszintről van szó.

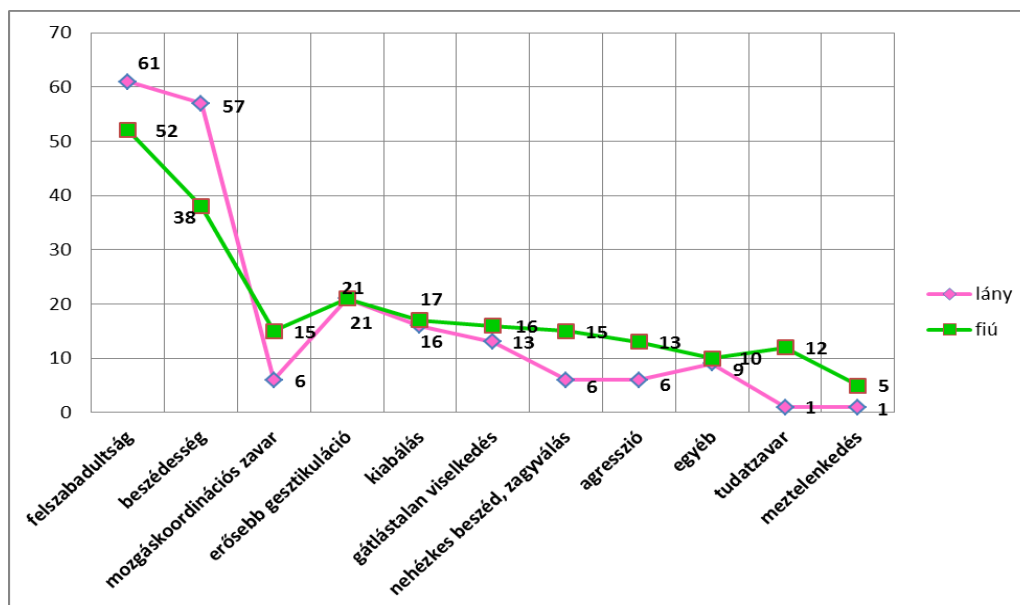

n= 158

Forrás: saját szerkesztés a standard interjú alapján (2013)

36. ábra: A válaszadók magatartásának változása, túlzott mértékű alkoholfogyasztást követően

A magatartásbeli változásokat érdemesnek tartottuk jobban megvizsgálni a nemek szerinti lebontásban. Logikailag itt is az 1. táblázatban leírtak szerint vontuk le a következtetéseinket. A könnyű alkoholos kábultság inkább a lányokra jellemző. Ez leginkább a felszabadultságban és a beszédességben nyilvánul meg. Közepes alkoholos kábultság esetén igen közeli eredmények figyelhetők meg a lány és fiú összehasonlításban, azonban míg a fiúkra az agresszió és a meztelenkedés jellemző, addig a lányokra gátlástalanság és a kiabálás mondható sajátosnak. Súlyos kábultság esetén a legnagyobb differencia a tudatzavarnál tekinthető meg, itt már beszélhetünk eszméletvesztésről is. Lányokra ebben a fázisban a mozgáskoordinációs zavarok mondhatóak tipikusnak.

n= 158

Forrás: saját szerkesztés a standard interjú alapján (2013)

37. ábra: A válaszadók magatartásának változása túlzott mértékű alkoholfogyasztást követően, nemek szerint

Megkérdezetteink véleményére voltunk kíváncsiak azzal kapcsolatban, hogy szerintük, ha valaki rendszeresen és hosszútávon fogyasztana alkoholt, előbb-utóbb milyen változások/hatások lépnének fel a vélemények alapján. Jellemző azonban még a munkahelyi probléma, ami összefonható a pénzügyi gondokkal valamilyen szinten, illetve az agyi károsodás, amely nyilván a végstádiumra tehető, továbbá az elvonási tünetek okozta személyiségváltozás.

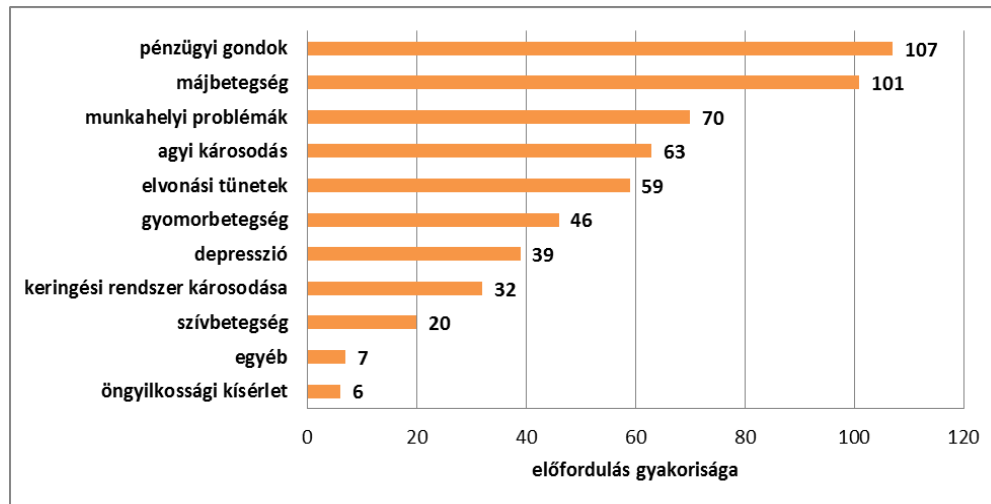
➤ Az alkoholfogyasztás következményei

3. hipotézis: A hosszú távú és rendszeres alkoholfogyasztás legjellemzőbb szervi hatása a májbetegség, szociális jellegű hatása pedig a családi kapcsolatok leépülése.

Tény, hogy a rendszeres és túlzott mértékű alkohol fogyasztás rendkívüli módon megnöveli a májban lévő enzimek számát, ennek hatására a máj egyre több mérgező terméket kell, hogy elraktározzon. Egy idő után már nem képes regenerálódni, így megnagyobbodik, majd zsugorodni kezd (cirózis).

A szocializáció témakörben kifejtettük, hogy ha valaki rendszeresen iszik, előbb utóbb elgyengülnek a családi kapcsolatai, megromlik társadalmi státusza. Ennek következtében az egyén még inkább a hasonló problémákkal küzdő személyekhez húz (kocsmá), aminek végkifejletje az is lehet, hogy teljesen elidegenül családjától.

A 3. hipotézisünk ebben az esetben (részben) megdőlt, hiszen a májbetegséggel kapcsolatos feltevésünket ugyan alátámasztották, azonban a szociális jellegű feltevésünket megcáfolták megkérdezetteink. Válaszadóink a májbetegség mellett a pénzügyi gondokat, illetve a munkahelyi problémákat gondolták a legnagyobb hatással bíró következményeknek.

n= 158

Forrás: saját szerkesztés a standard interjú alapján (2013)

38. ábra: A megkérdezettek hosszútávú alkoholfogyasztásának következményei

4. hipotézis: Az alkoholfüggőség kialakulásában a szülők alkoholizálása játsza a legnagyobb hatással bíró szerepet.

Meglátásunk szerint az alkoholistává válás folyamatában rendkívül sok tényező közrejátszhat, azonban a legnagyobb súlyú befolyásoló erőnek a családban látott mintát és esetleges mintakövetést tartjuk. Azaz ha a családban valamelyik szülő iszik, nagy rá az esély, hogy a gyermek is hasonlóan cselekszik, ha valamilyen probléma lép fel az életében.

4. sz. hipotézisünk cáfolásra került, hiszen megkérdezetteink véleménye szerint az alkoholfüggőség kialakulásában a rossz baráti társaság játsza a legnagyobb szerepet.

A következőkben 6 jellemzőt sorakoztattunk fel, hogy megtudjuk megkérdezetteink szerint mely tényezők játszanak fontos illetve kevésbé fontos szerepet az alkoholfüggőség kialakulásában. Elsőként átlagoltuk a kapott eredményeket. Megkérdezetteink a rossz baráti társaságot, rendszeres hétfégi bulikat és a szülők alkoholizálását emelték ki. Ezek szórása mind 1,00 fölötti, így kis mértékben, de eltérnek az átlagtól. Másodszorban keresztábra elemzést végeztünk, azon belül khi2 próbát és gamma együtthatós számítást. Ebben az esetben a viszonyítási alap a rossz baráti társaság volt (19. táblázat).

Faktoranalízist is elvégeztünk, azonban olyan eredményeket kaptunk, ami szakmailag nem értelmezhető! (15. melléklet)

19. táblázat: Tényezők az alkoholfüggőség kialakulására

Jellemzők	Átlag	Szórás
rossz baráti társaság	3,77	1,26
rendszeres hétvégi bulik	3,61	1,28
szülők alkoholizálása	3,55	1,26
anyagi gondok	3,34	1,22
munkahelyi problémák	3,02	1,09
örökletes tulajdonságok (gének)	2,28	1,33

Forrás: saját szerkesztés a standard interjú alapján (2013)

n= 158

A 19. táblázatból elmondható, hogy csak két jellemző között van kapcsolat. Közepesnél gyengébb a kapcsolat erőssége a rossz baráti társaság – szülők alkoholizálása között. Közepesnél erősen gyengébb a rossz baráti társaság – anyagi problémák között. A további 3 esetben semmilyen összefüggés nem áll fenn a változók között.

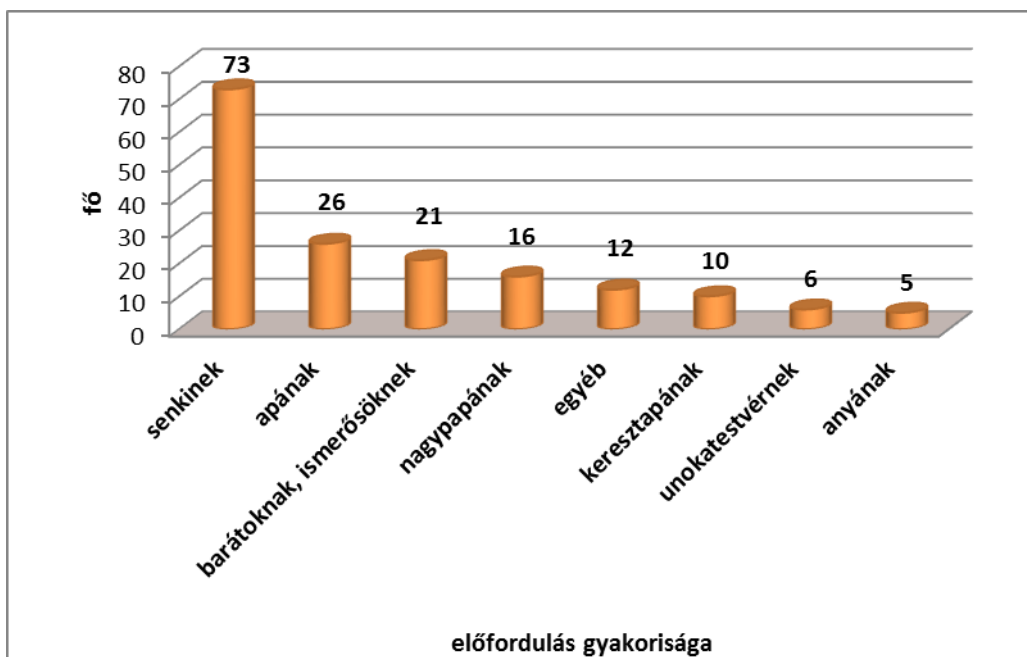
20. táblázat: Az alkoholfüggőség tényezői közötti kapcsolat

Jellemzők	Khi2 próba	Gamma együttható (%)	Kapcsolat
rossz baráti társaság-szülők alkoholizálása	0,00	30,1	van
rossz baráti társaság-anyagi problémák	0,04	24,1	van
rossz baráti társaság-rendszeres hétvégi bulik	0,34	22	nincs
rossz baráti társaság-munkahelyi problémák	0,56	11,3	nincs
rossz baráti társaság-örökletes tulajdonságok (gének)	0,78	6,8	nincs

Forrás: saját szerkesztés a standard interjú alapján

n= 158

Válaszadóink körében arra voltunk kíváncsiak, hogy saját családjukon belül kinek akadtak problémái az alkohollal. Öröndetes módon 73 családban nem akadtak problémák ilyen téren, azonban 26 esetben arról kaptunk információkat, hogy a válaszadóink édesapjának akadtak problémái az itallal, míg 16 esetben a nagypapának és 10 esetben a keresztpapának voltak ilyen jellegű gondjai. Sokaknak, egészen pontosan 21 megkérdezettünknek van/volt olyan személy a közvetlen baráti környezetében, akiknek kifejezetten az alkohol miatt volt zűrzavaros az élete (39. ábra).

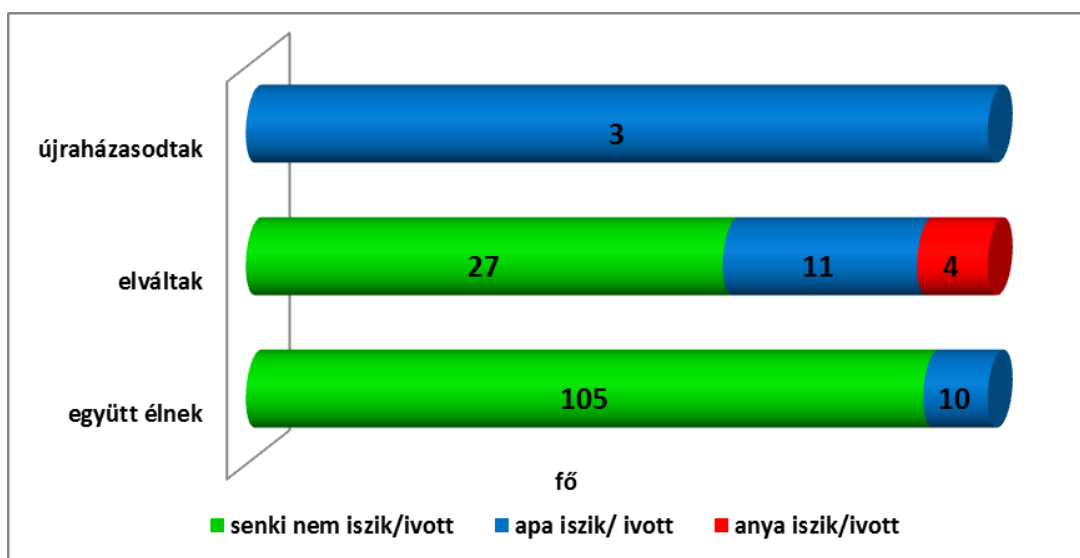

n= 158

Forrás: saját szerkesztés a standard interjú alapján

39. ábra: Alkoholproblémák a családban

Ebben az összehasonlító elemzésben a családi háttérre voltunk kíváncsiak. Ennek érdekében megvizsgáltuk, hogy ott, ahol megkérdezetteink szülei együtt élnek, kinek van/volt problémája az alkohollal (10 fő), illetve ahol elváltak a szülők ott kiknek voltak ilyen jellegű szenvedélyei. Mint látható, az elvált szülők esetén 15 főnek voltak problémái az itallal. Ahol újraraházasodtak, az apa iszik, vagy ivott (40. ábra).

n= 158

Forrás: saját szerkesztés a standard interjú alapján (2013)

40. ábra: A szülők házastársi viszonya és az alkohol (fő)

Megkérdezetteink családról alkotott véleményét egybehangzónak mondhatjuk, azonban voltak benne érdekes és elgondolkodtató gondolatok. Nagyvonalakban elmondható, hogy válaszadóink nagytöbbségében a szeretet, a biztos pont, a harmónia, az egymásra odafigyelés és támogatás szavak, kifejezések jutottak eszükbe a család szóval kapcsolatban. Sokak szerint a család a minden, a szent és sérthetetlen közösség, azonban szembesültünk olyan véleményekkel is, melynek lényege, hogy a család egy gazdasági közösség, amelyet rokoni szálak fonnak össze. Tehát az emocionális megfogalmazástól egészen a racionalista szemléletmódig voltak szép számmal vélemények.

Sajnos vannak olyan vélemények is, amelyeket alapján arra következtettünk, hogy az egyén soha nem tapasztalta a család szeretetét. A következő mondatot nem szerettük volna saját szavainkra átformálni, hiszen így adja át leginkább azt, amire a válaszadónk az írás közben gondolt:

„Amikor bajban voltam magamtól álltam talpra senki se volt mellettem így kissé nehéz azt mondanom, hogy van családom, persze van anyám, bátyám meg unokatesóim stb stb, de semmi több.”

5. hipotézis: *Azoknak a személyeknek, akiknek családjában az alkohol problémát okozott, agresszív, életszerű gondolatok jutottak eszükbe a család szó hallatán.*

Hipotézisünket arra alapoztuk, hogy véleményünk szerint az alkoholista apa/anya személyét összekapcsolja az egyén az alkohollal, alkoholfogyasztással. Ennek következtében az egyénnek negatív attitűdje lesz szüleivel kapcsolatban, ezáltal a család szó is más értelmezést kap. Ezt a fókuszcsoporthoz tartozó interjúink is alátámasztotta.

5. sz. hipotézisünk cáfolásra került, hiszen a nyitott kérdésre adott 160 válasz áttanulmányozása és elemzése során arra a következtetésre jutottunk, hogy az „alkoholista családban” élők és az ép családban élők gyermekeinek véleménye a család szó kapcsán nem mutat releváns különbséget.

A következőkben 7 jellemzőt sorakoztattunk fel, aszerint, hogy milyen helyzetek/történetek okozhatják a család széthullását. Az átlagok alapján az első helyre a megcsalás került, azonban 4 egész feletti átlagot ért el a 3. fél közbelépése, az alkoholizálás és a szerencsejáték. A szórást tekintve a megcsalásnak a legkisebb az értéke, mintegy 0,84, így az átlag a valóshoz közeli. (20. táblázat)

Hogy választ kapjunk a jellemzők közötti kapcsolatra és erősségre keresztábra elemzést, azonban belül khi2 próbát és gamma együttható számítását végeztünk el. Viszonyítási alap a

bizalmatlanság volt (21. táblázat). Faktoranalízist és klaszteranalízist végeztünk, azonban csak a faktoranalízist tudtuk végrehajtani, mivel a klaszteranalízis szakmailag értelmezhetetlen eredményeket mutatott.

21. táblázat: A család széthullását befolyásoló tényezők

Jellemzők	Átlag	Szórás
megcsalás	4,43	0,84
3. fél közbelépése	4,18	1,01
alkoholizálás	4,16	0,90
szerencsejáték	4,10	0,95
sorozatos veszekedések	3,97	0,92
bizalmatlanság	3,60	1,08
anyagi gondok	3,13	1,08

Forrás: saját szerkesztés a standard interjú alapján

n= 158

A 21. táblázat eredményeiből elmondható, hogy 5 jellemző között találtunk összefüggést és 1-nél egyáltalán nem. A legerősebb kapcsolatot a bizalmatlanság- sorozatos veszekedések között találtuk. A bizalmatlanság- anyagi gondok között semmiféle kapcsolat nem mutatkozott. Az alkoholizálás az átlagoláskor jól szerepelt, azonban ebben az összehasonlításban az 5. helyre csúszott vissza.

22. táblázat: A család széthullását befolyásoló tényezők közötti kapcsolat

Jellemzők	Khi2 próba	Gamma együttható (%)	Kapcsolat
bizalmatlanság-sorozatos veszekedések	0,00	35,8	van
bizalmatlanság-szerencsejáték	0,00	15,1	van
bizalmatlanság-3. fél közbelépése	0,00	13	van
bizalmatlanság-megcsalás	0,00	12,6	van
bizalmatlanság-alkoholizálás	0,00	12,1	van
bizalmatlanság-anyagi gondok	0,20	-4,4	nincs

Forrás: saját szerkesztés a standard interjú alapján

n= 158

Korreláció számítás (16. melléklet)

Elsőként a KMO mutatót számoltuk ki, ami 0,557 értéket mutatott, így megbizonyosodtunk arról, hogy faktorba rendezhetőek az adatok. A táblázat már a rotálást követően kapott eredményeket tartalmazza. Az eredmények tükrében elmondhatjuk, hogy az életmód, azon belül is az alkohol befolyásolja legjobban a család széthullását, nem pedig a kereszttábla elemzés által eredményül kapott bizalmatlanság. A legkevésbé befolyásoló tényező a soro-

zatos veszekedések. A 3. fél közbelépése sem végzett olyan előkelő helyen, mint az átlagolásnál és a keresztábra elemzésnél (17. melléklet).

7.3. A STANDARD INTERJÚ KÖVETKEZTETÉSEI

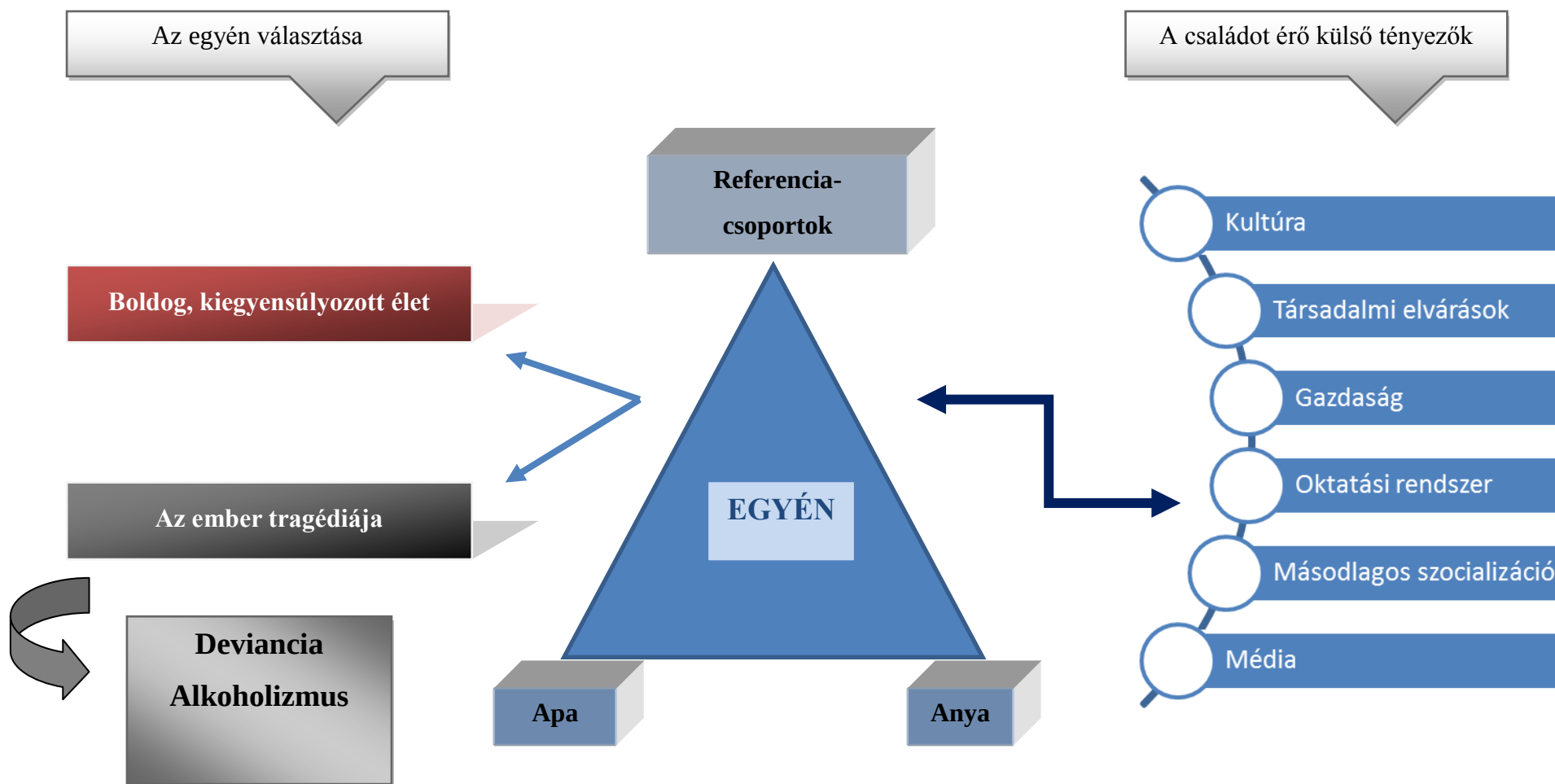
- Összességében elmondható, hogy megkérdezetteink véleménye az alkoholfogyasztásról nagytöbbségében pozitív jellegű. Kiemelték, hogy fontos a mértéktartás. A vélemények többsége azt az álláspontot tükrözi az alkoholfogyasztásnak van egy közösségkovácsoló hatása. Számos esetben talákoztunk olyan véleménnyel, ahol rendkívül negatív élmények voltak érezhetőek a szavak mögött. Ezekben az esetekben nyilvánvalóan valamilyen jellegű negatív történés áll a háttérben.
- Egyértelműen megállapítható, hogy a mai fiatalok körében divat a túlzott alkoholfogyasztás, lerészegedés.
- Az egyénekre az alkoholfogyasztás esetén egyértelműen bizonyos csoportnyomás nehezedik. Abban az esetben, ha az egyén nem követi referenciacsoportja alkoholfogyasztási szokásait előfordulhat a kiközösítés, elutasítás.
- A mai fiatalok nagytöbbségéről elmondható, hogy jelentős alkoholmenyiség nélkül nem tudják magukat jól érezni.
- Megkérdezetteink jellemzően 14. életévükben kóstolták meg említésre méltó módon először az alkoholt. Ennek oka eddigi kutatásunk szerint az, hogy ebben a korban kezdődnek a középiskolás évek, amely során megjelennek a referencia csoportok, melynek nagy befolyásoló hatása van az egyénre akár az alkoholfogyasztás szempontjából is. Illetve ezen időszakra tehető a tinédzser kor is, amely a lázadásról, az önállósodásról szól leginkább.
- Válaszadóink alkoholtartalmú ital fogyasztása esetén a tömény, magas szeszartalmú italokat részesítik előnybe.
- Megkérdezetteink az alkohol hosszú távú következményeként a májbetegséget, pénzügyi problémákat és a munkahelyi problémákat említették.
- Válaszadóink a rossz baráti társaságot tartják legbefolyásolóbb hatásnak az alkoholfüggőség kialakulásában.
- Megkérdezetteink családi háttéréről elmondható az alkoholfogyasztás tekintetében, hogy jellemzően az apa fogyaszt alkoholt, illetve a családhoz közeli férfi tagok.
- Válaszadóink hetente egyszer illetve alkalmanként leggyakrabban alkoholt.
- Megkérdezetteink alkoholfogyasztási indítékáról elmondható, hogy leginkább a buli helyszíne és milyensége befolyásolja, hogy hol szórakoznak. Míg az indokok kö-

zül a munkahelyi problémákat tarják megkérdezetteink nagy hatással bírónak az italfogyasztás kapcsán. A khi négyzet próba alapján megállapítottuk, hogy a barátok és a buli indíték között van a legerősebb kapcsolat, ami az alkoholfogyasztás indítékának alapjául szolgál.

- *Válaszadóink véleménye alapján elmondható, hogy a rossz baráti társaságot tartják a legbefolyásolóbb tényezőnek az alkoholfüggőség kialakulása kapcsán. A rossz baráti társaság és a szülők alkoholizálása közötti kapcsolat a khi négyzet próba szerint a legerősebb, azaz a két tényező között alapvető összefüggés van.*
- *Azok a válaszadóink, akik jelenleg kapcsolatban élnek sokkal ritkábban fogyasztanak alkoholt, mint azok, akik jelenleg egyedülállóak. Ennek véleményünk szerint az oka, hogy a szabadidejüket a kapcsolatban lévők párjukkal töltik, még az egyedülállóak baráti társaságukkal, ahol jellemző az alkoholfogyasztás.*
- *Nőnemű megkérdezetteinkre a könnyű alkoholos kábultság jellemző, amely leginkább a felszabadultság, beszédesség, kiabálás formájában nyilvánul meg. Férfinemű megkérdezetteinkre a közepes kábultság és a súlyos kábultság jellemző, ennek megnyilvánulási formája az agresszivitás, verekedés és tudatvesztés.*
- *Válaszadóink szüleinek kapcsolati állapotáról elmondhatjuk, hogy nagytöbbségük házas, kismértékben is, de megfigyelhető, hogy az apának gondjai vannak az alkohollal. Ezeknél a családoknál, fennállhat az a lehetőség, hogy kényszerből élnek együtt a szülők.*
- *Interjúalanyaink a megcsalást tartják legveszélyesebb hatásnak a család széthullás tekintetében, legártalmatlanabb hatásnak pedig az anyagi gondokat tekintik. A család széthullását befolyásoló tényezők közötti kapcsolat esetében a khi négyzet próba szerint a bizalmatlanság, sorozatos veszekedések esetén a legerősebb a kapcsolat.*

8. ÖSSZEFOGLALÁS

- *Szekunder kutatásunk során a szakirodalmi forrásokat is felhasználva, meghatároztunk egy három lépcsős alkohol által okozott kábultsági szintet a véralkoholszint alapján. A kapott szinteket figyelembe véve elmondhatjuk, hogy a fókuszcsoportos interjúnk eredményeként a fiúk nagytöbbsége leginkább a közepes kábultsági fokozatba sorolható, azonban kismértékben ugyan, de a súlyos kábultsági fokozatot is el szokták érni. A lányokra leginkább a könnyű alkoholos kábultsági fokozat jellemző, mivel ők jobban ügyelnek arra, hogy ne lépjék át a mértékletes határt. Kérdőíves megkérdezésünk eredményei alapján ugyanezek a kábultsági fokozatok voltak megfigyelhetők*
- *Következő kutatási területünk az alkohol hosszú távú és rövid távú hatása volt. A rövid távú hatások, mint például a memóriazavar, nehézkes járás, hányás, egyszóval másnaposság tünetei 1 nap alatt lezajlanak. A hosszú távú hatások szociális (családi problémák, pénzügyi gondok, munkahelyi problémák), pszichés (depresszió, elvonási tünetek, szerencsejáték) és testi/szervi problémákra tagolhatók. Interjúnk eredményeként a fiatalok hosszú távú hatásként a májbetegséget emelték ki, ezen felül megjelent még, az agykárosodás, mint erősen ható tényező. Standard interjúnk alanyai szintén a májbetegséget emelték ki, azonban itt már megjelentek a szociális problémák körébe sorolható pénzügyi problémák és munkahelyi gondok.*
- *Az alkoholfüggőség kialakulásáról a vélemények megoszlanak. A szakirodalom betegségnek, egy örökletes/genetikai hajlamnak tekinti. Interjúalanyaink többsége szerint a boldogtalan élet vezethet oda, hogy valaki alkoholfüggővé váljon, számos indokot felsorakoztatva emellé. Anyagiak, munkahely, párkapcsolati problémák, célok elérésének kudarca (akut stressz), szülők alkoholizálása (helytelen minta), gének, haláleset. Kérdőíves megkérdezetteink a rossz baráti társaságot tartják legbefolyásolóbb hatásnak az alkoholfüggőség kialakulásában (41. ábra).*
- *A fiatalok alkoholfogyasztását nézve a 2011-es ESPAD felmérésből kiderült, hogy Magyarország fiataljainak fogyasztása meghaladja az Európai uniós átlagot. Ezen adatok következtetésként arra utalnak, hogy a mértékletes fogyasztás határát a fiatalok jócskán túllépik egy-egy szórakozás alkalmával. Primer kutatásainkból megtudtuk, hogy az első nagyobb mértékű alkoholfogyasztás a 14. életévben történik,*

41. ábra: Fiatalkori személyiségfejlődés és az alkoholfogyasztás kapcsolata

Forrás: Szakirodalom, szekunder és primer kutatás alapján, saját szerkesztés (2013)

mivel megjelennek a referenciacsoportok és az egyénre gyakorolt hatásuk is az alkoholfogyasztást illetően.

- *Mindkét kutatásunk eredményei azt igazolják, hogy a fiatalok alkoholfogyasztását a bulik és a barátok határozzák meg. Gyakoriságot tekintve a heti egyszeri és alkalmankénti fogyasztás a jellemző. Amint szekunder kutatásunk mutatja, a 2000-es évektől a sör fogyasztása dominál országunkban. Interjúnkból is kiderült, hogy a hétköznapi fogyasztások keretében a fiatalok leginkább sört fogyasztanak. Standard interjúnkból - nagyobb mintát alapul véve - azonban, azt állapítottuk meg, hogy a tömény ital fogyasztását részesítik előnyben. A családok tartanak otthon alkoholt, amihez a fiatalok szabadon hozzájuthatnak (inkább otthon fogyasztják és utána mennek el bulizni). A középiskolai évek megkezdése előtt volt számottevő, hogy tiltották otthon az alkoholfogyasztást.*
- *Úgy gondoljuk, egy a családba érkező utód egészséges személyiségfejlődésének szempontjából az a leglényegesebb, amit a szülői otthonban lát, hall, tapasztal. Neveltetésünk, szüleink példamutatása alapjaiban meghatározza későbbi életünk alakulását. Megállapítottuk, hogy a családnak alapvető értékeket, normákat, erkölcsöket kell átadni többek között a gyermekeknek. Ez alatt a fiatalok a tanítást, anyagi biztonságot, érzelmi gondoskodást, felelősségvállalást, és az életre való nevelést értik. A fiatalok álláspontja szerint az apa az erőt, szigort, büszkeséget, és keménységet kell, hogy képviselje, míg az anyának a törődést, védelmet és gyengédséget.*
- *Mint azt már említettünk a másodlagos szocializáció jelentősége megkerülhetetlen esetünkben, hiszen baráti társaságaink (referencia csoport) osztályközösségeink, és alapvetően azok az emberek, akikkel a családon kívül érintkezünk, szintén befolyásolják egyéniségünket, megnyilvánulásainkat. A fiatalok esetén osztálytársakról (kortárscsoportok), munkatársakról beszélhetünk, mint formális csoport, informális pedig azok a baráti, haveri társaságok, akiknek tagjait saját magunk, bizonyos jellemzők alapján választunk ki.*
- *Primer adatbázisunk segítségével megállapítottuk, hogy azoknál a családoknál, ahol valamelyik szülőnek gondja van/volt az alkohollal, a fiatal az alkohol szó hallatán rendkívül erős, esetenként durva, de leginkább életszerű szavakat, gondolatokat osztottak meg velünk. A gondolatmenetet továbbfolytatva ezek a fiatalok a család szó hallatán kevésbé emocionális töltetű szavakat használtak a család szó definiálása alkalmával. Mindezekből arra következtettünk, hogy a fiatalban az al-*

kohol és a családjában rendszeresen alkoholt fogyasztó személy gondolata összeforrt és ellenszenvet váltott ki, ennek következtében már a családot is másképp látják, mint azok, akiknek családjában nem volt ilyen jellegű probléma.

- *Fontosnak tarjuk még megjegyezni, hogy azoknál a családoknál, ahol az apa vagy az anyai iszik/ivott, a gyermekük nem akar egyik szülőjére sem hasonlítani, nem tekinti őket példaképnek, és a családi neveltetésen is változtatni fog ennek következtében családapaként/családanyaként. Ezt a nem hiteles minta átadásával magyarázzuk. Illetve még ide köthető az is, hogy az „alkoholista családban” élő fiataloknak az ellenkező nemű szülőjével van leginkább konfliktusa. Ez nem mással, mint az apaképzavarral/anyaképzavarral magyarázható.*
- *Meglátásunk szerint a témát, mint társadalmi problémát kell kezelniünk. Hogy miért az egész társadalmunkat érintő jelenségről beszélhetünk? Véleményünk szerint a képzeletbeli puzzle ebben az esetben is rendkívül sokelemű, melyben, ha a kapcsolatot, az érintkezési pontokat, az ok-okozati összefüggéseket feltárjuk, megkapjuk azt az egész képet, amely utat mutathat a probléma mozgatórugójához.*
- *Mindezek együttes hatása zuhan a családra és ez által az egyénekre is. A család missziója, hogy ezeket a külső ingereket kezelje, a gyermek számára megtanítsa, hogy mi a jó és mi a rossz, mi a sok és mi a kevés. Ha a nagy hármas (Apa, anya, családhoz közelálló személyek) rossz mintát közvetít, és nem védi, ezzel párhuzamosan nem neveli az életre a gyermeket, az „ember tragédiájáról” is beszélhetünk, hiszen a deviáns magatartás, a drogozás, alkoholfogyasztás mind-mind azoknak az embereknek a mankói, akik nem találják az élet és önmaguk létezésének az értelmét.*

IRODALOMJEGYZÉK

Szakirodalom

- Családlexikon A Család Pápai Tanácsa (2012): A családdal és az élettel kapcsolatos vitatott fogalmakról és etikai kérdésekről. In: *Szent István Társulat. Az Apostoli Tanácsok Könyvkiadója*, Budapest, p. 791.
- Adorka R. (2001): *Gyermek, család, történelem: Történeti demográfiai tanulmányok*. Századvég Kiadó, Budapest, 335 p.
- Andorka R. (1985): Az alkoholizmus terjedése Magyarországon. *Világosság*, 2. évf., pp. 103-111.
- Andorka R. (1990): Magyarország és az alkoholizmus. *Élet és tudomány*, 21. sz., pp. 649-652.
- Andorka R. (1994): Alkoholizmus és alkoholpolitika. In: Andorka R.-Budai P.-Elekes Zs.-Fekete S. (szerk.): *Devianciák Magyarországon*. Közélet Kiadó, Budapest, pp. 266-273.
- Antal B. G. (2008): *Bár-Ital-Tan*. Mezőgazda Kiadó, Budapest, pp. 436-440.
- Asen, E. (2001): *Family Therapy of Everyone: How to get the Best out of Living Together*. BBC Books, London. 224 p.
- Bánkay P. (2001): *Családszociológia*. Wesley János Lelkészképző Főiskola, Budapest, 146 p.
- Bauer A.- Berács J. (1998): *Marketing*. Aula Kiadó, Budapest, 620 p.
- Berényi T. (2013): Polémiai a detoxikálás körül. *msotke.hu*, 2013. 02-03. http://msotke.hu/downloads/szakmai/polemia_a_detoxikalas_korul.pdf (letöltve: 2013. 09.08.)
- Birkelund G. E. (2013): *Class and Stratification Analysis Comparative Social Research* GU. Emerald Group Publishing Limited, London, 350 p.
- Boór K.- Franka T.- Nagy Gy. (1982): *Alkohol, társadalom, munkahely*. Medicina Kiadó, Budapest, 204 p.
- Buda B. (1984): *A társadalmi beilleszkedési zavarok Magyarországon*. I. I.k., Budapest, 234 p.
- Burgess E. W. (1926): *The Family as a Unity of Interacting Personalities: The Family*. s.n., New York, 207 p.
- Burr A. (1987): *Alkoholista a családban*. Medicina Kiadó, Budapest,
- Clausen, J. A. (1968): *Socialization as a concept and as a field of study*. Little Brown and Co., Boston, 240 p.
- Cseh-Szombathy (1979): *Családszociológiai problémák és módszerek*. Gondolat Kiadó, Budapest, 195 p.
- Csepeli Gy. (2001): *A szociálpszichológia vázlata*. József Műhely Kiadó, Budapest, 158 p.
- Demetrovics Zs. (2007): *Az addiktológia alapjai I*. Elte Eötvös Kiadó, Budapest, 447 p.
- Dollard, J.- Doob, L.- Miller, N.- Mowrer, O. & Sears, R. (1939): *Frustration and aggression*. Yale University Press, New Haven, 232 p.

- Elekes Zs. (2004): Gyakran és sokat. *Országos Addiktológiai Intézet*, http://magyarnarancs.hu/konyv/gyakran_es_sokat_elekes_zsuzsanna_alkohol_es_tar_sadalom-64088 (letöltve: 2013. 09. 05.)
- Fekete S. (2001): *Deviancia és Társadalom*. Comenius Bt., H.n., 288 p.
- Fodor M.- Fürediné Kovács A.- Horváth Á.- Rácz G. (2012): *Fogyasztói magatartás*. Perfekt Gazdasági Tanácsadó, Oktató és Kiadó, H. n., 167 p.
- Geulen D. (1980): *Die historische Entwicklung sozialisationstheoretischer Paradigmen*. Weinheim, Basel, 155 p.
- H. Sas (1968): *Nőies nők és férfias férfiak*. Akadémia Kiadó, Budapest, 250 p.
- Haiman É. (2010): Szexuálisan bántalmazott gyerekek. *medical tribune*, 2010. 08. 28. http://www.medicalonline.hu/gyogyitas/cikk/szexuálisan_bantalmazott_gyermekek (letöltve: 2013. 10. 02.)
- Hibell B.- Guttormsson U.- Ahlström S.- Balakievera O.- Bjarnason T.- Kokkevi A.- Kraus L. (2012): *The 2011 ESPAD Report Substance Use Among Students in 36 European Countries*. Printed in Sweden by modintrick-offset AB, Stockholm, 390 p.
- Józsa L. (2000): *Marketing*. Veszprémi Egyetemi Kiadó, Veszprém, 317 p.
- Kardos T. (2011): Alkohol a médiában. *drogriporter.hu*, 2011. 09. 22. <http://drogriporter.hu/mediamonitor/alkomedia> (letöltve: 2013. 10. 02.)
- Kelemen G. (2009): *A velünk élő szenvedélybetegségek*. Pro Pannónia Kiadó Alapítvány, Pécs, 167 p.
- Kiss J.- Gábor E. (É.n.): Az alkoholfogyasztás hazai tendenciái a 80-as évektől napjainkig I. *Országos Egészségfejlesztési Hivatal*, http://www.oefi.hu/szerhasznalat_2006_4.pdf (letöltve: 2013. 09. 07.)
- Kónya Judit (2012): Ittasság, részegség vagy alkoholmérgezés? *webbeteg.hu*, 2012. 09. 08. <http://www.webbeteg.hu/cikkek/szenvedelybetegseg/1663/ittassag-reszegseg-vagy-alkoholmergezes> (letöltve: 2013. 09. 08.)
- Kotler P. (2002): *Marketing Management*. 9. kiadás, KJK-Kerszöv. Jogi és Üzleti Kiadó, Budapest, 875 p.
- Kotler P.- Keller K. L. (2006): *Marketing menedzsment*. Akadémiai Kiadó, Budapest, 963 p.
- Kovács K. (2009): *A divattermékek fogyasztása és a divatterjedés racionális és emocionális mozgatói*. Akadémiai Kiadó, Budapest, 200 p.
- Kozma T. (1999): *Bevezetés a nevelésszociológiába*. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 489 p.
- KSH (1972): *Az alkoholizmus fejlődésének tényezői*. KSH, Budapest, 202 p.
- KSH (1997): *Magyar Statisztikai Évkönyv 1996*. KSH, Budapest, 604 p.
- KSH (2012): *Magyar Statisztikai Évkönyv 2011*. KSH, Budapest, 554 p.
- KSH (2013): Statisztikai tükrök. *ksh.hu*, 2013. 06.013. VI.évf. 42.sz. <http://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/stattukor/elelmfogy/elelmfogy11.pdf> (letöltve: 2013. 09. 28.)
- Levendel L. (1991): Önkormányzati alkoholpolitika. In: Levendel L. (szerk.): *Egészség. Alkoholmentes Rehabilitációs Egyesület*, Budakeszi, 150 p.
- Levendel L. (1993): Magyarország alkoholdrámája. *Népszabadság*, 12. évf. 9. sz., p. 8.
- Mérei F. (1993): *Gyermelekélettan*. Gondolat Kiadó, Budapest, 309 p.
- Nagy (2000): *XXI. század és nevelés*. Osiris Kiadó, Budapest, 351 p.

- Nagy Á. (2008): *Ifjúságügy: Ifjúsági szakma, ifjúsági munka*. Új mandátum Könyvkiadó, Budapest, 695 p.
- Nash J. R. (1992): *Criminal Justice, Criminology & Law Dictionary of Crime Enforcement*. Paragon House 90 Fifty, New York 10011, 433 p.
- Parsons, T. (1955): *Family, socialization and interaction process*. The Free Press, Glencoe, 256 p.
- Rácz J. (1999): *Addiktológia Tünettan és intervenciók*. I.k., Budapest,
- Ross, E. A. (1974): *Social Psychology*. Arno Press, New York, 231 p.
- Rosta A. (2007): *A deviáns viselkedés szociológiája*. Loiris kiadó, Budapest-Piliscsaba, 210 p.
- Royal College of General Practitioners (1968): *Alcohol – Balanced view*. s.n., London, 198 p.
- Satir, V. (1976): *Peoplemaking. Science and behavior Books*. s.n., Michigan, 237 p.
- Sugárné K. J. (2001): *A „hangos” kommunikáció fejlődése és szerepe a korai szocializációban*. Scientia Humana Kiadó, Budapest, 201 p.
- Szűcs Á. (2009): A félmillió alkoholista országa vagyunk. *index.hu*, 2009. 01. 01. <http://index.hu/tudomany/alksz81230/> (letöltve: 2013. 09. 10.)
- Tarján M. T. (É.n.): Al Capone halála. *rubiconline.hu*, http://www.rubicon.hu/magyar/oldalak/1947_januar_25_al_capone_halala/ (letöltve: 2013. 08.11.)
- Teleki B. (1983): *Az újszülött, csecsemő és kisgyermek nevelése*. I.k., Becse, 211 p.
- Teleki B. (2000): *Magzatkönyv. A még meg nem született gyermek nevelése*. I.k., Kecskemét, 119 p.
- Töröcsik M. (2003): *Fogyasztói magatartás, TRENDEK, új fogyasztói csoportok*. KJK-Kerszöv Jogi és Üzleti Kiadó, Budapest, 349 p.
- Töröcsik M. (2007): *Vásárlói magatartás*. Akadémiai Kiadó, Budapest, 320 p.
- Vajda Zs. (1999): *A gyermek pszichológiai fejlődése*. Helikon Kiadó, Budapest
- Z. Orbán Á. (1999): *Kémia IV. Szerves kémia*. Nemzeti tankönyvkiadó, Budapest, 144 p.

Internetes források

Kémia jegyzet:

<http://www.leovey-szki.sulinet.hu/pgs/Kemia11evf.pdf> (letöltve: 2013. 09. 07.)

Az alkohol hatásai:

http://www.klinikaikozpont.uszeged.hu/obgyn/pdf/vedono/letolth/letoltheto_26.pdf
(letöltve: 2013. 09. 07.)

Az alkohol útja a szervezetben:

<http://www.felvi.aok.pte.hu/img/uploads/files/DevaiDorottyapalyamu.pdf>
(letöltve: 2013. 09.07.)

Alkohol II.- Hatásai a szervezetre, 2012. 05. 09.:

http://eljitudatosan.blog.hu/2012/05/09/alkohol_ii_hatasai_a_szervezetre
(letöltve: 2013.09.07.)

Az alkohol hatásai:

lepnikell.hu/index.php?action=view_articles&idu=61 (letöltve: 2013. 09. 07.)

Az alkohol élettani hatásai, 2009. 03. 21.:

<http://www.alkohol.abbcenter.com/?id=27888&cim=1> (letöltve: 2013. 09. 08.)

<http://www.alkohol.abbcenter.com/?cim=1&id=75351> (letöltve: 2013. 09. 08.)

Abúzus, alkoholabúzus, 2013. 05. 12.:

<http://www.alkohol.abbcenter.com/?cim=1&id=28203> (letöltve: 2013. 09. 08.)

A detoxikáló helyett a sürgősségire szállítják az embereket, 2013. 01. 02.:

<http://mno.hu/belfold/a-detoxikalo-helyett-a-surgossegire-szallitjak-az-embereket-1128175> (letöltve: 2013. 09.08.)

Az alkohol hatása a központi idegrendszerre, májcirózis:

<http://egyistenhit.com/?url=317> (letöltve: 2013. 09.07.)

Az alkohol története:

<http://anti-drog.uv.ro/html/alkohol.html> (letöltve: 2013. 09. 08.)

Az alkohol:

<http://bit.ly/1dRwIth> (letöltve: 2013. 09. 07.)

Alkoholfogyasztás az őskorban:

www.italmertek.hu/az-alkohol-altalaban./az-alkohol-tortenete

(letöltve: 2013. 08. 10.)

(<http://www.alkohol.abbcenter.com/?id=27884&cim=1#> (letöltve: 2013. 08. 10.)

Aqua vitae - Alkoholfogyasztás a középkorban, 2013. 01. 30.:

<http://www.szabadsag.ro/szabadsag/servlet/szabadsag/template/article,PArticleScreen.vm/id/85067> (letöltve: 2013. 08. 10.)

Az alkohol rövid története:

<http://hu.drugfreeworld.org/drugfacts/alcohol/a-short-history.html>

(letöltve: 2013. 08. 10.)

A rendszerváltás előtti idők:

<http://bit.ly/1795jNE> (letöltve: 2013. 08. 11.)

<http://econ.core.hu/file/download/mtdp/MTDP1007.pdf> (letöltve: 2013. 08.15.)

Évente csaknem 140 liter szeszesitalt fogyasztanak fejenként a németek, 2013. 04. 04.:

<http://www.parameter.sk/rovat/kulfold/2013/04/04/evente-csaknem-140-liter-szeszesitalt-fogyasztanak-fejenkent-nemetek> (letöltve: 2013. 09.28.)

144 liter sört isznak évente a csehek, ők a világrekorderek, 2013. 04. 15.:

<http://www.boraszportal.hu/poharral-a-kezben/20130329/144-liter-sort-isznak-evente-a-csehek-ok-a-vilagrekorderek> (letöltve: 2013. 09.28.)

Visszaesett a belföldi értékesítése- Friss borpiaci jelentések, 2013. 05. 10.:

<http://www.agrarunio.hu/hir/visszaesett-a-belfoldi-borok-ertekesitese-friss-borpiaci-jelentesek-9889.html> (letöltve: 2013. 09. 28.)

Támadják a fiatalokat az alkoholreklámok:

http://www.diagnozis.hu/tamadjak_a_fiatalokat_az_alkoholreklamok/
(letöltve: 2013. 10.02.)

Az alkoholreklámok hatása a fiatalokra, 2009. 03. 08.:

<http://www.vital.hu/alkohol-filmek> (letöltve: 2013. 10. 02.)

A szocializáció fogalma és szinterei, 2009. 06. 06.:

<http://erettsegisegedlet.blogspot.hu/2009/06/szocializacio-fogalma-es-szinterei.html>
(letöltve: 2013. 09. 30.)

Az alkoholfogyasztás problémái és pszichológiai háttere:

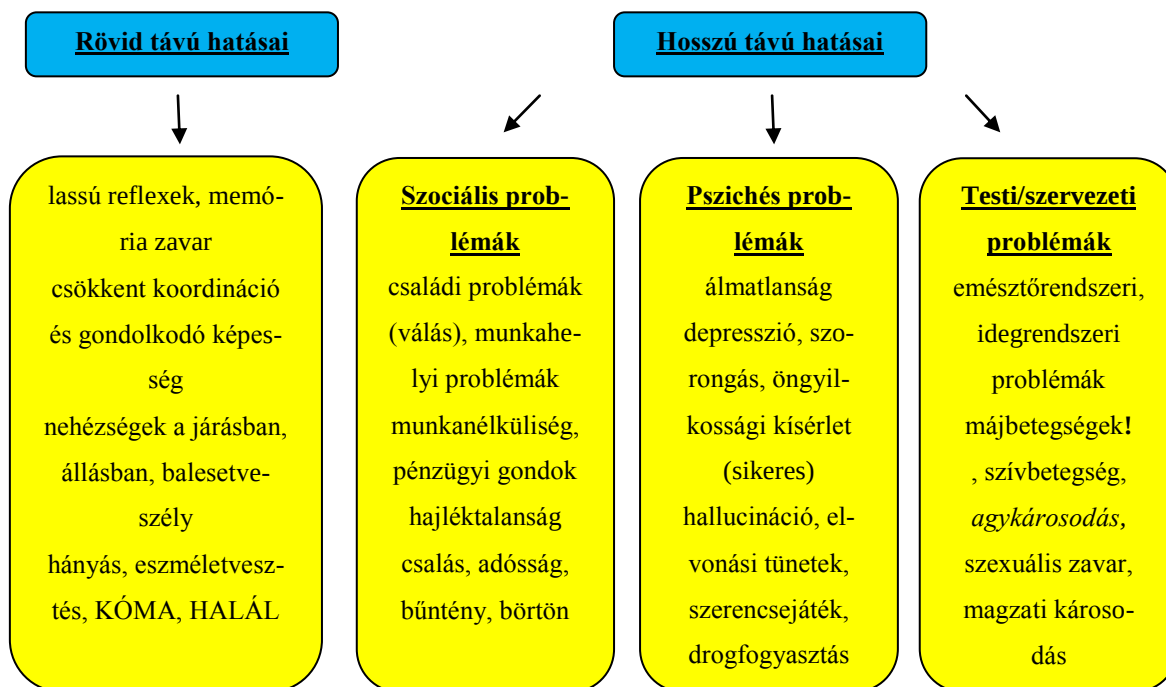
<http://xenon.bibl.u-szeged.hu/~vidaa/holi/03/szenvbet/lbreiki.pdf>
(letöltve: 2013. 09.30.)

Akut stressz-reakciók:

<http://www.drdiag.hu/kereso/diagnosztika.adatlap.php?id=94755>
(letöltve: 2013. 09. 30.)

MELLÉKLETEK

1. MELLÉKLET: AZ ALKOHOL RÖVID ÉS HOSSZÚTÁVÚ HATÁSAI

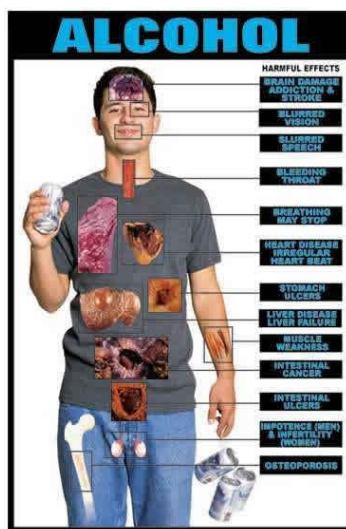

Az alkohol rövid és hosszú távú hatásai

Forrás: Demetrovics (2007) p.76. alapján saját szerkesztés

Az alkohol szervezetre gyakorolt káros hatásainál megannyi tünet és probléma felmerülhet, hogy felsorolni is hosszú lenne, ezért csak a legfontosabbak kerültek kiemelésre.

Az ifjúságra nézve, ezek a komolyabb testi, lelki, idegrendszeri hatások/károsodások nem figyelhetők meg, azonban a későbbiek folyamán primer kutatásunkból választ kaphatunk arra, hogy alkoholfogyasztás után milyen hatásokat figyeltek meg magukon a fiatalok.

Az alkohol hatása szervezetünkre

Forrás: lepnikell.hu/index.php?action=view_articles&idu=61

A napi 30 gramm vagy afeletti alkohol mennyiség (7,5 deciliter sör/ 3 deciliter bor) növeli a tüdőrák kialakulását. A napi 10 gramm (2,5 deciliter sör/ 1,5 deciliter bor) pedig a mellrák kialakulását. Hosszú távon a napi 3 ital növeli az elhalálozás valószínűségét. (http://eljitudatosan.blog.hu/2012/05/09/alkohol_ii_hatasai_a_szervezetre)

Alkoholmérgezés lép fel nagymennyiségű szeszital fogyasztás esetén, azt hogy a mérgezés mikor áll be egyén függő. Szintekre bontható, ugyan úgy, mint a befolyásoltság szerinti pontunkban. Ezzel kapcsolatosan van egy történetünk, ami az érettségi bulin történt. Osztálytársam elvesztve a kontrollt a részegség, vagyis a mérgezés legsúlyosabb állapotába került. Az orrán, a száján és a végbelén keresztül ömlött a vér. Eszméletét veszítette, majd mentőt hívtunk hozzá, ami azonnal a detoxikálóba szállította. Szerencsére sikerült megmenteni az életét.

Detoxikáló: „a detoxifikálás a szervezetbe került toxikus ágens és toxikus vagy potenciálisan toxikus bomlástermékeinek különböző módszerekkel történő eltávolítása. Méregtelenítés.” (http://msotke.hu/downloads/szakmai/polemia_a_detoxikalas_korul.pdf)
Példánkból is látszik, hogy öt évvel ezelőtt is kerültek tizenévesek a detoxikálóba és sokuk életét pont ez mentette meg. A híradásokból is hallani lehet, hogy kiskamaszok (15 évesek) is megfordulnak ott. Véleményünk szerint az életkor egyre lejjebb fog csúszni. 2013. januárjától Budapesten megszüntették a detoxikálókat. Az alkoholmérgezéssel beszállított személyeket a sürgősségi osztályokon fogják ellátni. (<http://mno.hu/belfold/a-detoxikalo-helyett-a-surgossegi-osztalyokon-fogjak-ellatni>)

A májbetegségek mellé nem véletlenül került felkiáltójel, hiszen ez a leggyakoribb betegség, ami a szeszital fogyasztás kapcsán kialakul, és erről hallunk a legtöbbet is.

2. MELLÉKLET: MÁJCIRÓZIS

Májcirózis

Forrás: <http://egyistenhit.com/?url=317>

3. MELLÉKLET: ALKOHOL FÁZISAI

Alkohol fázisai

Az alkohol fázisai

Forrás: <http://anti-drog.uv.ro/html/alkohol.html> alapján saját szerkesztés

4. MELLÉKLET: TÖRTÉNELMI ÁTTEKINTÉS

Őskor/ókor:

A régészek i.e. 10.000. évvel ezelőttről is találtak erjesztet italokra utaló nyomokat. Sörrecepteket már i.e. 3000-4000-tól ismertek (www.italmertek.hu/az-alkohol-altalaban/az-alkohol-tortenete). I.e. 3500 környékéről Egyiptomból származó papirusz arról tanúskodik, hogy ismerték a sörfőzés intézményét. Az ókori Babilonban Hammurápi király még a híres nevezetes törvényoszlopára is felvésette a sörkészítés szabályait. (<http://www.alkohol.abbcenter.com/?id=27884&cim=1#>). Az első alkoholelleanes társaságot II. Ramszesz alapította i.e. 1350-ben.

Középkor

Az ókori világból a keresztény egyház volt az, aki átörökölte a borfogyasztás kultúráját és készítését, tevékenységükhöz szorosan hozzátartozott a szőlőtermelés és a borászkodás. Ezek a középkori szerzetesrendek voltak a bor és a sör előállítói, nemcsak saját fogyasztásra termeltek, hanem értékesítésre is.

(<http://www.szabadsag.ro/szabadsag/servlet/szabadsag/template/article,PArticleScreen.vm/id/85067>). *Fontos megemlíteni, hogy a vallásban is szerepet kapott az alkohol, nevezetesen a bor, mivel a keresztény szertartások keretében fogyasztották.* A középkorban csak 18%-os alkoholtartalmat tudtak elérni az erjesztéssel. (Demetrovics, 2007)

Középkori pap

Forrás:

<http://www.szabadsag.ro/szabadsag/servlet/szabadsag/template/article,PArticleScreen.vm/id/85067>

Újkor

Angliában a tömeges sörfőzés VIII. Henrik uralkodása alatt kezdett virágozni, ekkor már számos alfaj is megjelent. A 16. században az alkoholt orvosi célokra is használták. Az alkoholizmus elterjedtté vált. (<http://hu.drugfreeworld.org/drugfacts/alcohol/a-short-history.html>). Ezt nagyban elősegítette az ipari forradalom is, hiszen a munkásosztály vált leginkább a rabjává. *Véleményünk szerint ez azért volt, mivel a manufaktúris rendszert felváltották a gépek, sokan váltak munkanélkülivé, megkezdődött az urbanizáció, a családmodell felborult, már a nőknek is dolgozniuk kellett, hogy a család meg tudjon élni, így ez nagy stresszt jelentett, miképp sokan a pohárhoz nyúltak.*

Az újkorban alakultak ki a sörfogyasztási szokások, sörfajták, nagy nevek (gyáarak, sörvárosok), technológiák.

Ezek kezdetben a mértékletességet hirdették, később az alkohol teljes betiltását követelték. 1826-ban megalakult Bostonban az Amerikai Társaság a Mértékletesség Hirdetéséért. 1845-47 között New-Yorkban betiltották a szeszesitalok nyilvános helyen történő eladását, 1852-ben megalakult a Női Mértékletesség társaság. 1869-ben megalakult Amerikában a Szesztilalom Párt. Nagy áttörésnek mondható, hogy először a világon (1882-ben) Amerikában a közoktatás tantervébe kötelezővé tették a mértékletességre való nevelést.

„Amely ajkak alkoholt érintenek, ne érintsék a miénket”

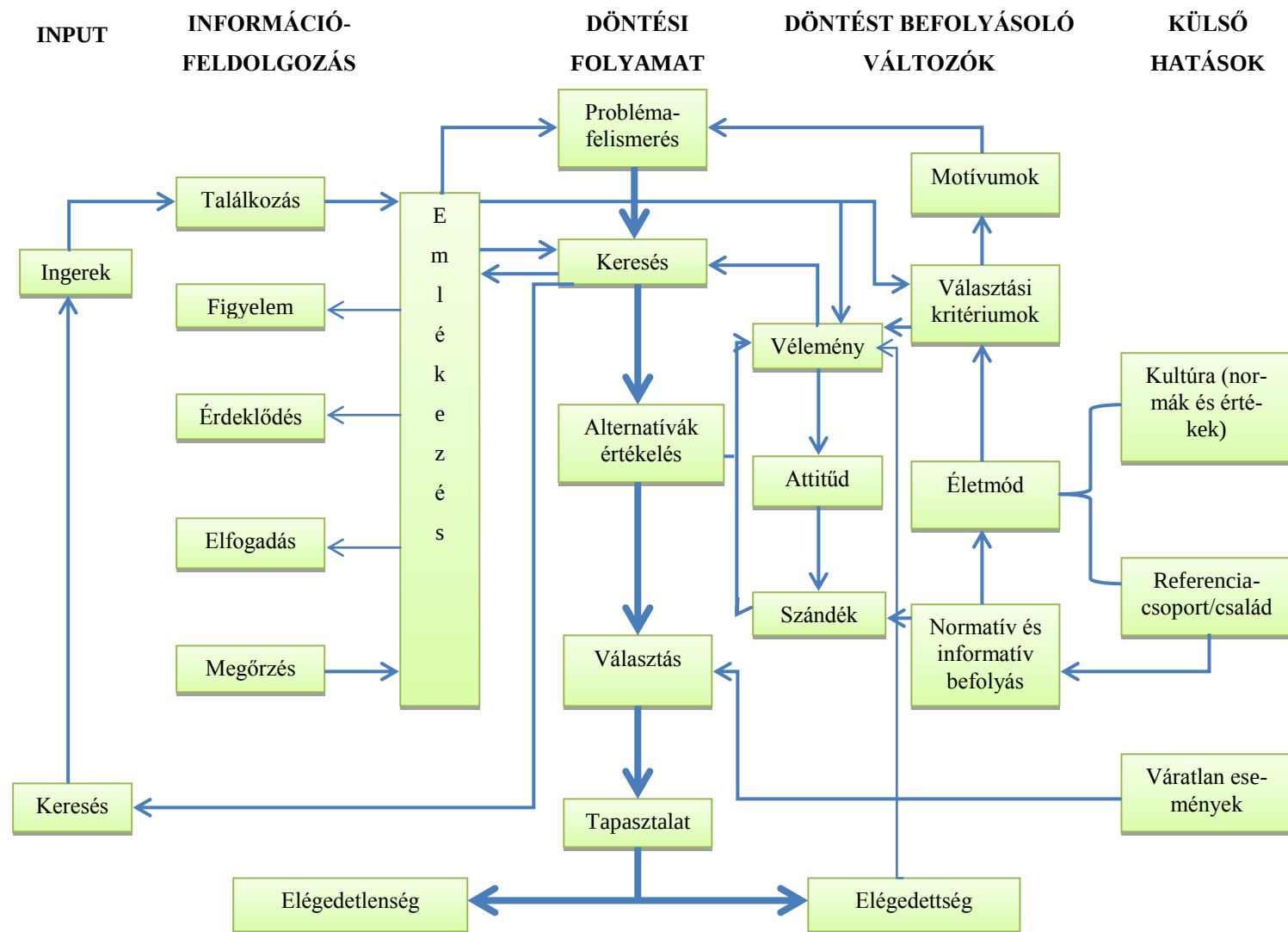
Alkoholelles plakát 1919-ből

Forrás: <http://www.alkohol.abbcenter.com/?cim=1&id=75351>

1920-ban az USA-ban elfogadtak egy törvényt (Volstead Act), ami az alkohol teljes betiltásáról szólt, nem lehetett eladni, gyártani, exportálni és importálni sem. 1933-ig tudták fenntartani ezt az állapotot. *Arra azonban nem gondoltak, hogy ennek következményei lesznek, az akkori bűnbandák, bűnszövetkezetek kihagyhatatlan lehetőséget éreztek az illegális alkoholkereskedelem iránt. Ennél az időszaknál említenénk meg a híres gengszter Al Capone nevét, aki a szeszcsempészet, szerencsejáték, prostitúció területén tevékenykedett. Csillaga 1931-ben áldozott le, amikor adócsalás vádjával bíróság elé került. 11 év börtönbüntetésre*

ítették. (http://www.rubicon.hu/magyar/oldalak/1947_január_25_al_capone_halala/)

5. MELLÉKLET: A FOGYASZTÓI MAGATARTÁS MAGYARÁZÓ MODELLJE

6. ábra: A fogyasztói magatartás magyarázó modellje (Engel-Blackwell)

Forrás: Bauer-Berács (1998) p. 106. alapján saját szerkesztés

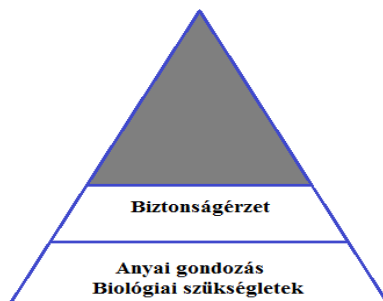
6. MELLÉKLET: CSECSEMŐKOR

I. „Elsődleges funkció a gondozás, amely kezdetben kizárólag biológiai irányultságú, és az életben maradáshoz szolgálja, ám e nélkül a további funkciók nem értelmezhetők.” (Kozma, 1999, p. 42.)

Valószínűleg Nagy József is egyetértene az első funkcióval, hiszen véleménye szerint „születésünkkor olyan kevés készséggel, ösztönnel rendelkezünk, hogy gondoskodás, illetve nevelés nélkül nem lennénk életképesek. Az önmagát ellátni képes felnőtté válás majd két évtizedig tart.” (Nagy, 2000, p. 257.)

II. „Második ilyen funkció a biztonságérzet megteremtése. Ez a funkció a személyiség érzelmi alapjainak megteremtése miatt fontos a személyiség fejlődésének szempontjából.” (Kozma, 1999, p. 42.)

„Az anyai kapcsolat a csecsemőkori fejlődés különböző szakaszaiban más ingerformákat jelent, mint szükséglet kielégítést. Az újszülöttnak egyszerűen kontaktusra van szüksége, gyakori karra vevésre, hozzásimulásra meleg emberi bőrhöz, ringatásra, gügyögésre. Ha ez megfelelő mennyiségben megvan, akkor a csecsemő fejlődése zavartalan. Ha ez nincs meg, akkor a csecsemő nyugtalan, szorong, étvágytalan.” (Buda, 1986, p. 35.)

A csecsemőkori szocializáció fontosabb elemei

Forrás: (Kozma, 1999, p. 42.);(Nagy, 2000, p. 257.);(Buda, 1986, p. 35.); (Bánkay, 2001, p. 49.); (A Család Pápai Tanácsa, 2012, p. 101.) alapján saját szerkesztés
Akár Maslow piramisánál, itt is a két első elem a fiziológiai igények és a biztonságérzet iránti vágy jelenik meg. A szürkén jelölt részek csecsemőkorban még nem alakulnak ki.

Álláspontunk a gyerekek, még ha mi nem is figyelünk fel rá, pontosan érznek mindenféle negatív és pozitív érzelmi hullámot, melyek az őt körülvevő személyekből, közvetlen környezetéből árad. Ez amolyan ösztönös emberi tulajdonságunk lehet. Tehát a gyermekek biztonság érzete attól (is) függ, hogy a szülőknek milyen az egymáshoz való viszonya.

7. MELLÉKLET: KISGYERMEKKOR (1-6 ÉVIG)

A kisgyermekkor vizsgálata a mi szempontunkból akkor válik érdekessé és érdekéssé, amikor már a gyermek interakcióba lép családjával. Ennek alapfeltétele a kommunikáció első lépéseinek kialakulása. „A nyelvi szocializáció lényeges feltétele az anyai és apai beleélő képesség (empátia), amikor a szülők beleélik magukat gyermekük világába, együtt éreznek, együtt örülnek és szomorkodnak vele.” (Sugárné, 2001, p. 29.)

„George Herbert Mead 1973-ban megírt könyve, melyben azt olvashatjuk, hogy a személyiség létrejöttének útja a korai gyermekkorban meginduló játékkal (először az egyedül való játék, majd a szerepjáték, végül pedig a szabályozó játék társas interakcióival) jön létre. Szerinte ehhez, a társadalmi környezet által felépített én létrejöttéhez nélkülözhetetlen a nyelv, a közös jelentések alkotta rendszer, tehát az emberi kommunikáció, mely által a közösség visszatükrözi ránk, azaz felépíti az „én”-t, s erre reagálva jön létre a személyiségünk.” (Mead, 1973, p. 41.)

„Teleki véleménye szerint a társas fejlődés szempontjából fontos, hogy az egyén már kiskorától tartós és bensőséges kapcsolatot alakítson, ki alakítson ki a környezetével. Az ember, társas fejlődése érdekében. Ez a szocializáció döntő tényezője.” (Teleki, 1983, p. 17.)

„Két-három éves korban kialakul a gyermek nemi identitástudata, s addigra elsajátítják már azokat a különbségeket is, amelyeket környezetük tulajdonít a két nem tagjainak.

„A szülők, nevelők és más felnőttek arra ösztönzik a fiúkat, hogy ne sírdogáljanak, legyenek bátrak és erősek, a lányoktól viszont inkább gyengédséget és tisztaságot várnak el, azt, hogy öltözködjék legyen rendezettek, segítsenek többet a háztartásban.” (Cseh-Szombathy, 1979, p. 41.)

Kozma harmadik család szocializációs megállapítása már a gyermekkorhoz kapcsolható álláspontunk szerint, hiszen a már említett kölcsönhatás megfigyelhető a gyermek és környezete között.

III. „A család jelenti a gyermek számára az első interakciós teret, vagyis a családban tanulja meg a gyermek, hogy miképp viszonyuljon más emberekhez, hogyan létesítsen kapcsolatot velük. A család tagjai jelentik a gyermek számára az elsőszámú modelleket.” (Kozma, 1999, p. 42.)

A következő táblázat az eddigi gyermekkori szocializációs elemeket tartalmazza leegyszerűsítve, magvasan.

A kisgyermekkor szocializáció alapvető elemei

Mead [1973]	Nyelv, kommunikáció
Sugárné [2001]	Szülők empátiája
Teleki [1983]	Bensőséges kapcsolat kialakítása
Cseh-Szombathy [1979]	A nemi identitás kialakulásának elősegítése
Kozma [1999]	A közösségben való elvárt viselkedésmód meghatározása

Forrás: (Mead, 1973, p. 41.);(Sugárné, 2001, p. 29.);(Teleki, 1983, p. 17.);(Cseh-Szombathy, 1979 p. 41.);(Kozma, 1999, p. 42.) alapján saját szerkesztés

Láthatjuk, hogy a gyermekkor alapvető szocializációs eleme a beszéd kialakulása, ez a kommunikáció feltétele. Hivatkozva a csecsemőkorra, ott az alapvető igény a biológiai szükséglet volt, itt is beszélhetünk ilyen jellegű elemről, hiszen kommunikáció nélkül alapjába véve nem léphetünk a következő lépcsőfokra. A szülők empátiája, és a bensőséges kapcsolat kialakítása nagyjából ugyanazt rejt magában, hiszen a gyermekkel való foglalkozás, érzelmi szálak kiépítése alapvető szükséglet.

A nemi identitás kialakításának elősegítése saját tapasztalatunk szerint a színek megválasztásával, illetve az öltözködéssel kezdődik, majd így tovább. A legutolsó táblázati elem, talán a legfontosabb, hiszen a viselkedésünk, másokkal szembeni megnyilvánulásunk adja az egyénről a legfontosabb képet.

Mindezeket összefoglalva elmondhatjuk, hogy az összes, gyermekkor szocializációs elem rámutat egy mindenki számára fontos jelentéssel bíró kifejezésre. A valahova tartozás igényére.

A kisgyermekkor szocializáció piramis-rendszere

Forrás: (Mead, 1973, p. 41.);(Sugárné, 2001, p. 29.);(Teleki, 1983, p. 17.);(Cseh-Szombathy, 1979 p. 41.);(Kozma, 1999, p. 42.) alapján saját szerkesztés

8. MELLÉKLET: FÓKUSZCSOPORTOS INTERJÚVÁZLAT

Bevezetés:

- *Moderátor: Köszöntjük résztvevőinket. Mindenki bemutatkozik pár mondatban, majd a moderátorok megköszönik, hogy segítséget nyújtanak számukra egy mélyinterjú formájában.*
- *a moderátorok engedélyt kérnek a hangfelvételre*
- *Téma felvázolása: Alkoholfogyasztási szokások, fiatalkori személyiségfejlődés*
- *A moderátorok tájékoztatják a résztvevőket, hogy nem létezik jelen helyzetben jó illetve rossz válasz.*
- *Bármilyen ötlet, gondolatmenet számunkra fontos a dolgozat szempontjából, célunk a vélemények megismerése.*

Cél₁ A fiatalok alkoholfogyasztási szokásai:

- *Mi jut eszetekbe először az alkoholfogyasztás szó hallatán? Él-e bennetek ehhez kapcsolódóan valamilyen maradandó pozitív esetleg negatív történet? Szerinted ki tekinthető alkoholistának?*
- *Mit értesz mértékletes illetve mértéktelen alkoholfogyasztáson? A mértéktelen fogyasztásnak milyen társadalmi problémái lehetnek?*
- *Hány évesen, milyen körülmények között és miért fogyasztottatok először alkoholt?*
- *A családban látott alkoholfogyasztás kihatással volt-e arra, hogy megkóstolt az alkohol?*
- *Milyen tényezők befolyásolják azt, hogy hol fogyasztotok alkoholt? Milyen alkoholfajtát szoktatok fogyasztani, mennyit, milyen gyakorisággal?*
- *Otthon szokott lenni alkohol a hűtőben/szekrényben, ezekhez szabadon hozzányúlhatsz?*
- *Otthon a családban ki fogyaszt alkoholt és mikor, milyen, mennyit?*
- *A szülők mennyiben tiltják/tiltották az alkoholfogyasztásod, illetve mennyiben megengedőek? Titokban tartod az esetleges fogyasztásod?*
- *A tág értelemben vett családotokban/környezetekben (rokonok, barátok) van-e olyan személy, akinek problémái akadtak az alkohollal? Ha igen, milyen következményekkel járt ez a családi életben? A környezetekben tapasztaltak (alkoholizmus) mennyiben változtatták meg az életszemléletedet?*
- *Véleményetek szerint, mennyiben igaz az-az állítás, hogy: az alkoholista család (szülők) alkoholista gyermekeket nevel fel?*

- *Az alkoholfogyasztással kapcsolatban milyen körülmények szoktak titeket befolyásolni/"KÉNYSZERÍTENI"? (barátok, buli, kollégiumi szertartások, vizsgadrukk, munkahelyi problémák, párkapcsolati problémák...).*
- *Előfordult már veled, hogy átlépted a mértékletes alkoholfogyasztás határát? Milyen okból?*
- *Milyen magatartásbeli változásokat figyeltetek meg magatokon/szüleiteken/barátaikon túlzott mértékű alkoholfogyasztást követően? Kívülálló elmondásai rólatok? (gátlások felold., izgatott/agresszív, zagyva beszéd, kontrollálatlan mozdulatok...)*
- *Milyen hatások vezethetnek oda véleményetek szerint, hogy valaki alkoholfüggővé váljon?*
- *Mit gondoltok, ha hosszútávon keresztül rendszeresen innátok, milyen következményeket vennétek észre magatokon? Melyik szervezetet viselné meg legjobban?*
- *Szórakozási (italfogyasztási) igényeiteket milyen anyagi forrásokból szoktatok fedezni?*
- *Meglátásokat szerint a média milyen mintát közvetít a fiatalság számára, ha az alkoholfogyasztásról, szórakozásról beszélünk. (Gondolunk itt a reklámokra, filmekre, Reality show-kra...)*
- *Milyen márkájú/minőségű italokat szoktatok fogyasztani/vásárolni? Ha van vagy lesz van saját jövedelmeitek, úgy érzitek, hogy megengedhetitek magatoknak a minőségibb italok vásárlását?*

Cél₂: A családi szocializáció jelentősége:

- *Mit jelent számotokra a család? Milyen érzések kavarnak bennetek a szó hallatán?*
- *Véleményetek szerint milyen feladatai vannak a szülőknek gyermeknevelés során? Avagy mitől apa az apa és mitől anya az anya?*
- *A családotokban ki az, akire hasonlítani szeretnél, akire felnézel leginkább? Miért?*
- *Családanyaként/családapaként a szüleitek gyermeknevelési módszereit kívánjátok majd továbbvinni? Esetleg mi az, amin biztos változtatnátok?*
- *Véleményetek szerint milyen történések, hatások miatt hullhat szét egy család?*
- *Családtagjaid közül kivel van a legtöbb konfliktusod?*

➤ *Szüleid között vannak mindennapos veszekedések? Mik ezek okai?*

9. MELLÉKLET: A FÓKUSZCSOPORTOS INTERJÚRA ADOTT VÁLASZOK

Az interjúalanyok bemutatása:

Fiúk:

Dávid: 22 éves, hallgató, nem váltak el, egyedül álló, barátnő nem befolyásolta

Rajmund: 19 éves, hallgató, elváltak, egyedülálló, érettségi, barátnő nem befolyásolta

László: 23 év, hallgató nem váltak el, kapcsol, technikai végzettség, barátnő nem befolyásolta

Sándor: 22 év, hallgató, nem váltak el, egyedülálló, OKJ-s felsőfokú, barátnő nem befolyásolta

Zoltán: 28 éves, dolgozó (szoftverfejlesztő), nem váltak el, egyedülálló, OKJ-s felsőfokú, előfordult, hogy barátnő miatt nem ivott

István: 27 éves, dolgozó (irodai adminisztratív munka), nem váltak el, egyedülálló, OKJ-s felsőfokú, előfordult, hogy barátnő miatt nem ivott

Attila: 23 éves vagyok, diplomázott, szüleim elváltak, nevelőapám van, és jelenleg kapcsolatban élek.

Ádám: 25 éves, főiskolás vagyok, végzős, gyakorlatomat töltöm jelenleg, egyedülálló

Csaba: 24 éves vagyok, most végeztem a tanulmányaimat, most kezdek majd munkába állni

Viktor: 24 éves, hallgató, egyedül nevelték, egyedülálló, OKJ-s felsőfokú, előfordult, hogy barátnője miatt nem ivott

Lányok:

Viki: 24 éves, dolgozó (eladó), nem váltak el, egyedülálló, érettségi, nem befolyásolta italozási szokását,

Mónika: 23 éves, hallgató, nem váltak el, egyedülálló, barát miatt nem fordult elő ilyen, érettségi

Melitta: 23 éves, dolgozó (operátor), elváltak szülei, mamája nevelte, érettségi, kapcsolatban, kapcsolatból kifolyólag nem volt, olyan, hogy a barátja befolyásolta volna vagy miatta ivott volna, autó vezetés kapcsán szokták megbeszélni, hogy ki iszik

Melinda: 22 éves, érettségizett, szülei nem váltak el, kapcsolatban él, előfordult már h barátja miatt kevesebbet ivott.

Bogi: 24 éves, eladó, szüleim elváltak. Egy marketing és reklámügynökségénél dolgozom. Volt már rá példa hogy aktuális barátom miatt nem ittam.

Sára: 22 éves vagyok. Diplomás, szüleim elváltak, majd külön-külön újrահázasodtak. Előfordult már, hogy a barátja miatt nem ivott.

Gina: 23 éves, érettségizett, hallgató, nem váltak el a szülei, anyja meghalt, kapcsolatban vagyok, előfordult h a barátom miatt nem ittam.

Eszti: 21 éves, hallgató, nem váltak el, érettségi, kapcsolatban, volt, hogy türtőztette magát, mikor a barátja vele volt

Krisztina: 26 éves, főiskolás végzős vagyok, mellette dolgozom, szüleim elváltak, Budapesten élek.

Viktória: 23 éves, hallgató, nem váltak el, OKJ-s felsőfokú, egyedülálló, nem történt ilyen, hogy a barátom miatt nem ittam, volt, hogy Ő is jelen volt a társaságba

Elvált szülők gyermeke:

Rajmund, Attila, Viktor, Melitta, Bogi, Sára

Cél 1 A fiatalok alkoholfogyasztási szokásai:

- Mi jut eszetekbe először az alkoholfogyasztás szó hallatán? Él-e bennetek ehhez kapcsolódóan valamilyen maradandó pozitív esetleg negatív történet? Szerinted ki tekinthető alkoholistának?

E:

Dávid: alkoholizmus, nagy buli, csak pozitív élmény, jól érezte magát, táncolt az tekinthető alkoholistának, aki mindennap iszik és sokat

Rajmund: pozitív jól berúgtam, hogy jól éreztem magam, negatív, jól széthánytam mindent, iszunk haverokkal, komával (alkoholizmus szóra), az tekinthető alkoholistának nem kell ahhoz mindennap inni és sokat

László: inni jó, a mértéket meg kell tartani, mert következő nap rossz lesz, az tekinthető alkoholistának, bármilyen rendszerességgel iszik, heti rendszeresség vagy 1 alkalom, az is alkoholizmusnak tekinthető

Sándor: alkoholizmusnál az emberi kapcsolataink is változásokon mennek keresztül, mértékkel, de egyébként jó dolognak tartom, negatív, a hányás, nem bírja a szervezet és megindul a tisztulási folyamat, az tekinthető alkoholistának, nem kell, hogy mindennap ilyon nagy mennyiséget, nem tudja már, hogy hol a határ, csak úgy tud alkoholt fogyasztani, hogy határok nélkül

Zoli: emberi roncs, mint végeredmény, egy életet tönkretevő folyamat, nincs élmény, alkoholista az, aki a megkeresett pénzét egy az egyben arra költi

István: emberi roncs, tönkreteszi az egész életet, alkoholista az, aki a szabadidejét a

kocsmában tölti illetve a munka után az az első, hogy oda megy és megiszik 3-4 sört, az a hobbija, ott van otthon

Attila: Bűdös, mocskos alkoholistára, akkor gondol az ember, amikor a fűvön fetreng, sok alkoholt iszik. Pozitív: amikor a fősulin az egyik gyerek leesett az első emeletről, nagyon röhögtem rajta. negatívról nem beszélnek. alkoholista: nagyon-nagyon sokat iszik, napi szinten 1-2 feles benne van a gyomorba és nem tudja magát tartóztatni, már remegés szinten kívánja az alkoholt

Ádám: csalódottság, depresszió, bánat jut eszembe. negatív példát nem tudok említeni.

Csaba: A kocsmák, amik éjjel nappal tele, kortól, nemtől függetlenül.

Viktor: olyan személy képe jelenik meg, aki rendezetlen, ápolatlan az utcán tengődik-lengődik, a kocsmába költi a pénzét, mindenfajta rossz márkájú alkoholra, pozitívum a barátokkal töltött kellemes idő, negatívum a hányinger, rosszullét, másnaposság tünetei; alkoholista az a személy, akinek az élete során már csak az alkohol tud nyújtani megnyugvást, örömet, anélkül lehangoltak, nem érzik teljesnek az életüket, boldogtalanok

L:

Viki: betegség, függőség, negatív az, hogy amikor mentem haza a melóból a részek a szórakozóhelyről ordítottak, rongáltak, eldobálták az üvegeket, alkoholista az, aki rengeteget iszik, túlzásba viszi, nem tudja betartani a mértéket

Mónika: napjainkban egyre gyakoribb a fiatalok körében, egyáltalán nem jó, negatív történet, volt párom agresszívvá vált másokkal szemben, nem lehetett hozzászólni, alkoholista az, aki mindennap iszik, és nem tudja megállni, hogy ne tegye le a poharat

Melitta: egy olyan ember, aki szinte csövesként járkal az utcán és állandóan alkoholszagtól bűzlik, nincs soha semmije, italos üvegek, üveg visszaváltók negatív példa, ha, jövök haza a munkából sok ilyen emberrel futok össze az utcán, egyre fiatalabbakkal, mindig részek és sűrűn látom őket és ezekből lesznek később alkoholisták az tekinthető alkoholistának, aki hosszabb távon rendszeresen fogyaszt alkoholt napszaktól, évszaktól mindentől függetlenül

Melinda: Ha valaki nagyon sokat iszik, nem tud mértéket tartani, folyamatosan.

Negatív: egyre több részeg hajléktalant látok. Alkoholistának tekinthető, aki nem tudja, hogy hol vannak a határai, és többet iszik, mint amennyiből jól tudja magát érezni.

Bogi: Rengeteget iszik, napi szinten többször. Véleményem szerint alkoholista az, aki napi szinten hozzányúl az alkoholhoz, még akkor is, ha nem rugik be..

Sára: Csúnya, bűdös ember, szánalmasnak tűnnek kívülről, negatív emberek. Negatív élményekről nem kívánok beszélni.

Gina: negatív dolgok, részegség, lezüllöttség, utcán, bevásárlóközpont. való kéregetés. Alkoholista, aki nem tudja elképzelni az életét alkohol nélkül, napi rendszerességgel iszik és nem önmaga.

Eszti: rossz érzések támadnak bennem, nagypapán alkoholizmusa jut eszembe, negatív történet is hozzá kapcsolódik, elég agresszívvá válik olyankor és ez mély nyomot hagyott bennem, alkoholista az, aki mindennap iszik, nagyobb mennyiségű alkoholt, és ki se bírja, hogy egy nap ne igyon

Krisztina: Lecsúszott, meggyötört ember jut eszembe szó hallatán. Párszor már kirúgtam a hámból, de ez össze sem hasonlítható azzal, amit látok tapasztalok a fiatalok körében, egyszer majdnem alkoholmérgezést kaptam, ez a negatív tapasztalatom.

Viktória: függőség, betegség, egy olyan ember, aki orvosi segítségre szorul, nonstop részeg pozitívum, amikor a barátaimmal jól éreztük magunkat, mert mindenki feloldódott és így könnyebb volt, negatívum, hogy barátnőm apukája beivott és megütötte a barátnőm én meg nekimentem, megvédtem, alkoholista az, aki mindennap iszik, rendszeresen nagy mennyiséget, nem tudja megállni, hogy ne igyon

➤ Mit értesz mértékletes illetve mértéktelen alkoholfogyasztáson? A mértéktelen fogyasztásnak milyen társadalmi problémái lehetnek?

E:

Dávid: mértékletes, hogy megiszok 10 sört és utána elmegyek aludni, mértéktelen, 10 sört, 4 pálinkát, 1 üveg bort, ez olyan hatással van a társaságra, hogy eltörik egy asztal, álmennyezet, utána elmegyek aludni

Rajmund: mértékletes, hogy havonta 1 sör, mértéktelen kivizelünk az erkélyen, dobáljuk ki a széket az ablakon, eltörjük a szekrényt az már durva, társadalmi problémái: jól megverjük a másikat, kocsiba nem ülünk ilyenkor, mert elbaszunk egy bokrot, vagy leesik a sasnak az alja

László: mértékletes, mindenkinek saját magához viszonyítva kell megtartani a mértéket, kinek 1 sör, kinek 2-10 hogyan tolerálja a szervezete, mértéktelen ugyan ehhez viszonyítva, amikor túllépi azt a határt, társadalmi: viselkedésformában való negatív változások

Sándor: saját magához viszonyítva kell megtartani a mértéket, egyén függő, mértéktelen esetében ugyan ez, társadalmi, emberi kapcsolatok megromlanak, elveszti az ember a méltóságát, hitelét

Zoli: mértékes, leülök este és iszok 1 pohár bort, elmegyünk iszunk 1-2 üveg sört;

mértéktelen. addig iszik amíg elveszti a tudatát, társadalmi probléma, bűnözés, balesetek, testi sértés, bántalmazások

István: mértékletes, picikét iszik, teljes tudatában van cselekvéseinek, 1 söről-5 sorig, de embere válogatja, ha valaki kicsit spicces, ha érzi, hogy el kezd ütni, de még tudja kontrollálni cselekedeteit; mértéktelen, teljes öntudatlan állapot, társadalmilag, baleset, bűnözés, erőszak, rongálás, randalírozás

Attila: mértékletes: az ember tudja magát koordinálni, mértéktelen: sokat iszik az ember. Társadalmi hatás: családon belüli erőszak, vandalizmus

Ádám: mértéktelen: rendszeresen, naponta többször iszik az ember. Mennyiségre megy az illető. Mértékletes: hatás: munkahelyi problémák, társadalom nem jó irányba mozdul el, ha magas a társadalomban az alkoholfogyasztók száma, akkor a társadalmi fejlődés akár meg is rekedhet.

Csaba: mértékletes: mindenkinek más. Mértéktelen: hányásig ivás. Hatás: kinézettség, lenézés

Viktor: mértékletes, az ember tudatában van, hogy hol, kivel és mit csinál, mértéktelen, ennek a hiánya, önkontrollvesztés, olyan cselekedetek, amiket másnap tisztafejjel megbán társadalmi probléma, kivetettség, elutasítás a társadalomtól, deviánsviselkedés egy környűrűt formáz; alkohol-drog (ha nincs jövedelem)- lopás, komolyabb bűncselekményekbe megy át

L:

Viki: mértékletes, hétféi ebéd után 1 pohár bor, ünnepekkor, bulikor, szórakozáskor 1 üveg pezsgő, 1-2 pohár bor, mértéktelen, 4-5 üveg pezsgő+whiskey társadalmilag, rongálás, bűnözés, ittas vezetés

Mónika: tudod, hogy hol a határ, egy ideig iszol és jól érzed magad, mértéktelen, nem tud magáról, nem emlékszik mi történt, olyan dolgokat csinál, amiről nem tud verekszik, randalírozik, betöri a kocs ablakát, társadalmi probléma, ha a fiatalok ezt a tendenciát fogják folytatni, nem fognak jó példát mutatni az új generációnak, balesetek megszorodnak, ittas vezetés

Melitta: mértékletesnek a sajátomat gondolom, alkalmakkor, ünnepekkor, céges bulikkor, szülinap, szilveszter, mértéktelen, hétféente, aki mindennap iszik rengeteg mennyiséget 1 üveg bor, 5-6 sör, balesetek, erőszak

Melinda: Mértékletes: Az ember tudja saját magát (magaviseletét jól tudja tartani, nem köt bele másokba, normálisan tud járni.

Mértéktelen: Ha az ember nem tudja magáról, hogy mi van vele és akkor

kötözködik, nekimegy mindenkinek és másnap nem emlékszik rá. Társadalmi gondok: kapcsolatait lerontja, eltávolodik az emberektől, halálos balesetek okozása.

Bogi: mértéktelen: Napi 1-2 dl vörösbor, mértéktelen, a sárga földig issza magát, nem tud magáról. Társadalmi h.: Sok hajléktalan, agresszió, baleset, bűnözés, családi erőszak.

Sára: Mértékletes: 1-2 dl vörösbor. Mértéktelen: amikor jócskán meghaladja ezt a mértéket. Társadalmi gondok: Családon belüli erőszak, munkanélküliség

Gina: Mértékletes: alkalmanként és kis mennyiséget, ünnepekkor. Mértéktelen: ha az alkohol hatása alatt van teljesen az irányítja az életét, elveszti önmagát, minden nap csak iszik. Családi életre van kihatással, erőszak, betörés.

Esztí: mértékletes az egészséges határokon belül marad a fogyasztás, mértéktelen, amikor nem tudja a határokat betartani és túlíssza magát, társadalmi probléma, a pénztelenség, szociális kapcsolatok megromlanak, egészségügyi problémák, ittas vezetésből balesete

Krisztina: Mértékletes: tudja hol a határ, még az eszénél van. Mértéktelen: ennek az ellenkezője.

Viktória: mértékletesnek a saját fogyasztásom mondanám, amikor még eszemnél vagyok, mértéktelen, kontrollvesztéssel, emlékezetkieséssel jár, nem tudja hogy hol vannak a határai, de szerintem ez egyénfüggő, lehet 2 sör vagy 6 sör, társadalmi problémák, kapcsolatok megromlanak, sokkal több baleset és testi sértés következhet be

- Hány évesen, milyen körülmények között és miért fogyasztottatok először alkoholt?

E:

Dávid: 8 évesen, lakodalomban, izgatott, hogy beledughattam az ujjamat

Rajmund: 15 évesen, haverokkal, versenyeztünk, hogy ki bír többet inni, én nyertem, 4 litert ittam és kihánytam

László: 15 évesen, mert csak

Sándor: 15 évesen, randalírozás előtt, szülinap, házibuli, ünneplés miatt, szórakozásnak, a társaság miatt

Zoli: 16 évesen, szülinapkor, koccintottunk a másik egészségére

István: 10 évesen családi ünneplés

Attila: 14 évesen, szerelmi bánat, fesztiválon

Ádám: 13 évesen, sört, a szüleim kóstoltatták meg velem. szerettem az ízét.

Csaba: 14 évesen, baráti invitálás hatására egy italboltban.

Viktor: 14 évesen, banketten, hogy megünnepeljük a 8. év végét

L:

Viki: 17 évesen, szórakozásképp, otthon ünneplés miatt

Mónika: 17, buliban, hozzátartozik a bulihoz

Melitta: 13 évesen a banketten, buli volt, csak egy kicsit csak egy kicsit ezt kóstold meg, vége a sulinak

Melinda: 15 évesen, baráti társasággal, mindenki kipróbálta. miért ne alapon.

Bogi: 17 évesen, családi ünnepély alkalmával.

Sára: 14 évesen, szerelmi bánat, kocsmában.

Gina: 14 évesen, buli, kíváncsiság.

Eszti: 17 évesen, születésnap alkalmából, a közösség miatt, mindenki ivott és úgy együtt jó volt

Krisztina: 15 évesen, szilveszterkor, pár pohár pezsgőt ittam.

Viktória: 12 évesen osztálykirándulás alkalmával, azért mert mindenki ivott, és nem akartam kimaradni belőle, csoportnyomás

- A családban látott alkoholfogyasztás kihatással volt-e arra, hogy megkóstold az alkohol?

F:

Dávid: nem

Rajmund: nem

László: nem

Sándor: nem

Zoli: nem

István: nem

Attila: igen

Ádám: nem

Csaba: nem volt egyáltalán

Viktor: nem volt hatása

L:

Viki: nem

Mónika: nem

Melitta: nem volt kihatással

Melinda: nem volt

Bogi: nem

Sára: nem

Gina: nem volt.

Esztí: nem volt

Krisztina: kíváncsi voltam inkább, de elítélem, mert édesapám alkoholista.

Viktória: nem volt

- Milyen tényezők befolyásolják azt, hogy hol fogyasztotok alkoholt? Milyen alkoholfajtát szoktatok fogyasztani, mennyit, milyen gyakorisággal?

F:

Dávid: jó társaság, jó bulik, hetente pálinka, bor, 1 tálca sör

Rajmund: társaság, évszak, edzés függő, bor, sör, whisky, 2 hetente, de edzés függő, 3 liter whisky azt még bírom, de 4l-nél már mérges leszek

László: társasági összeröffenés, változó, pálinkát preferálok, bor, sör, van, hogy naponta, hetente, kéthetente, de mértékkel!

Sándor: évszakfüggő, nyáron sör/bor, társaság, étterem, vendéglátó helyek, otthon, strandon-sörözés, 4-5 sör, bor max 1 liter

Zoli: ár, társaság; hétközben 1-2 sör, hétvégén töményet hangulatig pár feles

István: ár, otthon alapozik az ember az olcsóbb; hétköznap sör 1-2 alkalommal 1-2 üveg altató jelleggel, hétvégén tömény, whisky-cola, jin tonik, hígítva

Attila: társaság, sör, bor, pálinka, vodka, whiskey, koktél. ha belekerülök a társaságba, akkor napi szinten egyszer-kétszer alkoholizálunk.

Ádám: társaság függő, hétvégente fogyasztok de nem minden hétvégén. haverok, buli, szórakozás alkalmával. fehér, vörös vagy rosé bort szoktam fogyasztani. esetleg whiskey-t.

Csaba: Pénztárcám mérete, baráti kör hova szeretne menni. A sört, a bort a pálinkát.

Viktor: baráti társaság együttes véleménye határozza meg, hogy hol fogyasztok, oda megyek, ahol ők is vannak, illetve az ár, nyáron sört hetente hétvégén, amúgy 3-4 hetente szoktunk összeülni a barátokkal 4-5 sört, töményből 3-4 felest

L:

Viki: szórakozás, ünneplés, étterembe menés, bort szoktam, néha 1-2 pohárral 3 havonta egyszer, ünnepléskor

Mónika: buli előtt összeülünk valakinél, égetett szesz pálinka mértékkel 2*4 cent, havonta 2 szer, pezsgő, bor

Melitta: munka után, nyáron a strandon, kocsma, szórakozóhely árban figyelem, hogy hol

vannak az olcsóbb helyek egy kis boltban megveszem és elviszem valahová; nyáron ízesített sör, 1 doboz, heti 1-2-szer, töménybe a krémlikőrök 1 koccintásnyit szülinap, névnap

Melinda: társaság ahol iszik, töményt hogy minél hamarabb lemenjen, ne kelljen, órákig szürcsölnöm megpróbálok időközöket hagyni ritkán, havonta egyszer kétszer 2-3 alkalommal.

Bogi: Társaság,hely,vodka keverten, pálinka csak ami üt. Ritkán iszom,bulik alkalmával,családi események alkalmával 2-3 pohár alkohol.

Sára: Társaságfüggő, vodka koktélok, feles, unicum, pezsgő, bor, pálinka

Gina:a társaság,az alkalom,bor,pálinka,pezsgő alkalmanként borból 2/3-as boroskóla,1-2 pohár pezsgő

Eszti: barátok hova mennek, ahol jó a hangulat, szórakozóhely, ahol szintén jó a hangulat, likőröket, nagyon ritkán 1-2 feles

Krisztina: társaság, Jagert, tequila,2 havonta egyszer szoktunk menni.

Viktória: a barátok, hogy ők hol isznak, illetve az ár, sört, bort, töményt is szoktam, 3-4 havonta alkalmanként, 1 sör, 2 pohár bor, 3-4 feles,

- Otthon szokott lenni alkohol a hűtőben/szekrényben, ezekhez szabadon hozzányúlhatsz?

E:

Dávid: van, igen hozzá, de a pálinkából kérem kell

Rajmund: az iszik belőle, aki akar, hozzá nyúlhatok, ha akarok elvihetek belőle

László: van, akkor és annyit nyúlok hozzá, amennyiszer akarok, bor-pálinka töménytelen mennyiségben

Sándor: van, a pálinka kérős, azért a tisztelet belengi, sör nincs belőle baj, ha 1-2-öt magamévá teszek

Zoli: igen szokott és hozzá nyúlhatok

István: igen, szabadon

Attila: igen, szabadon

Ádám: nem szokott lenni otthon alkohol,nyáron általában szokott lenni sör.

Csaba: Hozzányúlhatok, de nem jellemző.

Viktor: nagyon ritkán tartunk a hűtőben, ha van is, akkor hozzányúlhatok

L:

Viki: igen van és szabadon hozzányúlhatok

Mónika: polcon van, szabadon hozzányúlhatok, de nem szoktam megbontani semmit

Melitta: igen van bekészítve , de hű, hogy megkívánom és sört azt nem szokott lenni

Melinda: van otthon, szabadon hozzájutok, de nem szoktam hozzányúlni.

Bogi: persze, egyértelmű

Sára: Van egy hűtő, ami tele van csak piával és mindenki szabadon hozzáférhet.

Gina: igen, van, de vendégek számára fenntartva, hozzáférék, de nem igazán szoktam hozzányúlni

Esztí: igen van, szerintem azt se bánnák, ha hozzányúlnák, mert felnőtt vagyok

Krisztina: Nem szoktunk otthon tartani.

Viktória: igen szokott spejzban is és szabadon hozzányúlhatok, de nem szoktam

➤ Otthon a családban ki fogyaszt alkoholt és mikor, milyen, mennyit?

E:

Dávid: édesapám, ha buli van, bort , hubertuszt, sört, nem tudom mennyit iszik

Rajmund: nálunk nem iszik senki

László: nálunk mindneki iszik otthon, esetleg attól függ, hogy milyen idő van, nyáron sör, pálinka hűtőben, naponta több feles is elfogy fejenként

Sándor: édesapám, napi rendszerességgel szokott pálinkázni, sörözni, mértékkel, munka után

Zoli: apa, hétköznapi 1-2 sör, anya csak családi összejöveteleken pezsgőt

István: édesapám bort, néha pálinkát, 1 fröccs ebéd, vacsi után, édesanyám csak családi összejöveteleken

Attila: mama, ritkán. Hugom elkezdte kipróbálni az alkoholizmus művészetét.

Ádám: apukám, munka után 1-2 üveg sört, alkalmanként családi összejövetelkor szoktunk többet fogyasztani egyszerre. pl: névnap, szülinap, disznótor.

Csaba: Mindenki, de nagyon mértékletesen. Ünnepekkor, vendéges fogadása esetén.

Viktor: nem jellemző a fogyasztás, csak akkor amikor ünneplés van, évforduló

L:

Viki: papa, mama ünnepekkor

Mónika: senki nem fogyaszt, csak családi összejöveteleken aput kivéve mindenki szokott 1 pohár pezsgőt, bort

Melitta: édesapám, rendszeresen, de nem sokat bort iszik 2-3 naponta

Melinda: öcsém szokott, ha bulizik. Apa/anya nagyon ritkán sütögetéskor sör, bor, pálinka. 1 sör, 1 feles.

Bogi: Unokatesóm napi szinten berúg a sörtől, keresztapám napi szinten iszik 1-1 sört.

Sára: Nevelőapám napi szinten iszik, változó hogy mit iszik. Mennyiségben azonban mindig sokat. (sört,bort,rövidet.) Anya: koktélt.

Gina: senki nem fogyaszt

Eszti: senki se

Krisztina: Édesapám,ő rendszeresen iszik sajnos,de már nem él velünk szerencsére.

Viktória: apa és anya is szokott, anya nagyon ritkán alkalmakkor, apa gyakrabban, főleg nyáron, de 3 havonta sört, bort, pezsgő

- A szülők mennyiben tiltják/tiltották az alkoholfogyasztásod, illetve mennyiben megengedőek? Titokban tartod az esetleges fogyasztásod?

E:

Dávid: nem örültek neki, elmehettem bulizni, nem tartottam titokban

Rajmund: nekem nem tiltották soha, ha berúgtam anyámat felhívtam, hogy jöjjön értem, engedte, nem rúgtam be én sokszor csak néha napján

László: nem tiltottak soha, mindig rám bízta, csak mondták, hogy vigyázzak

Sándor: teljes szabadság, magam ura voltam, nem igazán számoltam be

Zoli: nem tartottam titokban, de nem kötöttem az orrukra, ha rákérdeztek, hát akkor ittunk, nem titkoltam el

István: tiltva nem volt, de felhívták a figyelmemet a mértékletességre, tanácsokat adtak, óva intettek tőle, eleinte nem mondtam, csak ha rákérdeztek

Attila: 14-15 éves koromig tiltották, utána nem nagyon érdekelt a dolog,nem titkoltam.

Ádám: nem tartom titokban, nem is tartottam, nem tiltották soha,a mértékletességre unszoltak.

Csaba: nem tartom titokban, esetleg kevesebb mennyiséget vallok be.

Viktor: jól ismernek engem, és tudják, hogy néha túlzásokba esek, édesanyám nem szokott nagymértékben korlátozni, de néha rám szól, hogy most sok volt és pihentessük a szórakozást, esetenként titokban tartom, mert nem vagyok rá büszke

L:

Viki: nem tiltották, de nem volt ezzel semmi gond, mert mindig mértékletesen ittam, nem tartottam titokban

Mónika: nem támogatják, nem szoktam hangoztatni, de úgy is gondolják, hogy lecsúszik 1-2 pohárral. Nem tiltották

Melitta: próbáltak tiltani, amikor hallották, hogy korombeliek belekóstolnak az alkoholba,

de miután elmondtam, hogy elmegyek és megiszok ezt vagy azt és látták rajtam, hogy tudok mértéket tartani nem jelentett problémát

Melinda: nem tudták soha, megbíztak abban, hogy nem iszok sokat, régen titokban tartottam, most nem.

Bogi: soha se tudták, azt mondták, hogy inkább otthon rúgjak be, de nem titkoltam, nem élvezetes, ha meg van engedve nem jó.

Sára: nem tiltották, de titkoltam, ha berúgtam egy buliban.

Gina: régebben talán jobban mérgesek voltak rám, most már nem, vagyok olyan érett, hogy el tudom dönteni, nem tartom titokban, régebben titokban tartottam.

Eszti: bíztak bennem, rám bízták a döntést, mindig úgy engedtek el, hogy mértékkel, nem tartottam titokban a fogyasztásom

Krisztina: nem titkoltam soha, mire hazaértem, már kijózanodtam mindig.

Viktória: leginkább anyukám mondta, hogy ne igyak, ha elmegyek valahova, nem tiltották, de mondták, hogy ne igyak, felhívták a figyelmem a dolgokra, nem tartottam titokban

- A tág értelemben vett családotban/környezetében (rokonok, barátok) van-e olyan személy, akinek problémái akadtak az alkohollal? Ha igen, milyen következményekkel járt ez a családi életben? A környezetében tapasztaltak (alkoholizmus) mennyiben változtatták meg az életszemléletét?

E:

Dávid: édesapám, életszemléletben, mértéket kell tartani, akkor nincs baj

Rajmund: nálunk se volt, és mértéket kell tartani

László: egyáltalán nem volt a környezetemben, mértéktartás

Sándor: nálam se volt, ugyan az, mértéktartás

Zoli: nem volt ilyen a környezetemben, életszemlélet, nem szép látvány, ha valaki ott fekszik a saját hányásában, nem jutok el addig, betartom a szintet

István: a családban édesanyám testvére, Ő volt az a kocsmába járok munka után emberke, kicsit összeszedte magát, kezd kilábalni, de lehet azért mert most rossz az anyagi helyzete, a vállalkozása rovására ment, kölcsönkért nemcsak családtól, leépítette magát, anyjával lakik, életszemlélet, sose tudnék eljutni arra a szintre

Attila: édesapám, ő egy igazi alkoholista volt, nem tudta, hogy hol hagyja abba az alkoholizálást, elváltak, még sajnos él, de ez van. Próbáltak kizárni ebből, sok volt a

veszekedés, verekedés. fizikai-lelki megpróbáltatások. Életszemlélet: nagyon megváltoztatott, mert fontos a családban a családfő, és én nem leszek alkoholista.

Ádám: családomban nem volt rá példa szerencsére.

Csaba: nem volt ilyen szerencsére. Agresszivitás

Viktor: nagybátyám, válás lett a vége, veszekedés volt, feszült otthoni légkör, verekedés, testi sértés, életszemléletemet, jó példa volt, mert láttam a kezdeti fázistól a végkifejletig, hogy valaki az alkohol rabjává válik, tanítójellegű volt

L:

Viki: igen volt az apukám, ordibálás, veszekedés, verekedés életszemlélet, megváltoztatták, mert látom, azt ha részeg valaki hogyan viselkedik, és nem akarok berúgni

Mónika: nagypapám alkoholista volt, mindennap ivott, úgy ment haza, cirkuszt, ordított, már remegtek, a mikor hazament, apa egyáltalán nem nyúl az alkoholhoz, mert nem akart olyan lenni, volt párom édesapja szintén alkoholista volt, Ő meg iszik, sokszor volt, hogy nem tudta hol van a határ. életszemlélet? nem szeretnék alkoholista lenni, látom, hogy mi történik, ha valaki túliszja magát, nem akarom magam rosszul érezni, nem jó az semmire

Melitta: édesapám alkoholista, a családi viszony megromlott, mert kiszámíthatatlan lett, hazudott, nem úgy viselkedett ahogy azt elmondta, konfliktusok adódtak, adódnak mindig, de kezelhető a család fontos, hogy ezt elfogadja, megértse, segítse, életszemlélet, segített, abban, hogy meg kell tanulni mértéket tartani, semmiképp se szabad hosszabb távon rengeteg alkoholt inni, de ha valaki levizsgázik bulizzon de ez elfogadható, de az önkontroll hiány nem

Melinda: nincsen olyan személy. Életszemlélet: nem szép ha egy lány nagyon leissza magát, fiúknál verekedések, részben ezek változtatták meg hogy már nem nagyon iszom.

Bogi: Unokatesóm. Neki azóta nincs egy normális kapcsolata, mindig e miatt tönkremegy, keresztapám ő meg van túrva, annyira nem beszélek vele. Életszemlélet: lenézem azt, aki ennyit iszik, mert nem tudja, hogy hol a határ.

Sára: Édesapámnak, kirúgták a munkahelyéről, azután a szüleim elváltak és meghalt ennek következtében. A válás volt a következmény az én esetemben.

Gina: igen, keresztanyám férjének, de őt nem ismertem személyesen, de elvesztette a családját, elváltak, agresszív volt, megütötte a családtagjait. életszemlélet: annyira nem.

Esztí: nagypapám, nagyon megromlott a kapcsolat nagymamámmal, az egész nyugdíját el szokta inni, így ők pénztelenek, ilyenkor nagyon agresszív, veszekedések szoktak lenni,

életszemléletem, nagyon, én soha nem folyamodnék erre, például bánat miatt, sokat igyak
Krisztina: Édesapám, 15 éve iszik, nem hiszem, hogy megváltozik már. Gépezett is. Befolyásolt, hiszen emiatt elítélem az alkoholistákat.

Viktória: apukámnak úgy 7 évvel ezelőtt, évente körülbelül 5 alkalommal eléggé beivott, volt, hogy úgy hozták haza (szülinap, névnapokkor), természetesen ez anyukámnak nem tetszett, többször elbeszélgettek erről, kis vita volt belőle, de semmi komoly, semennyire, fontos a mértéktartás, hogy az ember ne aljasodjon le egy ilyen szintre, én nem akarok ilyenné válni egyszer se

- Véleményetek szerint, mennyiben igaz az az állítás, hogy: az alkoholista család (szülők) alkoholista gyermekeket nevel fel?

E:

Dávid: nem igaz, mert ha negatív élmény, akkor Ő meg akar változni, nem nyúl alkoholhoz

Rajmund: ez nem feltétlenül igaz, nevelésen múlik és kész, ha a gyerek előtt isznak és abban nő fel, akkor Ő lehet alkoholista, de nem mindig igaz

László: valaki alkoholista szülők mellett alkoholista lesz, vagy éppen nem, de van olyan család, ahol nem isznak a szülők és a gyerek lesz alkoholista

Sándor: a családnak a jómódúságától is függ, hogy milyen anyagi háttérben élnek, de még is olyan légkör van társadalmi szinten akkor a gyerek nem feltétlenül lesz alkoholista, de a szegénység, a szomszédok is befolyással lehetnek rá, és leragadhat ennél

Zoli: nem biztos, hiszen ez elrettentő példa

István: 80-90%-ban igaz, ha súlyos alkoholfüggő a szülő a gyermek azt látja nap, mint nap és valószínű kapcsolatba is kerül az alkohollal rendszeresen nagy százaléka alkoholistává válik, de tisztelet a kivételnek

Attila: Génektől függ. Ez olyan, mint a rák: 50-50 %

Ádám: szerintem minden az akarat kérdése, azonban valóban létezik ilyen jellegű örökletesség. tíz emberből 1-2 emberrel eshet meg az említett dolog.

Csaba: Akarat kérdése

Viktor: nagy általánosságban lehet ezt mondani, mert ha ezt látja a gyermek a szülőtől, hogy a bódítószerrel próbálják megoldani a problémákat, akkor nagy valószínűséggel ő is ezt a probléma megoldást fogja használni, 40% van igaz

L:

Viki: Igen, azt veszem alapul, hogy ezt látja otthon a gyerek és akkor úgy gondolja, hogy

neki is inni kell és ezt fogja továbbadni

Mónika: nem minden esetben. lásd apukám példáját

Melitta: 70-30%-nak látom, mert az alkoholista szülők gyerekei, ezt rendkívül rossz példának tekintik és semmi képen se akar olyanná válni és a gyereket se szeretné így nevelni, a 30% úgy gondolja, ha megengedik a szüleim, akkor én is, és akkor együtt

Melinda: nem nagyon igaz, mert pl. a gyerek meglátta azt a példát, és nem szeretne ilyen lenni. Igaz is meg nem is, mert ha azt látja és rossz gyermekkor volt, lehet később ő is belekeveredik ebbe.

Bogi: 30%-ban igaz, véleményem szerint lehet ilyen kimenetele ezen dolognak.

Sára: 50-50%-ban, véleményem szerint a génektől függ elsősorban.

Gina: eléggé igaz, mert a szülői minta nagymértékben befolyásolja azt, hogy mit vesz át a gyermek, de ez akarata kérdése, hogy mennyire hajlamos a dologra.

Eszti: amilyen környezetben nő föl a gyerek, azt látja, ő neki is ez lesz a norma és ezt fogja követni, teljes mértékben igaz

Krisztina: Részben. Valaki pont ebből a példából fog tanulni, hogy ne csináljon ilyet. Van aki pont ezt a példát követi sajnos.

Viktória: részben igaz, részben nem, mert ha ezt látja otthon, ezt tekinti egy normának és a későbbiekben olyanná válik, mint a szülei, a másik rész az ellenkezője, látja, hogy milyen negatív hatásokat okoz, hogy tönkremegy az élete a szüleinek, és ő nem akar olyanná válni nem nyúl a pohárhoz

- Az alkoholfogyasztással kapcsolatban milyen körülmények szoktak titeket befolyásolni/"KÉNYSZERÍTENI"? (barátok, buli, kollégiumi szertartások, vizsgadrukk, munkahelyi problémák, párkapcsolati problémák...).

F:

Dávid: társaság, barátok, kedv jön hozzá és akkor iszunk/bulizunk

Rajmund: vizsgák miatt néha napján, társaság, ha mondják igyál má a komával egy sört, akkor iszok

László: társaság, barátok

Sándor: élvezeti cikk, ha jól esik csak akkor iszok

Zoli: társaság, barátok miatt

István: barátok, stressz oldásnak lefekvés előtt, szórakozás miatt

Attila: kényszeríteni a barátnőm apukája szokott, de nem tudok neki mondani, buli, barátok.

Ádám: kényszeríteni nem szoktak, talán csak biztatnak, hogy tartsak velük bulizni. Befolyásolni a barátok, a helyszín és az ár szokott. Régebben főiskolai tanulmányaim során a kollégiumban rendszeres volt a hétköznapi buli, ilyenkor, ha kellett, ha nem, mentünk szórakozni.

Csaba: Kényszeríteni nem, azonban biztatni annál inkább.

Viktor: kényszeríteni nem szoktak, csak unszolnak, hatást gyakorolnak rám, 10 esetből 6-er sikerrel járnak, barátok, buli, kollégiumi élet, vizsgakudarcból kifolyólag illetve vizsgaünnepségek

L:

Viki: buli, ünnepség

Mónika: kényszeríteni nem, buli, kollégiumi buli, fesztiválok, előtte összeülünk iszogatni, de mértékkel

Melitta: kényszeríteni nem, csak nógatni, hogy igyál még, céges buli, munkahelyi környezet, barátok, családi események, de keveset

Melinda: buliban általában szoktak kényszeríteni ide direkt nem akarok mert másnap rosszul ébredek fel. Régen a kollégiumi életben rendszeresen jelen volt ez.

Bogi: kényszeríteni nem szoktak, akkor iszok amikor akarok, környezet és társaságfüggő a buli

Sára: nem szoktak kényszeríteni, társaságfüggő, buli, párkapcsolati problémák.

Gina: igen, de ezt mindent fiatalról el lehet mondani, barátok, buli, egymás meghívása.

Eszti: kényszeríteni nem, barátok, buli miatt

Krisztina: nem kényszerítenek, csak esetleg biztatnak, hogy tartsak velük szórakozni.

Viktória: volt rá példa, hogy kényszerítettek egy buli alkalmával, egyébként a buli, barátok, kollégiumi élet, családi alkalmak, ami körülményként szolgál

- Előfordult már veled, hogy átlépted a mértékletes alkoholfogyasztás határát? Milyen okból?

E:

Dávid: igen, azért mert ízlett, jól esett

Rajmund: igen, volt, hogy lefogtak és belém tömték a pálinkát vagy nem bírtam megállni 1 sör 2 sör után lecsúszott vagy 32-ő, túl jó volt a hangulat, nem akartam hazamenni, szomjas voltam

László: igen volt, de nem volt oka, éppen akkor jól esett, de utána nem

Sándor: igen, de nem tudatosan, jól éreztem magam, és nem érzékeltem azt a pontot, a

mikor le kellett volna állni

Zoli: igen, oka, buli előtt nem ettem semmit, hirtelen megütött

István: igen, ittam- ittam-ittam, sokáig nem ütött meg, nagyon jó volt a hangulat és egyszer becsapott az összes egyszerre és végem volt...aludtam

Attila: Igen, könnyen berúgok. Ha jó kedvem van kicsit többet iszok és akkor még több jön.

Ádám: Igen, de nagyon ritkán, általában tudom a mértéket.

Csaba: előfordult már de nem jellemző

Viktor: igen, az este folyamán valahogy kialakult

L:

Viki: nem

Mónika: igen, nagyon szégyellem magamat, nem ettem annyit, fárattnabb voltam

Melitta: persze előfordult, az ok, elmentünk valahova én megültem ott magamnak, csak kértem, kértem, ittam, ittam és nem vettem észre addig,a míg fel nem keltem a székről és elestem, kész képszakadás

Melinda: Igen, szülinapon,mindenki meghív mindenkit és én csak töményt kaptam,illendőségből megittam és hamar kiütött.

Bogi: még nem és nem is szeretnék.

Sára: igen, jól éreztem magam,azután még jobban éreztem magam,szerelmi bánat,családi gondok,lelki bajok.

Gina: igen, mindenkivel megeshet

Eszti: soha nem történt velem

Krisztina: igen, nem tudom

Viktória: igen előfordult, alkoholi party-t játszottunk a kollégiumban és csak töményt ittam, de utána a pezsgő energiáitallal az betett, ez okozta

- Milyen magatartásbeli változásokat figyeltetek meg magatokon/szüleiteken/barátaikon túlzott mértékű alkoholfogyasztást követően? Kívülálló elmondásai rólatok? (gátlások felold., izgatott/agresszív, zagyva beszéd, kontrollálatlan mozdulatok...)

E:

Dávid: agresszív, sörösüvegeket törtem szét a fejemen, mesztelenkedtem

Rajmund: vodkától, agresszív leszek; sörtől sokat beszélek; whiskytól kiabálok; bortól néha levetkőzök, szaladgálok; koktéloktól sokat táncolok

László: agresszív, sokat beszélek, szaladgálok, levetkőzők

Sándor: valamikor magamba fordulok, de ez ritkán, de mostanában jó a kedvem, jól érzem magam, beszédesebb vagyok

Zoli: jobban feloldódok, magabiztosan beszélek idegen nyelven is, nyúlszívű vagyok, belassulok

István: oldószerként használom, jobb a kedvem tőle, többet jár a szám. mosolycsináló az alkohol, ellazulok, jobban táncolok

Attila: Én viccesre szoktam inni magam, fogyatékosra. koordinálatlan mozdulatok.

Ádám: többet beszélek, nyíltabbá válok, nem tudok egy helyben ülni.

Csaba: több beszéd, nevetés, szédelgés.

Viktor: magamon, sokkal többet beszélek, sokkal jobban gesztikulálok, gátlástalanabbnak érzem magam, kontrollálatlanok a mozdulataim

L:

Viki: barátaimon, ordibálnak, rongálnak, nem tudnak magukról, agresszívek

Mónika: sokat mosolygok és beszélek, valaki agresszív, kötekszik, szerelmes olyankor, mindenkinél mást vált ki

Melitta: barátkozó leszek, mindnekít ölelgetek, még akkor is , ha fél órája ismerem, mindenkit szimpatikusnak találok, mosolygok elnevetgélek, környezetemben is hasonlókat

Melinda: beföldódttam, zagyva beszéd,estek ki pillanatok,nem tudtam menni.

Bogi: Valaki agresszív, jópofa,menni nem tudnak.

Sára: szókimondóbb vagyok,j ókedv,nem tudok járni. Ismerősökről: agresszió, zavarodottság.

Gina: gyors beszéd, feloldottság, koordinálatlan mozdulatok, agresszivitás

Esztí: magamon semmit, mivel nem léptem át, de a barátaimon, össze visszabeszélnék, zavart a mozgásuk

Krisztina: Nálam nem volt sok jele, csak felszabadultabb voltam,nem változott nagyban a magatartásom.

Viktória: még többet jár a szám, többet gesztikulálok, kicsit visz a fejem előre, mozgáskoordinációs zavarokat szoktam magamon észlelni, gátlások feloldódnak

- Milyen hatások vezethetnek oda véleményetek szerint, hogy valaki alkoholfüggővé váljon?

E:

Dávid: például a Dj-k sokat isznak a buli miatt, negatív élmények miatt

Rajmund: stressz, nem tud aludni csak, ha iszik, megszokás

László: stressz, alvási zavarok, negatív élmények

Sándor: megszokás, valóságtól való menekülés, stressz, próbál könnyíteni az életén

Zoli: anyagiak miatt, problémák miatt az alkoholba menekül, kiválthatja bármi, hitelek család is

István: változó, bármi, hitelek, munkahely, emberfüggő

Attila: munkahely elvesztése, párkapcsolati problémák, stressz.

Ádám: rendszeres fogyasztás miatti függőség, érzelmi és pénzügyi válság miatt.

Csaba: magánéleti probléma, válás, munkahelyi probléma

Viktor: emberi fejben játszódik le, kétségbeesés, kapaszkodópontok nélküli élet, célok elérésének kudarca, családi problémák, boldogtalan élet leginkább

L:

Viki: ha naponta eljár kocsmába, ott összejönnek a cimborák és az egyik a másikat jobban meghívja, visszahívják egymást, úgymondd beleviszik a rosszba, a sok 1-2 pohártól be lehet rúgni, hosszú távon függőséghez vezet

Mónika: családi háttér, nagy törés az életben, halál eset alkoholba menekül

Melitta: akarat kérdése az egész, mert az alkoholisták mindig azt mondják, hogy mindig van valamire inni, ha esik azért, ha nem akkor azért

Melinda: gyerek szülei alkoholisták és a gyerek is ebbe menekül, válságból válás, bármi miatt lehet ebbe menekülni.

Bogi: munkahely elvesztése, pár elvesztése, haláleset, traumák.

Sára: totális szerencsétlenség miatt is ihat valaki, semmi nem jön neki össze, mert béna.

Gina: kudarcok, depresszió, valahova tartozni akar.

Eszt: családi problémák, pénztelenség a mai gazdasági helyzet

Krisztina: Kicsapongó életmód. Rossz jellem.

Viktória: az élet megrázkódtatásai, anyagi gond, haláleset, valakinek a génjeiben ez benne van és ha alkoholt fogyaszt akkor szépen lassan még jobban kívánja és kialakul a függőség, genetika szerepet játszik, bármi előidézheti ezt

- Mit gondoltok, ha hosszútávon keresztül rendszeresen innátok, milyen következményeket vennétek észre magatokon? Melyik szerveteket viselné meg legjobban?

E:

Dávid: kézremegés, elkezdene szűrni az oldalam, mert a májam nem nagyon férne el,

májamat

Rajmund: máj, más annyira nem

László: koordinációs zavar lépne fel, máj

Sándor: elhízás, vese, gyomorproblémák, máj

Zoli: Tönkrevágná a májam, beráncosodnék

István: májmegnagyobbodás. látás, cukorbetegséget is okoz, arcomon látszódná, betáskásodna a szemem, bor piros orr

Attila: májamat, gyomromat, családi problémák lennének, elváltozna az arcom, leépülnék.

Ádám: izmokra, belső szerveimre (máj, vese) leginkább hatással. Nem kívánnám az ételt. súlyvesztéssel járna.

Csaba: remegő kéz, belső szervek: szív,máj,vese

Viktor: testi tünetek, felélném a tartalékaimat, utána a lélektani leépülés következne, májamat, keringési rendszeremet, vesémet károsítani a legjobban

L:

Viki: nálam is előfordulna a rongálás, májamat, nyelőcsővemet, agyamat, gondolkodásomat is befolyásolná

Mónika: hosszútávon borvirágos lenne az arcom, agyilag nem tudnék normálisan gondolkodni, gyomrom, de legjobban a májam

Melitta: májamat, belső szervi elváltozások indulnának meg rövid időn belül, arcomon testemen észlelhető volna

Melinda: testemen észlelhető volna

Melinda: fáradtabb lennék, máj, gyomor, fejfájás, sárga szemkörnyék.

Bogi: májat, gyomrot, mindenki elfordulna tőlem, párom sem lenne, az tuti, csődbe menne az életem.

Sára: májat, gyomorsavat, nyelőcsövet.

Gina: kiégés, érdektelenség, máj, agy.

Eszti: agyat nagyon, mert butítja, máj, hosszútávon biztos megromlana a kapcsolat a barátaimmal, szociális problémák, kiközösítenének

Krisztina: testileg-lelkileg megrendülnék. Máj, vérrendszer.

Viktória: csak az ital létezne számomra, magamba fordulnék, veszekedések lennének a családban, testileg is megviselne a bőrömet, belső szerveimet, arcom beesne, legjobban a májamat viselné meg, a gyomromat, nyelőcsővemet, a gondolkodásomat, agyamat,, keringési rendszeremet

➤ Szórakozási (italfogyasztási) igényeiteket milyen anyagi forrásokból

szoktatók fedezni?

E:

Dávid: dolgozok, szocotám, a mit otthonról küldenek

Rajmund: amit anyától kapok

László: árva ellátás, szocotám, alaptám, tanulmányi, közösségidő

Sándor: ha dolgozok abból, otthonról

Zoli: fizetés

István: saját forrás, fizetés

Attila: saját kassza

Ádám: megspórolt pénzemből.

Csaba: szülői támogatásból

Viktor: anyától, juttatásokból, ha dolgozok abból

L:

Viki: dolgozok abból

Mónika: diákhitel onnan volt fogyasztási keretem, gyakhelyről fizetés, meg dolgoztam abból

Melitta: saját kis jövedelmemnek félrerakott fix részéből marok el

Melinda: dolgozom, ösztöndíj

Bogi: Saját forrás

Sára: saját és otthoni hűtőtartalom, anyáék.

Gina: saját forrás

Eszti: zsebpénz, szüleimtől

Krisztina: Fiatalon: szüleim. Most: dolgozom. Abból.

Viktória: általában meg szoktak hívni, így nem nagyon költök itálra, szociális támogatásból, néha kapok pénzt

- Meglátásokat szerint a média milyen mintát közvetít a fiatalság számára, ha az alkoholfogyasztásról, szórakozásról beszélünk. (Gondolunk itt a reklámokra, filmekre, Reality show-kra...)

E:

Dávid: reklámok, filmek, reality showk negatív hatást közvetítenek, de pozitívnak tüntetik fel, hogy az milyen jó, ezt látják

Rajmund: rossz irányba terelik a fiatalokat, mert az Éjjel-nappal Budapestben nem telik el rész, hogy ne rúgna be valaki, meglátja a 10-12 éves és azt hiszi, hogy ez a világ és jól

berugik Ő is, a társadalom egyre hülyébb

László: egyéni dolog, hogy kit, hogy befolyásol a média, hajlam kérdése

Sándor: no martini no party, ez a társadalomba beleivódott

Zoli: nem pozitív, sok műsor szól erről, Éjjel- Nappal Budapest, Való Világ

István: nem pozitív, nem túlzott, de lehetne cenzúrázott

Attila: Rossz példát.

Ádám: alkoholos reklámokat jónak tartom, nem gondolom, h negatív hatása lenne, hiszen nem a mértéktelenségre sarkal. Egyébként a valóság – showk nem közvetítenek jó példát, hiszen azt sugallják,ha valaki rendszeresen iszik,az jópofa.

Csaba: reklámok pozitív. Sorozatok valóság show-k pedig rossz példát mutatnak. Divat és jó dolog a piálást, úgy állítják be a dolgot

Viktor: rossz képet közvetít, a reality showk elsősorban, azt a képet sugározzák a fiataloknak, hogy ez a menő a trendy, hogy ha részegek, buliznak, ezáltal egy olyan ideált állítanak föl, aki részeges, felelőtlen, következtelen

L:

Viki: rosszat közvetít, a tévé reklámok, ezt látják a Való Világban is

Mónika: a valóság showk nem mutatnak pozitív példát a fiatalok számára pont ott megy a nagy alkoholizálás, nem kis mértékben, sok alkoholos reklám van, ezért van honnan ihletet meríteni a fiatalságnak, ösztönzik az embert, hogy vegyen ezt azt, nincs pozitív hatása

Melitta: a média a fiatalok alkoholizálását nagyon felkarolta, mind sorozatokban, reality showkban, borzasztó rossz példa, mert ezek a sorozatok pont azt mutatják, ahogy a mai fiatalok viselkednek és az idősebb korosztály ledöbben, hogy ezt nem kéne leadni, szerintem meg le kéne adni, mert igen is megmutatja, hogy ezt csinálják a mai fiatalok

Melinda: egyre több alkoholos reklám, VV rossz példa,de a természetfilmek közül van,amelyek lebeszélnek minket az alkoholfogyasztásról,bár ezt kevesen nézik valószínűleg.

Bogi: A Való Világ és az Éjjel Nappal Budapest úgy gondolom, hogy rendkívül rossz példát közvetít a fiatalok számára.

Sára: azt közvetíti a média, hogy marhájó és marhavices, mindig ezt mutatják mostanában. Dokumentumfilmekben és filmekben azonban az árnyoldalakra is felhívják a figyelmet.

Gina: negatívát, sok reklámban megjelenik az alkohol, jók szoktak lenni és ezért trendi a dolog.

Eszti: elég ritkán hallok prevencióról, a híradóban is a negatív dolgokat súlykolják, amibe az ember belefárad és inni kezd, ezt lehet látni, hogy alkoholizmus, a sztárok is alkoholizálnak és ez negatív, a reklámok is negatív hatást gyakorolnak

Krisztina: Rossz példát, éjjel nappal Budapest rossz mintát közvetít.

Viktória: a reklámok és a reality showk azt közvetítik, hogy a buli csak alkohollal létezik, ez a trendy, és ez beépült a társadalmunkba és ezt el is fogadták a fiatalok, ez látják követendő példának

- Milyen márkájú/minőségű italokat szoktatok fogyasztani/vásárolni? Ha van vagy lesz van saját jövedelmek, úgy érzitek, hogy megengedhetitek magatoknak a minőségibb italok vásárlását?

E:

Dávid: borsodi, löwenbrau, híres kecskeméti, bacardi, hadobás, koccintós, (piros) apszint, nagykereskedelmi áron megengedhetem magamnak

Rajmund: borsodi, ászok, steffi, la fiesta(bor), jack daniels, jim bean, jager, tequila, igen megengedhetem magamnak

László: Farkasmály 23 félédes irsai olivér, házipálinka, borsodi bivaly, staropramen, néha napján megengedhetem magamnak, de házipálinkából meg kell találni a jót

Sándor: sznob vagyok ilyen téren, soproni, jim bean, igen mindig megtehetem, mivel nem sokszor iszom

Zoli: alsó közép kategória, jhonny walker, jagermaister, megengedhetem magamnak a minőségi italok fogyasztását

István: jhonny walker, ballantines, jin tonik, megengedhetem magamnak és úgy gondolom, hogy a minőségi ital kevésbé roncsolja a szervezetemet, inkább ritkábban megyek el, de akkor minőségi italt fogyasztok

Attila: tök mindegy,ha lesz rá keret,akkor úgylis a legdrágábbakat fogom megvenni. Persze,hogy megengedhetem majd.

Ádám: minőségi italokat kedvelem. inkább boltban veszem meg,nem pedig szórakozóhelyen. gondolok itt a borokra, törekszek a közepes felső kategóriára.

Csaba: Borsodi, Kalinka vodka, ami meg volt szokva, remélem, hogy megengedhetem

Viktor: nem vagyok finnyás alkat, pénztárcámhoz mérten, de azért törekszek aa minőségibb italok fogyasztására, borsodi, soproni, kőbányai, becherovka, kalinka, royal, St. hubertus, bizakodom, igen, hogy olyan jövedelmem lesz, hogy kedvem szerint választhatok a minél jobb minőségű italok közül

L:

Viki: legjobbat ha lehet, Egri, Tokai, Törley, Jim Beam, nem engedhetem meg magamnak a minőségi italok vásárlását attól függetlenül, hogy dolgozok a 3-4 ezrest is csak ritkán

Mónika: martini, BB pezsgő, törley, jin beam, megengedhetem majd magamnak, de nem hiszem, hogy sűrűn fogok vásárolni

Melitta: mindenképpen minőségi italokat, úgy gondolom, hogy ezek a kommersz italok, nem jók a szervezetre, ha valaki házi pálinkát iszik egész életében nem fogja úgy megviselni a szervezetét, mint a kommersz ital fogyasztása, stella, edelweiss,, mert finom, házi pálinka, igen megengedhetem magamnak, valószínű, ha nem lenne ilyen anyagi forrásom beérném az olcsóbb italokkal is

Melinda: kerülöm a tablettás alkoholokat, inkább szánok rá többet, csak akkor jó minőséget igyak. Pl: Kalinka, Royal, Fütyülő, házipálinka, BB pezsgő. Egyszer-egyszer belefér, a minőségi ital vásárlás, igen megengedhetem de azért nem a 10.000 feletti kategóriákat.

Bogi: Ütőseket iszok, BB pezsgő, Royal vodka, Malibu. Persze, megengedhetem magamnak de ettől függetlenül nem veszek minden nap.

Sára: középárkat. Társaság, anyagi

gondok. Kalinka, Roxal, Tequila, unicum, Jager. Megengedhetem de ben feltétlen fogom.

Gina: minőségi: BB, házi pálinka, ha megtudom, megadom a módját.

Eszt: Baileys, törley, minőségiket szoktam, ha iszok, remélem, hogy olyan munkahelyem lesz, ami jól fizető, akkor néha-néha megengedhetem magamnak

Krisztina: Pálinka,, Jager, Vodka. megengedhetném de maradok ezeknél az minőségű italoknál.

Viktória: törekszek a minőségre alsó középkategóriának tekinthető heineken, , royal, finlandia vodka, jager, bb, törley pezsgő, házi pálinka, apszint, ha fizetésem jó lesz , akkor alkalmanként megengedhetem magamnak, de nem feltétlenül fogom

Cél₂: A családi szocializáció jelentősége

- Mit jelent számotokra a család? Milyen érzések kavarnak bennetek a szó hallatán?

E:

Dávid: pozitív élmény, család az a minden

Rajmund: szeretet, anyukám szép szeme

László: semmi érzelmek nem kavarnak

Sándor: közösség, ami az ember alapjait adja, biztos pont az életben

Zoli: biztonság, akire számíthatsz, van hova menni, jó érzés

István: háttér, támogatás, lehet kire számítani, van kivel megbeszélni a problémákat, harmónia

Attila: számomra a biztonságot, melegséget jelenti, furcsa és megmagyarázhatatlan érzések kavarnak bennem saját családom iránt.

Ádám: összetartás, szeretet, megértés, hovatartozás. nagyon fontos számomra.

Csaba: nagyon fontos dolog. Szeretet, egymásra számítás

Viktor: kellemes érzések, melegség, biztonság, szeretet

L:

Viki: együttműködés, egymás segítése, támogatás a bajban, összetartozás

Mónika: jó dolog, pozitív, szeretet

Melitta: az a kép van előttem, hogy az én családban mindenki fogja egymás kezét és körül ölelünk egy fát, jó érzés, melegség ilyenkor kisüt a nap, pozitívum, ha valami gond van az életben (magán, munkahelyi) mindig a család ott van a háttérben, lehet rájuk számítani

Melinda: összetartozás, valaki áll mögöttem bármit is csináljak, támogatnak, segítenek a családtagjaim.

Bogi: szeretet, egymás iránti segítségnyújtás

Sára: aminek mostanában nálunk nincs meg, szeretet legfőbbképpen.

Gina: valahova tartozást jelenti, biztos pont az életben

Eszti: nagyon fontos számomra, biztonságérzetet ad, van kihez kötődni

Krisztina: Anya, apa,gyerekek,dolgoznak a szülők. sajnos nekem ebben nem volt részem,az apa szó fogalmát nem tudom sajnos.

Viktória: pozitív érzések, rájuk számíthatok, segítenek, támogatnak, összetartozást, biztonságot jelenti

- Véleményetek szerint milyen feladatai vannak a szülőknek gyermeknevelés során? Avagy mitől apa az apa és mitől anya az anya?

F:

Dávid: tanítás, pozitív élmények átadása, pozitív lelki élmény. apa a magabiztosságot, anya a törődést képviseli

Rajmund: erő biztonság az apa, anya a törődés, védelem

László: a szülő dolga az, hogy csiszolatlan gyémánt hülye gyerekből próbáljon meg valami briliánst faragni, de a mai világba leginkább hulladél törmelék van, lelkiekben többször kéne odavágni

Sándor: anyagi biztonság megteremtése ez alapból, lelkileg az anya és az apa a női és a férfi szerepet úgy adja át becsülettel, maximális őszinteséggel, anya az érzelmi oldal, apa erő, legyen férfi

Zoli: tereljék gyermeküket a helyes úton, ne legyenek alkoholisták, megteremtsék a biztonságot érzelmileg és anyagilag is, hogy értékes ember lehessen a gyerekből, apától erő, támogatás, hajtott engem, anya, iskola, érzelmek, esti mesék

István: jól példával kell előjárániuk, megmondani, hogy mi a helyes út, rávezetni/rávilágítani, hogy mit csináljon az életben, felkészíteni az élet kihívásaira, apának a férfiúi oldalt kell erősítenie tisztelet adást, anyának leki támogatás, emberekhez való hozzáállás, tolerancia

Attila: Sárához csatlakozik.

Ádám: felelősségvállalás, bárkit fel lehet nevelni, a lényeg szerintem, hogy a gyermek milyen figyelmet kap, anya: gondoskodó, apa: szigorúbb is lehet.

Csaba: becsület, tisztesség

Viktor: tisztességes, becsületes emberré váljunk, olyan gyerekeket bocsásson ki a család a fészkeből, akik mindenféle körülmények között megállják a helyüket az életben, megfelelnek a kihívásoknak, sikeres családot építenek fel; apa, talpraesettséget, büszkeséget, életben való problémákkal szembenézni, keménységét; anya, emocionális dolgokat, szeretet kimutatása

L:

Viki: megpróbálják megmondani, hogy mit hogyan kell, nevelni a gyereket, anya a lelki, érzelmi támogatást nyújtja, apa, a biztonságot, lehet rá támaszkodni

Mónika: szerintem mjindkét szülőnek ki kell vennie a részét a gyermeknevelésből, édesanya az, a ki a biztonságot adja a gyerek elsősorban rá vágyik, altat, etet, édesapa ő az erőt biztonságot képviseli, erőviszonyok érezhetőek

Melitta: apának, vigyázzon és próbáljon meg megtanítani arra, hogy mit szabad mit nem, vegyen példát más szülőkről, anya érzelmileg erősebben támogassa a gyermekét szorosabb a kötődés, próbálja úgy nevelni, hogy példaként tekintsen rá

Melinda: kiskorától kezdve megtanítja minden olyanra, amit az élettől várhat, nem kényeszeríteni kell, meg tudjon a saját lábán állni később. anya/apa: tudjanak a gyerekekkel beszélgetni naponta többször. Apától erő, anyától gyengédség, érzelmek.

Bogi: Védelem, megbecsülés, segítségnyújtás, szeretet adás. Apa: segíti a gyermeket, támogatja mindenféle téren. Oda figyel rá, nem úgy mint az én apám tette. Anya: segít, tanít, mindig ott van. Imádom az anyukámat, apukám egy seggfej, őt nem szeretem, anyukámtól kaptam meg mindent.

Sára: anya: Kedves, gyengéd, elfogadja a gyermeket úgy ahogy van, szeretetben gazdag környezetben kellene nevelnie. apa: határozottság, dominancia, feltételekkel kell, hogy elfogadja a gyermeket, tanácsok, támogatás, helyes útra való nevelés

Gina: szülőknek irányt kell mutatniuk az életben, ha később a gyermek saját lábára áll, ne legyen problémája. Apa: erő, anya, lelki dolgok.

Eszti: életre való nevelés, mindent megmutatni, hogy az egyes dolgokat, hogy kell levenyelni, iskoláztatás, jó példa mutatása, segítőkészség; apa a szeretet, támogatás, megvéd, az erő, anya mellettem van lelkileg, anya a lélek

Krisztina: Pozitív életszemlélet átadása, minta/ példamutatás. Anya csak egy van, bármilyen korban, bármikor számíthatunk rá.

Viktória: elsősorban mindkét feltől fontos, hogy szeretetben neveljék a gyerekeiket, megtanítsák az életre, hogy egyes kihívásokat, konfliktushelyzeteket hogyan kezeljen, az életre való nevelés, becsületességre, tisztességre

- A családotban ki az, akire hasonlítani szeretnél, akire felnézel leginkább?
Miért?

E:

Dávid: hasonlítani nem szeretnék senkire, saját világomat élem, nem nézek fel senkire

Rajmund: senkire, egyén vagyok, kialakult saját személyiséggel, nagyapámra nézek fel, mert Ő 12 éves kora óta dolgozik, el kellett tartania az édesanyját, munkás, jószívű, mindent megcsinál

László: senkire se szeretnék hasonlítani, inkább csak követendő példákat átvenni, apától azt, hogy segíteni mindenkinek, jól bánni az emberekkel

Sándor: nem akarok senkire hasonlítani, de magatartást átvenném az édesanyám kedves-ségét apától a szorgalmát

Zoli: apura, mert Ő bármit elhatároz, azt megvalósítja, mindnet megold

István: bátyámra, mert nagyon tájékozott, sokat tud a világról, nem lusta ember és ez tesz-szik

Attila: senkire.

Ádám: Édesapámra, édesanyámra különböző módon. Apukám: kedves, segítőkész.

Csaba: Mindenkire. de leginkább önálló utat szeretnék járni

Viktor: édesanyámra szeretnék hasonlítani, mert ő nevelt fel és sok áldozatot hozott értem, háttérbe helyezte magát és ez az önfeláldozás példaértékű, én is ilyen szülő szeretnék lenni

L:

Viki: nagypapámra, mert sok mindnet átélt, bölcs, okos és , ha adódnak helyzetek, akkor Ő igen is ott van elsőként jön segíteni, mindig mindnet meg tud oldani

Mónika: nem szeretnék senkire se hasonlítani, de mindig anyukámat követtem, amit mondott, ahogy viselkedik, ahogy cselekszik, őt vettem példának

Melitta: a nagymamámra, mert sokunkat felnevelte már, van energiája, hogy lemenjem focizni az unokákkal, szeret mindenkit, nem fárad ki érzelmileg, idegileg, szeretnék mindeképpen rá hasonlítani

Melinda: papámra, mert ő nagyon beteg és próbál erős maradni, mindent megtesz azért, hogy pár évet még élhessen, és nem hagyja el magát.

Bogi: Anyukámra teljes mértékben

Sára: anyukám

Gina: anyukám, ő volt, akire mindig számíhattam, támogatott, ő jelentette a családot nekem.

Eszti: anyára, apára egyaránt, mert felmutatott már annyit, hogy mindkettőt szeretném én is létrehozni az életemben

Krisztina: Édesanyám, hiszen 2 gyermeket nevelt fel egyedül.

Viktória: hasonlítani nem szeretnék senkire, mert én egyén vagyok, önálló kialakult személyiséggel, felnézni se nézek fel senkire, inkább csak követendő példát látok, apukámat azért, mert sokat dolgoztak a szorgalmukat, támogatásukat a tanulmányaimban, keresztanyám szempontjából, hogy mindig segít a testvéreinek erején felül is

- Családanyaként/családapaként a szüleitek gyermeknevelési módszereit kívánjátok majd továbbvinni? Esetleg mi az, amin biztos változtatnátok?

E:

Dávid: igen változtatnék, a magam módján nevelném

Rajmund: semmin nem változtatnék

László: 70%-ban megtartanám, azt, ahogy engem neveltek, valamin változtatnék, de nem tudom, hogy min

Sándor: liberális szemléletet szeretnék megtartani, idealizmus fontos, változtatnék, azt az, hogy többet szeretnék gyakorlati szempontból foglalkozni a gyerekeimmel, közös házimunka, bevonni őket dolgokba

Zoli: beépíteném, változtatni biztos fogok, ha ott leszek tudni fogom le a kalappal anyámék előtt

István: stílust veszem át, de a módszeren változtatnék

Attila: nem használnék fel semmit, apróságokat csak.

Ádám: azt gondolom, hogy jó nevelést kaptam, ezáltal ezt a nevelési formát viszem tovább. Talán kicsit jobban odafigyelném a gyermek karrierjére.

Csaba: Mindenkire, de leginkább önálló utat szeretnék járni

Viktor: nagyvonalakban ezt a mintát szeretném követni, változtatás abban lenne, hogy gyakorlatiasabb életre nevelném, hogy az élet problémáival hogyan tud szembenézni

L:

Viki: részben igen részben nem, például több időt töltenék a gyerekekkel, mert velem nem tudtak a szüleim annyi időt tölteni, mint amennyit szerettek volna, apukám kinn dolgozott külföldön, anyukám meg munka után művelte a nagy kertet és keveset tudtunk együtt lenni

Mónika: megőrizném, de biztos lesznek új dolgok, amiket úgy magamtól szeretnék alkalmazni, bizonyos dolgokban engedékenyebb lennék vele, mert a tesómon látom, hogy valamiben engedékenyebbek vele, mint velem voltak, hamarabb mehetett el helyekre, diszkóba is biztos hamarabb járhat

Melitta: nincs változtatás, nagyon jó nevelést kaptam, magamat ismerve vajszívű szülő lennék, mindnet megengednék neki, ha kisírná magának

Melinda: jól neveltek, szeretnék olyan szülő lenni, mint amilyenek ők. nem változtatnék.

Bogi: Teljes mértékben anyukám nevelését szeretném továbbvinni, talán nagyobb szabadságot adnék 18 éves kor felett a gyermekemnek.

Sára: nem, fölhasználnék belőle részleteket illetve a környezetből eddig tapasztaltakból, saját magam nevelése szerint

Gina: felneveltek, jó példát tudtak mutatni, talán jobban irányt mutathattak volna, iránymutatásban változtatnék.

Eszti: nem változtatnék semmiben

Krisztina: Igen szeretném továbbvinni teljes mértékben.

Viktória: szerintem engem jól neveltek, de kitartás kellett hozzám, nem vagyok egy egyszerű eset változtatnék annyiban, hogy megengedőbb lennék dolgokban, nem aggódalmaskodnék annyit, nem mondanék neki el mindent ezerszer csak 100-szor

- Véleményetek szerint milyen történések, hatások miatt hullhat szét egy család?

F:

Dávid: megromlik a szülők viszonya, anyagi, elszerették az egyiket

Rajmund: anyagi, lelki problémák, gyerek miatt vesznek össze

László: anyagi, lelki, megcsalás

Sándor: nem elég bátrak ahhoz, hogy saját maguk és érzéseik mellett kiálljanak, hazugságokba csúsznak bele

Zoli: anyagi, érzelmi, kihúlik egy kapcsolat, alkohol is egy gyilkos dolog, függőségek

István: függőség, házastársi viszony megromlása, anyagi, sok oka lehet

Attila: drog, alkohol, lelki gondok, pénz

Ádám: alkohol igen befolyásoló hatás. erkölcsileg és anyagilag is megviseli a családot, ha valaki iszik, félrelépések, veszekedések, anyagi gondok.

Csaba: veszekedés, munkahelyi problémák, iskolai problémák, hűtlenség

Viktor: gazdasági hatások (anyagi), érzelmi hatások, alkohol problémák

L:

Viki: két fél nem egyezik, anyagi, részegség, bántalmazás

Mónika: nem szeretik egymást, megcsalás, alkohol miatt

Melitta: alkoholizmus rendkívül családbontó, veszekedések, valamilyen függőségre vezethető ez vissza

Melinda: megcsalás, alkohol, drog, sok távollét.

Bogi: Szerencsejáték, függőség, alkoholizmus, erős dühkitörések, anyagiak

Sára: Bogi véleménye plusz lelki gondok pénz leginkább

Gina: függőség, alkoholizmus, játékfüggőség, 3.fél közbelépése.

Esztí: pénztelenség és az alkoholizmus miatt

Krisztina: Függőség, anyagi gondok.

Viktória: függőségi dolgokból, alkohol, szerencsejáték, kihúlik a szülők kapcsolata esetleg egy harmadik fél is belép a képbe. anyagi gondok, sorozatos veszekedések, egyet nem értés miatt

- Családtagjaid közül kivel van a legtöbb konfliktusod?

E:

Dávid: édesanyámmal

Rajmund: anyával

László: egálba van

Sándor: édesapámmal

Zoli: apuval

István: anyuval

Attila: Párommal, húgommal

Ádám: anyukámmal az aggodalmassága miatt

Csaba: senkivel

Viktor: édesanyámmal

L:

Viki: apukámmal

Mónika: apával

Melitta: úgy senkivel, nem tudok erre választ adni

Melinda: apukámmal, túlságosan makacsak vagyunk, nem értjük meg egymást.

Bogi: jelenlegi párommal

Sára: párommal, nevelőapámmal

Gina: apával

Eszti: keresztszüleimmel

Krisztina: nagynénémmel, ő is alkoholista.

Viktória: anyukámmal, azért mert nem az elvárásainak megfelelően cselekszek, legalább is így érzem

➤ Szüleid között vannak mindennapos veszekedések? Mik ezek okai?

E:

Dávid: nincs mindennapi, heti van, alkohol miatt édesapám részéről

Rajmund: mivel elváltak és külön laknak, nem hallottam őket veszekedni

László: van mindennap, többnyire a tolerancia hiányából, türelem elvesztése végett

Sándor: heti 1-2 alkalommal, édesapám a munkahelyi+fáradtság+alkohol találkozásából, munkahelyi problémákból kifolyólag ingerült, sérelmeket otthon vezet le

Zoli: vannak, de nem mindennaposak, anya nehezen viseli, ha megmondják neki, hogy mit csináljon, ebből alakul ki

István: nincs mindennap, minimális csak, kaján például, apa szeret költekezni, hát vettem

egy fűröt egy hifit, mindig kocsikat nézeget

Attila: régen voltak, amíg el nem váltak. Jelenleg a nevelőapám és anyám közt nincs

Ádám: nem, nincsenek, ha van is, nagyon ritka és komolytalan.

Csaba: nincsenek, nem jellemző. Kis dolgokon szoktak inkább.

Viktor: nincsenek, mivel külön élnek, családtagoknál ritkán

L:

Viki: voltak, anyagiak, alkohol

Mónika: nincs mindennapos, de ha van valamii kis összezörrenés általában a tesóm és én miattam.

Melitta: nincsenek, nagyon ritkák az összezördülések, a meg nem értett dolgokból van sok, egyik így gondolja másik úgy gondolja

Melinda: Nincsenek, nem szoktak veszekedni, ha vannak,abból van,hogy apukám sokat dolgozik és nem mindig időben kapja meg a pénzét.

Bogi: nem tudom, már nincsenek együtt, de a szerencsejáték volt a fő gond, eljátszotta a fejünk fölül a házat

Sára: 1 éve kezdődtek a problémák, főként a pénz miatt,a nevelőapám idióta fia miatt.

Gina: nincsenek már, régebben anyagiak miatt.

Eszti: nincsenek, néha a vállalkozásban fellépő problémák miatt, de ezek megoldódnak

Krisztina: nincsenek

Viktória: nincsenek mindennaposak, de néha – néha elő szokott fordulni, vicces módon valamikor az ebéd miatt, miért van ez itt-ott

10. MELLÉKLET: A MÉLYINTERJÚ RÉSZTVEVŐINEK BEMUTATÁSA

Interjúalanyaink foglalkozási státusza

Foglalkozási státusz	Fiú (19-26 év)	Lány (21-26 év)
<i>hallgató (fő)</i>	6	6
<i>dolgozó (fő)</i>	2	3
<i>munkakereső (fő)</i>	2	1
<i>Összesen (fő)</i>	10	10

Forrás: saját szerkesztés a fókuszcsoportos interjú alapján

A szülők és gyermekük párkapcsolatai

Foglalkozási státusz	Fiú (19-26 év)	Lány (21-26 év)
<i>családi háttér- elvált (fő)</i>	3	4
<i>kapcsolatban (fő)</i>	2	7
<i>barátnő/barát miatt nem ivott (fő)</i>	6	6

Forrás: saját szerkesztés a fókuszcsoportos interjú alapján

11. MELLÉKLET: KÉRDŐÍVES MEGKÉRDEZÉS- KÍSÉRŐLEVÉL ÉS STANDARDIZÁLT KÉRDŐÍV

Kísérőlevél

Tisztelt Válaszadó!

Kereskedelem és marketing szakos hallgatók vagyunk – tudományos kutatás keretében – piackutatást végzünk, a fiatalok alkoholfogyasztási szokásai és fiatalok személyiség-fejlődésével kapcsolatban.

A kérdőív kérdéseire a válaszadás önkéntes és név nélküli!

Alulírott, kötelezettséget vállalok arra, hogy válaszait összesítve és kizárólag e kutatás céljaira használom fel.

Ezúton kérnénk, hogy segítse munkánkat a kérdőív kitöltésével!

Együttműködését előre is köszönjük!

2013.

Köszönettel:

.....
főiskolai hallgató

.....
főiskolai hallgató

Kérdőív

1. Mi a véleményed az alkoholfogyasztásról?

(Kérlek bővebben fejtsd ki véleményed!)

.....
.....
.....

2. Fogyasztottál már alkohol tartamú italt?

☐ Igen.

☐ Nem. *(Ebben az esetben, kérem térjél át a személyes kérdésekre!)*

3. Hány évesen fogyasztottál először alkoholtartalmú italt?

.....évesen

4. Milyen gyakorisággal fogyasztasz alkoholt?

(Csak egy válasz adható!)

☐ Naponta.

☐ Hetente egyszer.

☐ Hetente többször.

☐ Havonta egyszer.

☐ Csak alkalmanként (ünnepekkor)

5. Melyik az a 3 alkoholfajta, amit leggyakrabban fogyasztasz?

.....

6. Milyen indítékkal szoktál általában alkoholt fogyasztani?(Értékelj 1-5-ig terjedő skálán! 1= egyáltalán nem jellemző... 5= teljes mértékben jellemző!)

Barátok	1	2	3	4	5
Buli	1	2	3	4	5
Kollégiumi élet	1	2	3	4	5
Vizsgadrukk	1	2	3	4	5
Anyagi gondok	1	2	3	4	5
Szerelmi gondok	1	2	3	4	5
Munkahelyi problémák	1	2	3	4	5

7. Milyen magatartásbeli változásokat figyeltél meg magadon túlzott mértékű alkoholfogyasztást követően?

(Kérlek jelöld meg 3-at!)

- ☐ Felszabadultság
- ☐ Beszédesség
- ☐ Erősebb gesztikuláció
- ☐ Kiabálás
- ☐ Agresszió
- ☐ Gátlástalan viselkedés
- ☐ Meztelenkedés
- ☐ Nehézkes beszéd, zagyválás
- ☐ Mozgáskoordinációs zavar
- ☐ Tudat zavar
- ☐ Egyéb:.....

8. Ha hosszú távon keresztül rendszeresen innál, milyen következményeket vonna maga után?

(Kérlek jelöld meg 3-at!)

- ☐ Munkahelyi problémák
- ☐ Pénzügyi gondok
- ☐ Depresszió
- ☐ Elvonási tünetek
- ☐ Keringési rendszer károsodása
- ☐ Májbetegség
- ☐ Gyomorbetegség
- ☐ Szívbetegség
- ☐ Agyi károsodás
- ☐ Öngyilkossági kísérlet
- ☐ Egyéb:.....

9. Véleményed szerint az alábbi tényezők közül, milyen hatások játszhatnak fontos illetve kevésbé fontos szerepet az alkoholfüggőség kialakulásában? *(Értékelj 1-5-ig terjedő skálán! 1= egyáltalán nem játszik szerepet... 5=teljes mértékben szerepet játszik!)*

Rossz baráti társaság	1	2	3	4	5
Anyagi problémák	1	2	3	4	5
Szülők alkoholizálása	1	2	3	4	5
Munkahelyi problémák	1	2	3	4	5
Örökletes tulajdonságok (gének)	1	2	3	4	5
Rendszeres, hétvégi bulik	1	2	3	4	5

10. A családotokban kinek akadtak problémái az alkohollal?
(Több válasz is adható!)

- ☐ Apának
- ☐ Anyának
- ☐ Nagypapának
- ☐ Unokatestvérnek
- ☐ Keresztapának
- ☐ Barátoknak, ismerősöknek
- ☐ Senkinek
- ☐ Egyéb:.....

11. Mit jelent számodra a család? (Kérlek bővebben fejtsd ki véleményed!)

.....

.....

.....

12. Véleményed szerint mennyire befolyásolják az alábbi helyzetek/történetek a család széthullását? (Értékelj 1-5-ig terjedő skálán! 1 = egyáltalán nem befolyásolják... 5 = teljes mértékben befolyásolják!)

Bizalmatlanság	1	2	3	4	5
Sorozatos veszekedések	1	2	3	4	5
3. fél közbelépése	1	2	3	4	5
Megcsalás	1	2	3	4	5
Anyagi gondok	1	2	3	4	5
Alkoholizálás	1	2	3	4	5
Szerencsejáték	1	2	3	4	5

Személyes kérdések:

Nemed:

- ☐ Fiú
☐ Lány

Életkorod:

- ☐ 18-21
☐ 22-24
☐ 25-27

Foglalkozásod:

- ☐ Tanuló
☐ Dolgozó
☐ Munkanélküli

Családi állapotod:

- ☐ egyedülálló
☐ kapcsolatban élő
☐ házas

Szüleid házastársi viszonya:

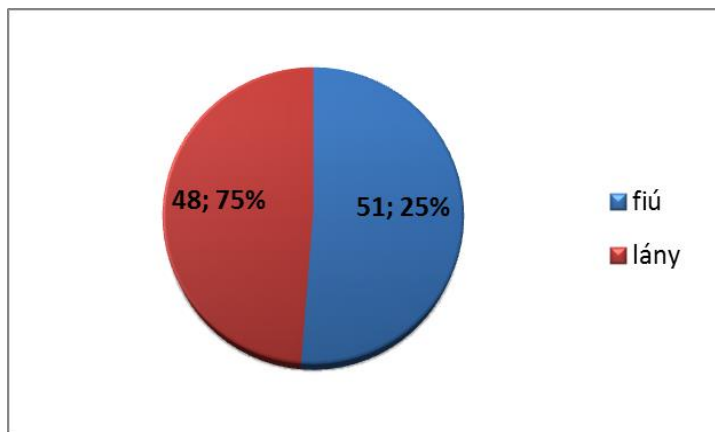
- ☐ együtt élnek
☐ elváltak
☐ újrահázasodtak

A kérdőív online elérésének címe:

<https://docs.google.com/forms/d/1GWqqUhWv7N27VZQVaRMU1n5pxfMpsYEoUa-J5kp2-H8/edit#>

12. MELLÉKLET A MINTA ÁLTALÁNOS DEMOGRÁFIAI JELLEMZŐI

Válaszadóink nemek szerinti megoszlásáról elmondható, hogy nagyjából fele-fele arányban oszlanak meg a férfinemű (82 fő) és nőnemű (78 fő) válaszadóink, azonban a fiúk, ha minimálisan is, de többen vannak.

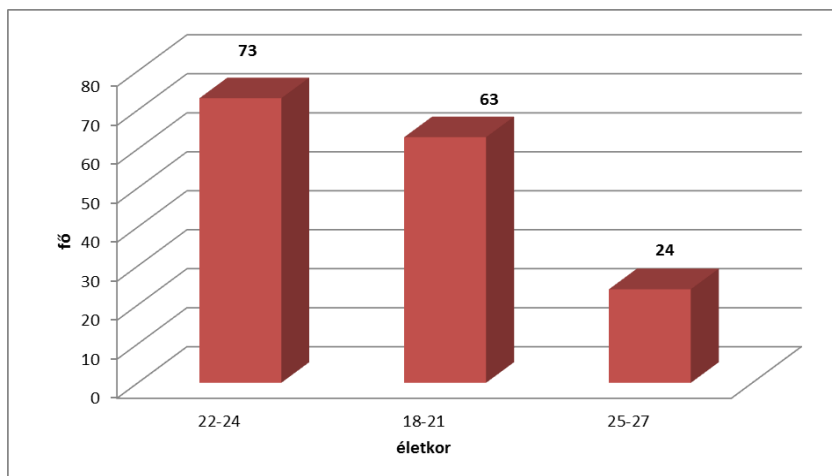

n= 160

Forrás: saját szerkesztés a standard interjú alapján (2013)

A válaszadók nemek szerinti megoszlása (%)

Válaszadóink többsége (73 fő) a 22-24 éves korosztályba tehető, azonban nagy számban van jelen (63 fő) a 18-21 éves korcsoport, és csupán 24 fővel képviselteti magát a 25-27 éves korosztály.

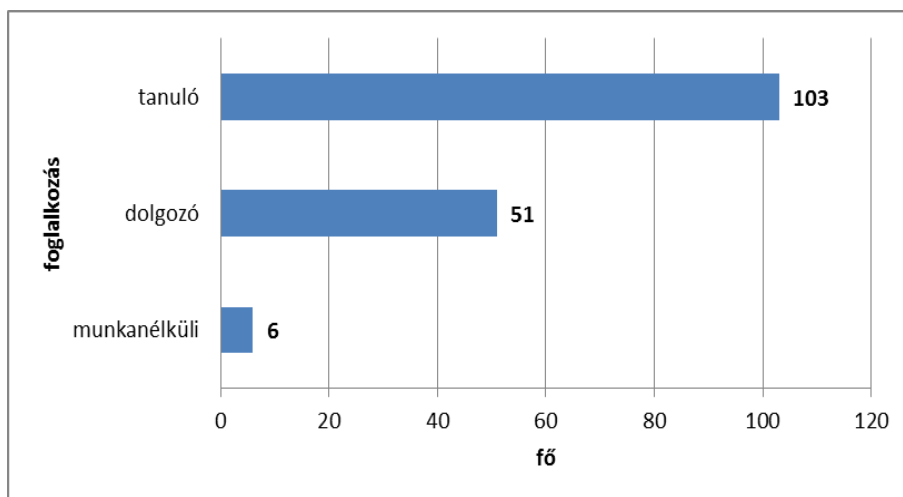

n= 160

Forrás: saját szerkesztés a standard interjú alapján (2013)

Az alkoholfogyasztók életkor szerinti megoszlása (fő)

Megkérdezetteink foglalkozását tekintve megállapítható, hogy többségük (103 fő) tanuló, nagyjából fele annyi a dolgozó személy (51 fő) és csupán 6 fő munkanélküli.

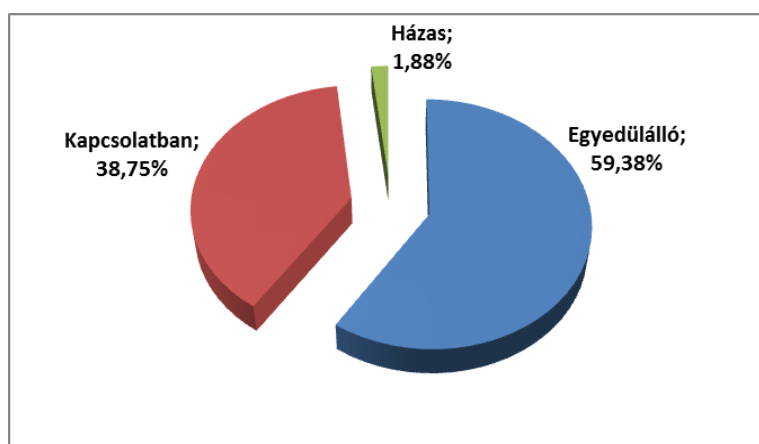

n= 160

Forrás: saját szerkesztés a standard interjú alapján (2013)

A válaszadók foglalkozás szerinti megoszlása (fő)

A családi állapotot illetően, válaszadóink körében elmondható, hogy 59,38% (95 fő) egyedülálló, kapcsolatban élő 38,75%, (62 fő) házaspár pedig 1,88% (3 fő).

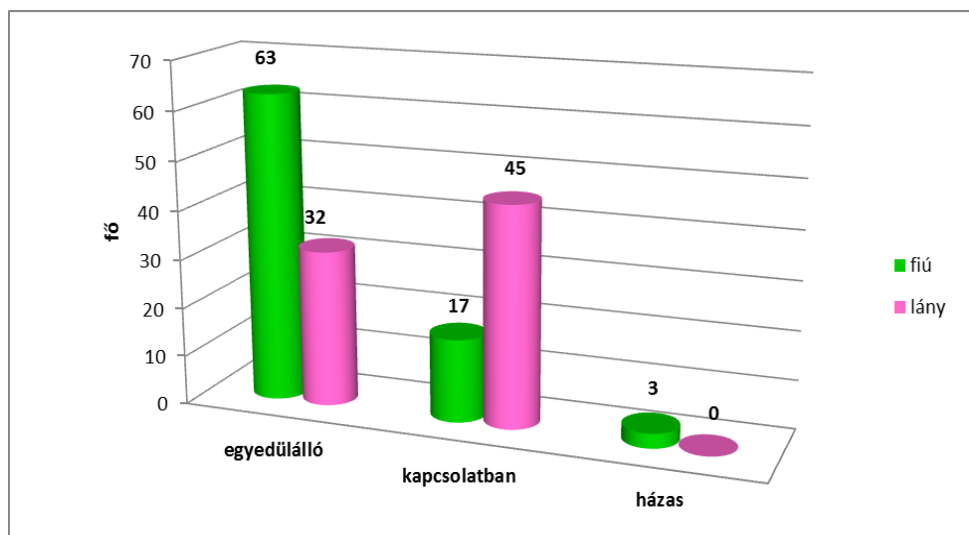

n= 160

Forrás: saját szerkesztés a standard interjú alapján (2013)

A megkérdezettek családi állapot szerinti megoszlása (%)

A következő ábrán azt szeretnénk szemléltetni, hogy megkérdezetteink kapcsolati státusza hogyan oszlik meg nemek szerint lebontva. Az ábrán kiválóan látható, hogy a lányok sokkal nagyobb arányban vannak jelenleg kapcsolatban, mint a fiúk.

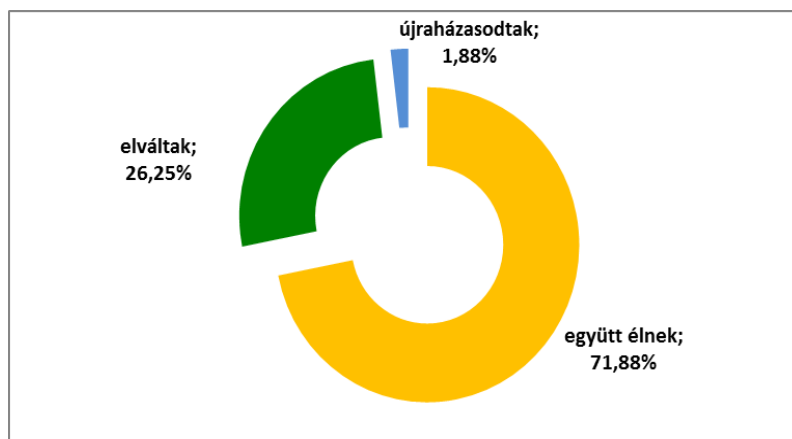

n= 160

Forrás: saját szerkesztés a standard interjú alapján (2013)

A megkérdezettek családi állapot és nemek szerinti megoszlása (fő)

Megkérdezetteink szüleinek kapcsolati állapotára is kíváncsiak voltunk, hiszen a későbbiekben hasznos információkat tudunk segítségével a felszínre hozni. Elmondhatjuk, hogy több mint 70% kapcsolatban él (115 fő), illetve a megmaradt részen az elváltak (42 fő) és az újrահázasodottak (3 fő) osztoznak.

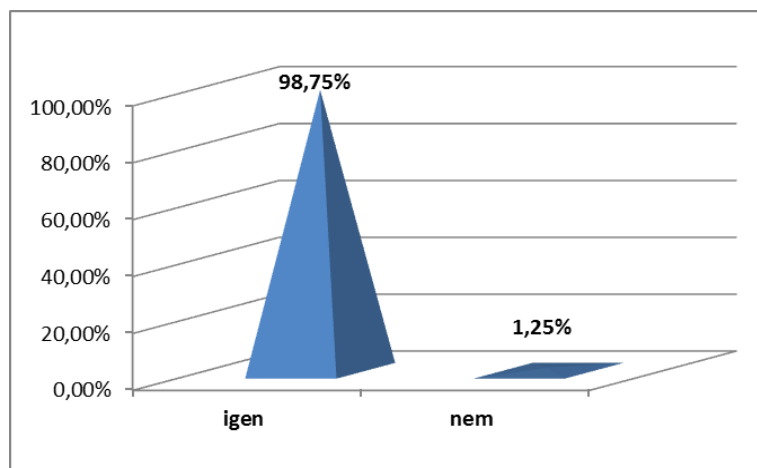

n= 160

Forrás: saját szerkesztés a standard interjú alapján (2013)

A válaszadók szüleinek házastársi viszonyának megoszlása (%)

Válaszadóink 98,75%-ka már fogyasztott alkoholt, és csupán 1,25% soha életében nem kóstolta. Tehát 160 főből 158 fő már fogyasztott alkoholos italt.

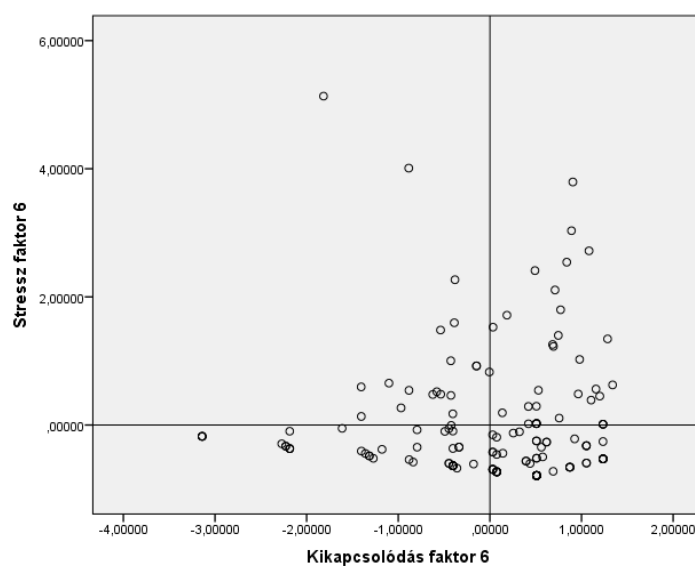

n=160

Forrás: saját szerkesztés a standard interjú alapján (2013)

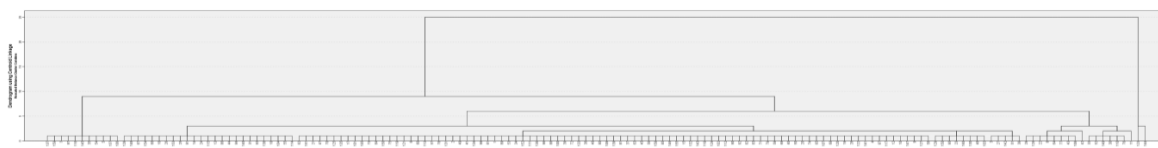
Alkoholt fogyasztók és nem fogyasztók megoszlása (%)

13. MELLÉKLET: AZ ALKOHOLFOGYASZTÁS INDÍTÉKAINAK FAKTOR ANALÍZISE

Forrás: saját szerkesztés az SPSS alapján

n= 158

Forrás: saját szerkesztés az SPSS alapján

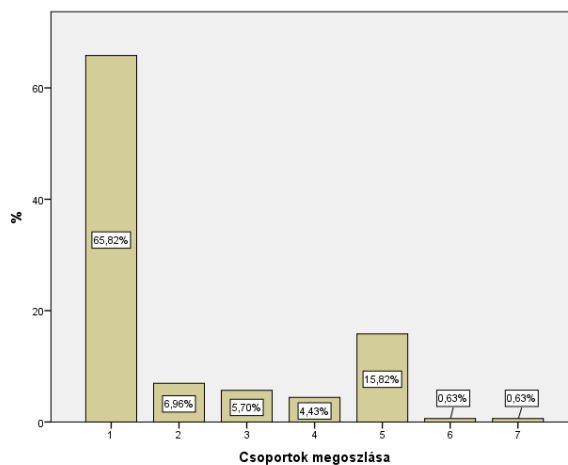
n= 158

Rotated Component Matrix ^a		
	Component	
	1	2
6. Milyen indítékkal szoktál általában alkoholt fogyasztani? [munkahelyi problémák]	,809	,026
6. Milyen indítékkal szoktál általában alkoholt fogyasztani? [anyagi gondok]	,691	-,013
6. Milyen indítékkal szoktál általában alkoholt fogyasztani? [szerelmi gondok]	,687	,114
6. Milyen indítékkal szoktál általában alkoholt fogyasztani? [vizsgadrukk]	,620	,161
6. Milyen indítékkal szoktál általában alkoholt fogyasztani? [barátok]	-,035	,860
6. Milyen indítékkal szoktál általában alkoholt fogyasztani? [buli]	,036	,822
6. Milyen indítékkal szoktál általában alkoholt fogyasztani? [kollégiumi élet]	,307	,518

Forrás: saját szerkesztés az SPSS alapján (2013)

n= 158

14. MELLÉKLET: AZ ALKOHOLFOGYASZTÁSI INDÍTÉKOK CSOPORTMEGOSZLÁS SZERINT

Forrás: saját szerkesztés az SPSS alapján (2013)

n=158

15. MELLÉKLET: AZ ALKOHOLFÜGGŐSÉG TÉNYEZŐINEK FAKTORANALÍZISE

Rotated Component Matrix^a

	Component		
	1	2	3
9. Véleményed szerint az alábbi tényezők közül, milyen hatások játszhatnak fontos illetve kevésbé fontos szerepet az alkoholfüggőség kialakulásában? [anyagi gondok]	,762	-,062	,138
9. Véleményed szerint az alábbi tényezők közül, milyen hatások játszhatnak fontos illetve kevésbé fontos szerepet az alkoholfüggőség kialakulásában? [munkahelyi problémák]	,693	,089	-,119
9. Véleményed szerint az alábbi tényezők közül, milyen hatások játszhatnak fontos illetve kevésbé fontos szerepet az alkoholfüggőség kialakulásában? [szülők alkoholizálása]	,588	,542	,056
9. Véleményed szerint az alábbi tényezők közül, milyen hatások játszhatnak fontos illetve kevésbé fontos szerepet az alkoholfüggőség kialakulásában? [örökletes tulajdonságok (gének)]	-,027	,936	,038
9. Véleményed szerint az alábbi tényezők közül, milyen hatások játszhatnak fontos illetve kevésbé fontos szerepet az alkoholfüggőség kialakulásában? [rendszeres, hétvégi bulik]	-,182	,026	,856
9. Véleményed szerint az alábbi tényezők közül, milyen hatások játszhatnak fontos illetve kevésbé fontos szerepet az alkoholfüggőség kialakulásában? [rossz baráti társaság]	,444	,057	,640

16. MELLÉKLET KORRELÁCIÓ SZÁMÍTÁS

Korrelációs számítást végeztünk, ami a két változó közötti szorosságot mutatja. A kérdőív 4. kérdése (az alkoholfogyasztás gyakorisága) és az első 3 demográfiai kérdés között. A Cramer V együtthatóval állapítottuk meg a kapcsolatok közötti erősséget. A számítás eredménye az lett, hogy semmilyen kapcsolat nem mutatható ki az összehasonlított jellemzők között, mivel a 0,05 küszöbértéket meghaladják.

Kérdés	Nem	Cramer együttható (%)	Életkor	Cramer együttható (%)	Foglalkozás	Cramer együttható (%)
Milyen gyakorisággal fogyasztasz alkoholt?	0,28	19	0,62	15,9	0,43	17,8

Forrás: saját szerkesztés a standard interjú alapján

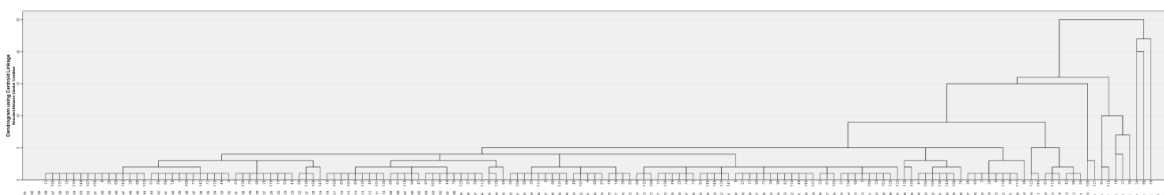
n= 158

17. MELLÉKLET: A CSALÁD SZÉTHULLÁSÁT BEFOLYÁSOLÓ TÉNYEZŐK FAKTORANALÍZISE

KMO and Bartlett's Test	
Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy.	,557
Approx. Chi-Square	239,668
Bartlett's Test of Sphericity	df 21
Sig.	,000

Forrás: saját szerkesztés az SPSS alapján (2013)

n=158

Forrás: saját szerkesztés az SPSS alapján (2013)

n=158

Rotated Component Matrix^a

	Component		
	1	2	3
12. Véleményed szerint mennyire befolyásolják az alábbi helyzetek/történekek a család széthullását? [alkoholizálás]	,891	,046	,175
12. Véleményed szerint mennyire befolyásolják az alábbi helyzetek/történekek a család széthullását? [szerencsejáték]	,859	-,003	,164
12. Véleményed szerint mennyire befolyásolják az alábbi helyzetek/történekek a család széthullását? [anyagi gondok]	,592	-,055	-,124
12. Véleményed szerint mennyire befolyásolják az alábbi helyzetek/történekek a család széthullását? [megcsalás]	,002	,893	,015
12. Véleményed szerint mennyire befolyásolják az alábbi helyzetek/történekek a család széthullását? [3. fél közbelépése]	-,030	,875	,135
12. Véleményed szerint mennyire befolyásolják az alábbi helyzetek/történekek a család széthullását? [bizalmatlanság]	,062	,054	,825
12. Véleményed szerint mennyire befolyásolják az alábbi helyzetek/történekek a család széthullását? [sorozatos veszekedések]	,048	,083	,795

Forrás: saját szerkesztés az SPSS alapján

n= 158